σι, Φιλόσοφον ὦ ξεῖνε λόγον ἀκούσῃ, καὶ οὐ πάντην τὴν προβολὴν τοῦ μύθου μέμψῃ. ποιητικὸν γὰρ ὑφ' ἑτέρᾳ μορφῇ τὰ τῆς φιλοσοφίας κρύπτει ἀπόρρητα. τὴν γάρ τοι Κίρκην, ἡδονὴν ἄντικρυς νόησον, μεταποιοῦσαν ψυχὰς, πρὸς ὃ ἑκάστη πάθος κεκίνηται. ὁ δὲ κυκεὼν σύγκρατόν ἐστι πόμα, καὶ ἀτεχνῶς λήθης ποτήριον. καὶ ὁ τοῦτο πιὼν, ἀπαλλοτριοῦται τοῦ νοῦ. ἐπιλανθάνονται γοῦν αἱ ψυχαὶ τῆς οἰκείας ἀξίας πιοῦσαι τὸν τῆς ἁμαρτίας κυκεῶνα. ὅθεν τὸν ἔμφυτον ἀλογήσασαι λόγον, ὃν τὴν κτηνώδη μετακεκίνηται μόρφωσιν. δύναται γοῦν καὶ τὰ τῶν τοιούτων ἡ Κίρκη ψυχῶν, καὶ δοκεῖ φοβερὰ κς εἶναι, καὶ μετὰ κάλλους βλοσυρά τε καὶ σοβαρά. αἱ δὲ ἡμίθεοι τῶν ψυχῶν ἐν μέσῳ θνητοῦ τε σαλεύουσαι σώματος, καὶ τῆς ἀκηράτου φύσεως, οὐ πάνυ δεδόασι τὴν τῆς Κίρκης ὁρμὴν, οὐδὲ ἀλλοιοῦνται τὴν μορφὴν, ἀλλὰ γενναιότερον ἀντιβλέψασαι, τὴν μὲν καταδειμαίνουσιν, ἐκεῖναι δὲ τὴν εἰς τὰ πάθη ἀποδιδράσκουσι μεταποίησιν. τοιοῦτον τι χρῆμα καὶ δαιμόνιον ἡ φιλοσοφία, καὶ οὐ μόνον ἐκ πηγῶν ἀρύεται ὕδατα πότιμα, ἀλλὰ καὶ ἀπ' ἀκροτόμων πετρῶν, μέλι γλυκάζον ἔσωθε νάειν.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΑΝΑΓΩΓΗ ΕΙΣ
τὴν Κίρκην βουλομένην τὸν Ὀδυσσέα μεταμορφοῦν.

Βούλεται μὲν ἡ Κίρκη καὶ τὸν Ὀδυσσέα μεταμορφοῦν, καὶ ἐλαύνειν εἰς συφεόν, καὶ ὅσα εἰς τὴν περὶ μεταποιήσεως δύναμιν, πάντα συγκέκραται. ἀποτυγχάνει δὲ τοῦ βουλήματος σπασαμένου ἐπ' αὐτὴν τὸ ξίφος τοῦ ἥρωος. πολύμητις γὰρ ὤν, καὶ δεινότατος ταῖς φρεσίν, οὐκ ἐπείθετο ἑτοίμως ἴσιν. ὅθεν μικροῦ δεῖν ἂν ἀποπεπνίγηκεν ἡ παμπόνηρος ἐκείνη μαχλὰς ἀπὸ τὴν τοῦ φασγάνου περιωπήν. ἠλλοίωται γὰρ ὡς ὁρᾷς τὴν μορφήν. ὁ δὲ ἔτι μὲν θαρσεῖ, καὶ φοβερῷ βλέπει τῷ βλέμματι. περὶ δὲ τῶν ἑταίρων, οὔπω τούτῳ μέλει. ὑπὲρ ἑαυτοῦ γὰρ παρεσκεύασται. οἱ δὲ ἑστᾶσιν, ἀλλὰ βαβαὶ τῶν προσώπων. ἐγκαλλωπίσατο δὲ ἐπ' αὐτοῖς ἡ τέχνη. τοὺς μὲν γὰρ ἤδη μεταπεποιηθέντα, πεποίηκε. τοὺς δὲ ἔτι μεταμορφουμένους, τοὺς δὲ μέλλοντα. ὅθεν τούτῳ μὲν ὁ μυκτὴρ ἀπομεμήκυνται, καὶ ὕειος αὐτῷ ἀτεχνῶς ἡ μορφή. ὁ δέ, τοὺς ὀφθαλμοὺς μὲν διήλλακται, καὶ βραχὺ τοῦ προσώπου κεχάλασται. οὔπω δὲ ἡ ῥὶς κατέληξεν εἰς ὀξύ. τῷ δὲ ἐξῴδηκεν ἤδη τὸ πρόσωπον, καὶ ἦρκται τοῦ μετασχηματισμοῦ. τί ποτ' οὖν ὁ κρατήρ, τὸν μέν, κεκράτηκεν. ὁ δέ, ὑπερίσχυ-

σε,

ποίως ὑπὸ φαντασίας, καὶ ἐπέχεται πρὸς τὴν γένεσιν. διὰ τοῦτο ὁ μὲν ἀπέστη, πρόθεος ἐγένετο. καὶ οἷον ἀδιάφθορος νοῦς καὶ ἀκήρατος καὶ γυμνὸς τῆς ἔξωθεν περιβολῆς. ὁ δὲ κατέχεται, θηρίον ἐστὶ τετριχωμένον τοὺς πόδας. καὶ ἀκμάζων ταῖς ὄνυξιν, ὡς εἶναι τὸ σύμπαν τῆς σφιγγός, φαντασία νοῦ μετέχουσα, ἢ νοῦς ὑποσυρόμενός τι καὶ τῆς κάτω γενέσεως. ἀσαφὴς οὖν αὐτῇ καὶ ἡ φύσις, καὶ ἡ φωνή. διὰ ταῦτα τὸν ἄνθρωπον ὑπαινίττεται, δίπουν αὐτὸν τερατολογοῦσα, καὶ τετράπουν, καὶ τρίπουν. καὶ τοῦτό ἐστιν, οἱ ἀριθμοὶ κατὰ τοὺς πυθαγορείους τῶν πραγμάτων εἰσὶ δηλωτικοί, ἔχειν εὑρισκομένου τοῦ πάθους, οὐκ ἀντιλήψεσθε τῆς ἀληθοῦς δυσδαιμονίας, οὐδ' αὐτοὺς ἐκλύσετε βίου ταλαιπωρίας, καὶ δουλεπρεποῦς ἀνάγκης; ἀλλ' εἰ μὴ καθ' ἕνα, μὴ κατὰ συμμορίας καὶ δήμους εὑρεθῇ ἡ τὸν ὅλον διαλυμηναμένης τὸν βίον ἀνοίας, νῦν ὅτε καινὸν ὑμᾶς ἅπαν ὑποδέδεκται θέατρον, ἐνταῦθά που κατάθεσθε τὰ πάθη, καὶ καθαρὰς ἔχοντες ἀληθῶς τὰς ψυχάς, ἄπιτε. γραφέσθω δόγμα καινόν.

ΤΟΥ

μετεσκήνωσεν, ἀσαφῆ καὶ συγκεχυμένα τὰ φθέγματα. ἔχει γὰρ οὕτως, ἵνα τὸ πᾶν δηλώσω τῶν ἀπορρήτων ὑμῖν. Ὁ νοῦς, πάντα ἔχει τὰ εἴδη τῶν ὄντων. εἰ δὲ καὶ τῶν γινομένων ἡ ψυχὴ (ὥς τις οὕτω φησὶν) ἄλλος οὗτος λόγος, καὶ δεόμενος ἐξηγήσεως. φαντασία δὲ πλάνον χρῆμα καὶ αὐτό τὸ καθ' ἑαυτό. κεχωρισμένα δὲ ἀπ' ἀλλήλων, νοῦς λέγω καὶ φαντασία, ὡς ἤδη ἀγγέλου καὶ θηρός. ὁ μὲν ὁμοῦ πάντα γνοίη, ἄνωθεν δεχόμενος τὰς πηγάς. φαντασία δὲ, ἑνὸς αὐτῶν ὄντων λογίσασθαι. ἄμφω δὲ ἤδη τοῦ ἀνθρώπου μιγνύμενα, καὶ θάτερον θατέρου ἀναπιμπλάμενα. ὁ μὲν νοῦς φαντασιοῦται, ἡ δὲ φαντασία νοεῖται. διὰ τοῦτο καὶ κατὰ νοῦν ἐνεργοῦντες οἱ ἄνθρωποι, οὐκ ἀφάνταστον τὴν νόησιν ἔχομεν, καὶ φαντασιούμενοι, τῆς νοερᾶς ἐνεργείας οὐκ ἐστερήμεθα. ταῦτα δὲ γίνεται, ὁπόταν μάχη τις ἡμῖν εἴη σώματός τε καὶ πνεύματος, ὑπερνικήσαντος μὲν τοῦ σώματος, φαντασιαστικοὶ πάντως γινόμεθα. ὑπερισχύσαντος δὲ τοῦ πνεύματος, νοεροί. ἔστ' αὖ δὲ παρὰ μέρος ἑκάτερον ἑκατέρου κρατεῖ καὶ κρατεῖται, καὶ σφίγγες οὐ μὲν ἀτεχνῶς. ἔστι δὲ τὸ ὄνομα τοῦτο δηλωτικόν. μελλούσης γὰρ ἀποπτῆναι τοῦ σώματος τῆς ψυχῆς, τὸ μὲν ἄνω μέρος αὐτῆς ἀπέφυγε, τὸ δὲ κάτω σφίγγε-

ἣν, ἣν τὰ μὲν τῶν χαλδαίων λόγια ἐστροφανῆ, καὶ ἐστροκυνηφῆ κατὰ τὴν πρὸς θάτερα τῶν ἄκρων ἀπόκλισιν καὶ ἐγγύτητα. ἐγὼ δὲ ἁπλῶς ἀνθρωπίνην κατονομάσαιμι. τρίτην οὖν ὡς ὁ λόγος ἡρμήνευσεν, ἐφωράσαμεν τὴν ζωήν, θηριώδη, ἀνθρωπίνην, καὶ θεοειδῆ. ἀλλ' ἐν μὲν τῇ θηριώδει, σωματικὰ πάντα καὶ θεῖον οὐδέν. ἐν δὲ τῇ θείᾳ, φιλόσοφος ἡ διεξαγωγὴ καὶ κατάργησις τῶν αἰσθήσεων, ἐν δὲ τῇ μέσῃ τῇ ἀνθρωπίνῃ, σύμμιξις ἐξ ἀμφοῖν. ἐνταῦθα γὰρ, οὔτε θηρίον ἐστὶ μὲν, οὔτε θεός, ἀλλ' ἀμφότερον. καὶ οὐδὲν ἑκάτερον καθαρῶς. ἐν τίνι γοῦν τῶν τριῶν ζώων εὑρηκέναι τὴν σφίγγα οἰόμεθα; ἢ δῆλον ἐν τῇ μέσῃ καὶ ἀνθρωπίνῃ; οὔτε γὰρ ἄνθρωπος αὕτη τελέως, οὔτε θηρίον κατὰ τὴν ἰξύν, οὔτε θεῖον ἀκριβῶς, ὅτι τὰ πρὸ τοῦ ὀμφαλοῦ, ἄνθρωπος. ἐβούλετο μὲν γὰρ πᾶσαν τὴν γένεσιν καταλιπεῖν, καὶ διόλου πρὸς θεὸν εἶναι καλή. ἀλλ' ἡ φαντασιώδης ζωή, οἷον ἀφιπταμένην τοῦ σώματος καταχοῦσα ταύτην, τὸ κάτω μέρος ἀπεκτήνωσε· διὰ τοῦτο ὁμιλεῖ μὲν ἀνθρωπίνῃ φωνῇ (ἐντεῦθεν γὰρ ἡ φιλοσοφία ἐτυμολόγηται, ὡς ἀριστοτέλει ἐν ταῖς κατηγορίαις δοκεῖ) ἡ μὲν γὰρ ἐκπέφευγε τὸ θηρίον εἶναι, ἔναρθρος αὐτῇ ἡ φωνή. ἡ δὲ μὴ πρὸς τὴν θείαν ζωὴν τελέως

μετε-

ἐν τούτῳ τὰ καὶ καθ' ἑαυτὰ τῷ λόγῳ διαιρετά. ἀλλ' ἡ τοῦ ἀνθρώπου πλάσις συγχεῖ πάντα, καὶ τέως περιφύγει ἀφανῆ. Εἰ μὲν οὖν εὐθὺς τοῦ φρονεῖν φιλόσοφόν τις σχοίη νοῦν, καὶ γνοίη τί τῶν ὄντων νοῦς, καὶ ψυχὴ ποῖ γέγονε, μισεῖ μὲν τὴν ὕλην, ἀποστρέφεται δὲ τὸ σῶμα. Βύσας δὲ τὰς αἰσθήσεις, καὶ πολλὰ χαίρειν εἰπὼν τῇ φαντασίᾳ, πρῶτον μὲν τὴν ψυχὴν ὑπὲρ τῆς οἰκείας οὐσίας τηρεῖ, ἔπειτα ἔνδον χωρεῖ πρὸς τὸν νοῦν. καὶ διὰ τοῦ νοῦ συγγίνεται τῷ θεῷ. εἰ δ' ὡς ἔτυχε μένει ἐπὶ τῆς γεννήσεως, ἐκρατεῖτο μὲν ταῖς αἰσθήσεσι, φαντασιώδη δὲ κέκτηται ζωήν, πρὸς τὴν τῶν θηρίων φύσιν ταῖς προαιρέσεσιν αὐτομόλησεν. ἔνθα δὴ γενομένη, τῶν μὲν κυρίως ὄντων οὐδὲν οἴεται εἶναι. ἐκεῖνα δὲ ὑφίστασθαι μόνα δοκεῖ, ὧν ἀπρὶξ ταῖν χεροῖν ἐπιλάβοιτο. ἐν γὰρ τῷ τοιούτῳ βίῳ, καὶ κύνες ἐνεοί, καὶ ἐκ δρυμοῦ σύες, καὶ μονιοὶ ἄγριοι, καὶ χρεμετίζοντες ἵπποι, ὑπὲρ τὴν γειτνιῶσαν παρὰ τῆς θείας γραφῆς κατονομαζόμενοι. ἐπὶ δὲ θατέρου βίου, ἄγγελοι καὶ παῖδες θεοῦ. εἴπω δὲ καὶ θεοί, ὡς τό, ἐγὼ εἶπα θεοί ἐστε. ἀλλ' ἐπεὶ δὴ οὖν τοσοῦτον δεῖ ἀφεστάναι τὰ ἀντικείμενα (μέγα γὰρ χάσμα ἐστήρικται μεταξὺ θεοῦ καὶ θηρός) δεῖ καὶ μέσην ἀμφοτέρων δοῦναι ζω-

σφιγγὸς ἔλυτρον, τὸ δὲ κεκρυμμένον ἀνακε-
καλύφθω, φιλοσοφίαν ἔχων ἀπόῤῥητον.

Πλάττει δὲ ταύτην ὁ μῦθος, κόρην εὐπρό-σωπον, οὐ μέχρι ποδῶν, ἀλλ' ὀμφαλοῦ. τὸ δὲ με-τὰ ταῦτα δασὺ τῇ τριχὶ, καὶ πόδες θηρὸς, καὶ οὐρὰ μακρά. ἡ δὲ γλῶττα ἀττικίζουσα τε καὶ πυθαγόρειος, αἰνιττομένη τὰ πράγματα. τῶν γὰρ ἀνθρώπων τὸν λόγον προσάπτουσα, ἑτέρων ὄντων ὡς ἴστε ἡρμήνευσε τῷ ὀνόματι. τοιοῦτο μὲν τὸ τοῦ μύθου τέρας, καὶ δεδόσθω τοῖς ποιηταῖς ἐπ' ἐξουσίας πλάττειν, ἅπερ καὶ βούλοιντο. ἀλλ' ὁ φιλόσοφος νοῦς, μὴ τῶν φαινομένων προσκεί-σθω, ἀλλὰ τῶν αἰνισσομένων, διὰ τὸ τέρας. ὁ γοῦν ἐμὸς λόγος περὶ τῆς σφιγγὸς, τοιοῦ-τός ἐστι. Σφὶγξ οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν, ἢ ἄνθρωπος ἐξ ἀνομοίων συγκείμενος. πολυμερὲς γὰρ χρῆ-μα, ἡ οὐσία ἡμῶν. τὰ μὲν γὰρ ταῖς λογικαῖς δυ-νάμεσι συναπτόμεθα, τὰ δὲ τῆς τοῦ ἀλόγου με-τέχομεν φύσεως. τὸ μὲν γὰρ ἓν ἡμῖν, πρῶτον. καὶ ὁ μετ' ἐκεῖνο νοῦς, δεύτερον. καὶ ἡ μετὰ τοῦτον φυσικὴ διάνοια, ἥτε ἀληθὴς δόξα, τὸ τῆς διανοίας συμπέρασμα, λογικὰ πάντα, καὶ θεῖα. ἡ δὲ φαντασία καὶ αἴσθησις, καὶ ὅσα σώ-ματος, δεῖται πρὸς τὴν ὑπόστασιν, ἄλογα καὶ κτηνώδη, καὶ πρὸς τὸ ἐκτὸς νενευκότι. ἐστὶ μὲν

οὖν ταῦτα

καταναλώσειν, ἀλλὰ μένει συντηρούμενος ταῖς διαδοχαῖς, ἠλευθέρωσε ὁ παῖς τοῦ παιδοκτόνου πατρός. ἐπεὶ οὖν ὑμῖν νῦν πρώτως τῶν ἑλληνικῶν μύθων ἠνοίξαμεν, καὶ ὑφηγησάμεθα ὅπως δεῖ τούτους ἀλληγορεῖν, τῷ ἐνταῦθα κανόνι στοιχοῦντες, καὶ ὑμεῖς τι τοῖς ἐπιλοίποις συνεισενέγκοιτε.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΑΛΛΗΓΟρία περὶ τῆς σφιγγός.

Ἐπὶ τῶν λεγομένων τελετῶν, τὰ μὲν ἄδυτα ἦν, ὡς δηλοῖ καὶ τοὔνομα, τὰ δὲ παραπετάσματα περιβέβληνται. ἀθέατα τὰ ἐν τοῖς ἀδύτοις φυλάττονται. ἐν δὲ ταῖς ἐλευσινίαις, ἀνεμίγνυτό τε ταῦτα, καὶ ἀνεγυμνοῦτο τὰ κεκρυμμένα. ἐγίνετο γὰρ τοῦτο ἐν περιόδοις ἐτῶν, ἵνα μὴ τὰ ἀβέβηλα βεβήλοις πολλάκις ὀπτάνοιτο. ὑμεῖς δὲ καὶ τῆς ἡμετέρας πολλάκις τὴν ἱεροφαντίαν καταβιάζετε, τὰ κελύφανα τοῦ μύθου περιρρηγνύειν, ἵνα τὸ ἐγκείμενον τῷ ἐλύτρῳ ἀπόρρημα, ἐκεῖθεν ἀναλαβόντες καταβροχθίσητε. ἐγὼ δὲ ἀπώκνησα ἂν τοῦτο ποιεῖν, εἰ μὴ αἱ μὲν ἀρχαῖαι κατηγόρηνται τελεταί, θεῖα δὲ ἐκρατύνθη δόγματα, ἀναπεταννύοντα μὲν, τὰ παραπετάσματα, ἔνδον δὲ τοῖς ἀδύτοις εἰσάγοντα τὸν τελούμενον. διὰ τοῦτο περιρρηγνύω τὸ τοῦ μύθου τῆς

σφιγγὸς

σαλπίζει τὰ ὦτα οἷς ἂν προσεγγίσειε. Τοιαύτη μὲν ἡ κεκρυμμένη τοῦ μύθου διάνοια. ἡμῖν δὲ τὰ ἐνταῦθα εἰρημένα, μὴ ἀμετακίνητα δόγματα ἔστωσαν. πρὸς γὰρ τὸ χρειῶδες τοῦ λόγου, τὰς τῶν ὀνομάτων φύσεις ὑπειλήφαμεν. ἐπεὶ περ ἐν ἑτέρῳ μύθῳ, ἐν ᾧ δὴ ὁ μὲν κρόνος τὸν δία γεννᾷ, οὗτος δὲ τὸν πατέρα δεσμεῖ, ἄλλως ἂν ἐκδεξαίμεθα ἐκεῖνον τὸν παῖδα τοῦ κρόνου. χρόνον γὰρ τὸν κρόνον ἐκεῖσε νομίσαντες, δώσομεν αὐτῷ πάντα καταβροχθίζειν τὰ ἐκ τῆς ὀσφύος αὐτοῦ γεννώμενα. τοιοῦτος γὰρ ὁ χρόνος δαπανητικὸς τῆς οὐσίας τῶν αἰσθητῶν. ἔμελλε δὲ καὶ αὐτὸς τῷ συνεχεῖ τῆς οἰκείας φύσεως ῥεύματι, παραῤῥεῖν τε καὶ παραπόλλυσθαι. ἀλλ᾽ ἡ ἐκ διαδοχῆς τῶν ὄντων ζωή, ἥ τις δὴ ζεὺς ἐν ἐκείνῳ τῷ μύθῳ προσηγόρευται, τὴν τούτου ζωὴν ἀνέχει, καὶ οἷον δεσμεῖ, ὥστε μὴ παραπόλλυσθαι. ἐπεὶ δὲ καὶ ἡ τῶν καθ᾽ ἕκαστον ζωὴ κινουμένη καὶ παραρέουσα, διὰ τοῦτο καὶ ῥέαν μητέρα τῷ διῒ ὁ μῦθος ἐπέστησεν. ἔδοξε γὰρ τοῦτον ὁ κρόνος καταπιεῖν, οὐ καταπέπωκε δέ. τῷ μὲν γὰρ τὰς μερικὰς ζωὰς διαφθείρειν, διολλύων ἡμᾶς τοῖς πέρασι τοῦ εἱμαρμένου βίου, ὑφήρπασε τῷ λαιμῷ τὸν δία, ἐφ᾽ ᾧ δὲ μὴ πᾶσαν τῶν ὄντων τὴν ζωὴν

κατηνά

τὸ πῦρ. ἡμῖν τε γὰρ εἰς τὴν σωματικὴν οὐσίαν συντελεῖ, καὶ μέρος γίγνεται τῆς συνέσεως τὸ κορυφαιότατον. ἀλλὰ καὶ πᾶν αἰσθητὸν φύσιν ἔχον ὁρᾶσθαι, κἂν μὴ ὁρῶτο ἐπιπροσθοῦντος αὐτῷ τινὸς σώματος, αὐτὸ δὴ τὸ ὁρᾶσθαι τῆς πυρώδους οὐσίας μετείληφε. τὴν δὲ ἀπλανῆ σφαῖραν πάντες Ἕλληνες πέμπτον σῶμα ὑποτιθέμενοι, οὐδέν τι λυσιτελεῖν ἡμῖν εἰς τὴν γένεσιν οἴονται. διὰ τοῦτο λέγεται ὁ τοῦ Διὸς παῖς, Τάνταλος, ὃν ἡμεῖς πρὶν ἐθεωρήσαμεν ἄνθρωπον εἶναι, καὶ τὴν γῆν λαχεῖν οἰκητήριον, ὅτι μεθ' ἡμῶν τὸ πῦρ, καὶ πρώτη τοῦ σώματος σύστασις. τὸ δ' αὐτὸ, τοῖς θεοῖς ἔλαχεν Ἑλληνικοῖς συνοικεῖν. οἱ γὰρ θεοὶ τούτοις οἱ πλάνητες, ἀγχωμάλως τὸ πῦρ συνοικεῖ. ὁμοδίαιτον γὰρ ἄρα τοῦτο, τοῖς ἐκείνων θεοῖς. ἔκπυστα δὲ τὰ ἐκείνων πεποίηκεν, ὅτι φωτὶ πάντα καταλαμβάνεται, τὰ μὲν θεῖα τῷ θείῳ, τὰ δὲ σωματικὰ τῷ σωματικῷ. ἀκόλαστος δὲ τῷ πυρὶ ἡ γλῶσσα, ὅτι τοῦτο μόνον τὸ στοιχεῖον παφλάζει τῇ φύσει. καὶ εἰς τὸ ἀεὶ συνηχεῖ. ἥ τε γὰρ γῆ στάσιμος οὖσα, καὶ ἀμετάθετος, καὶ ἤχου ἐστέρηται. τὸ δὲ ὕδωρ εἰ μή τις εἴη, δονῶν ἠρεμεῖ ἐπικεχυμένον τῇ γῇ, ὅ, τε ἀὴρ ἀψόφῳ βαίνει κελεύθῳ κατὰ τὴν ποίησιν. τὸ δὲ πῦρ ἀεὶ τῶν ἐγκειμένων στενοχορούμενον, πνεύματι,

σαλπίζει

μὲν ὥσπερ ὑποπέφευκε (δεδόσθω γὰρ τοῦτο τῇ
τοῦ μύθου ἐξουσίᾳ) συναγόμενόν τε καὶ συνειλού
μενον. ὁ δὲ περιελισσόμενος κύκλος, ἀφαιρεῖ
ται αὐτῷ ἀεὶ τοῦ δεῖν, τὸ ἅπαντα χρόνον ζωο
γονεῖν, ἀλλ' οὐ φθείρειν. τὸ δὲ ἀμφιβάλλειν τὸν
ὑποκειτὴν περὶ τῆς τούτου γενέσεως, ταύτην
μοι ὑποβάλλει τὴν ἔννοιαν.

Οὐ τετολμήκασι τινὲς τῶν στωϊκῶν, πυρώδη
φύσιν ὑπὲρ τοῦ παντὸς προστάψαι δημιουργῷ,
ἀλλ' οὐχ ἥγε ἀκαδημία, οὐδ' ἡ πρεσβυτέρα.
οὐδ' ἡ νεωτέρα τοῦτον τὸν λόγον ἐδέξατο. ἀσώμα
τον δὲ τοῦτον ὡρίσαντο, καὶ πρὸς μηδὲν τῶν στοι
χείων ἐοικός τι ἔχοντα. διὰ τοῦτο καὶ ὁ ἐν τῇ
σκηνῇ λόγος ἀμφιβάλλει περὶ τὰς τοῦ Ταν
τάλου γονάς, καὶ τὸ ἀπὸ τοῦ δημιουργοῦ τὸ πῦρ γε
γεννῆσθαι, ταῖς δημώδεσι παραχωρεῖ ὑπολήψε
σι. συνδιάζεται γὰρ φιλοσοφία κἀπὶ τοῖς δρά
μασι. καὶ διὰ τοῦτο ὅπερ ἀπεμφαῖνον τοῦ μύθου
πρὸς τὸν ἀληθῆ λόγον εὑρίσκων τῷ συρφετώδει
δίδωσι τοῦ πλήθους. ἀλλὰ πῶς ἄνθρωπος ὁ Τάν
ταλος ἦν, πῶς δὲ τῆς κάτω γενέσεως πεφυκὼς
ἀποτέλεσμα, συνδιῃτᾶτο θεοῖς; πῶς δὲ τοῖς διαι
τωμένοις τούτοις, ἔκφορα τὰ ἐκείνων ἐποίει μυ
στήρια, καὶ διὰ τοῦτο ἠώρητο, καὶ τὸν λίθον περιφό
βητο; φημὶ τοίνυν ἐγὼ, ὡς ἀρχὴ τοῖς ἐν γενέσει

τὸ

νήσεις τοῦ Ταντάλου συνειλοχόσιν. ἀλλ' οὐδ' εἰ πρὸς τὸ ἄστρον τὸν λόγον ἀνατείνοιμεν, ἄξιόν ἐστι τῆς φιλοσόφου ἀπουδιάσομεν σκέψεως. τὰ γὰρ ἐκ τῶν μαθημάτων οὐχ ὑποδείξεις, ἀλλὰ σχήματα, καὶ ποιότητες. Λεγέσθω τοίνυν παρ' ἡμῶν Ζεύς, ὁ χορηγὸς ζωῆς τοῖς ὅλοις θεός. Τάνταλος δὲ τὸ αἰθέριον πῦρ. πέτεται γὰρ διὰ ὅλων τῶν σφαιρῶν, καὶ φύσιν ἔχει ἄνω κάτωθεν ἅλλεσθαι. τοῦτο γοῦν τὸ αἰθέριον πῦρ, ὃ παρὰ τοῖς τραγῳδοῖς Τάνταλος, τῷ ἀέρι πεφυκὸς ἐποχούμενον. τοῖς γὰρ πέρατι τῆς τοῦ πυρὸς σφαίρας, ἡ ἀρχὴ τῆς τοῦ ἀέρος προσῆπται. λεπτότερον δὲ τοῦ ἀέρος τυγχάνον τὸ πῦρ, ὥσπερ ὀχήματι τινὶ, τούτῳ ἐπελαφρίζεται. Ὁ δὲ ὑπερτέλλων τὴν τούτου κεφαλὴν λίθος, ὁ κατὰ τὸν Ἐμπεδοκλέα σφαῖρός ἐστιν. ὡς δ' ἂν ἡμεῖς φαίημεν, ἡ ἀπλανὴς κυκλοφορία. ὁ μὲν γὰρ ἀὴρ, τὸ πῦρ ὑποβέβηκε. τὴν δὲ ἀπλανῆ σφαῖραν, τὸ πῦρ. ἥτις δὴ, ὥσπερ χρημὰς ἐπιβεβάρηται, καθάπερ τινὶ κορυφῇ, τῇ πρώτῃ ἐπιφανείᾳ τοῦ πυρός. αὕτη δὲ ἡ ἀπλανὴς, τῇ ἀπαύστῳ καὶ ταχείᾳ περιαγωγῇ τῆς κινήσεως, δοκεῖ μὲν πιέζειν τὸ πῦρ, ἵνα μηδὲν τι καινὸν ἐν τοῖς πολυκλονήτοις στοιχείοις γένηται. οὐ διαφθείρεται, ἀλλὰ τὸ

μὲν

γὰρ φασι τὸ ἐκ πάντων καὶ πρὸ πάντων, μεθ' ὃν ἰδέας, καὶ ἐφεξῆς τὸν δημιουργόν. τοῦτον γοῦν ἀμέσως προσάγουσι τοῖς ποιήμασιν. οἱ δέ τινες ταύτην μετὰ τὴν αἰτίαν ἐγύμνωσαν, φαινομένην ὅτι τινὶ φύσει τὴν προσηγορίαν ταύτην ὑποφημίζουσιν, ἥτις ὁ δεύτερος πλανής ἐστι, ζεὺς τοῖς ἀστρολόγοις ἐπονομαζόμενος. ὅδε τοῦ ὑποκειμένου τούτου φθαρτικοῦ τυγχάνοντος ταῖς γενέσεσιν, οὗτος οἷς ἂν ἄλλως σχηματιζόμενος, ἢ ὑφαιρεῖται τῶν κακιόνων, ἢ προστίθησι τὰ καλλίονα. τοιαύτη μὲν οὖν ἡ δευτέρα δόξα περὶ τοῦ διὸς τοῖς ἕλλησιν. ἡ δὲ τρίτη ἱστορικωτέρα ἴσως, καὶ ἀληθεστέρα. αὐτόν τε γοῦν καὶ τὸν πατέρα τούτου κρόνον οἱ μῦθοι, ἀπὸ κρήτης γεννῶσι. καὶ τοῦ μὲν οὐκ ἴσασιν, ὅπου γῆς κατορώρυκται. τοῦ δὲ, τὸν ἐκεῖ τῶν τάφων δεικνύουσι κολωνόν. εἶτα τὴν θνητὴν ὑπεραναβάντες φύσιν, ἀρχιπάτορας ποιοῦσι τῆς οὐσίας τῆς κρείττονος, καὶ πρὸς τὸ τῆς θειότητος εἶδος μεταβιβάζουσι. τούτῳ δὴ τῷ λόγῳ καὶ ἑρμῆς προστίθεται ὁ τρισμέγιστος. τἄλλα γὰρ παραθεωρῶν τοῖς μύθοις, τοῦτον δὴ μόνον γυμνὸν ἐδέξατο, καὶ πρὸς τὴν ἐκείνου μίμησιν διερεθίζει τὸν τάνταλον. ἡμῖν μὲν οὖν εἰ μὲν πρὸς τὴν ἱστορίαν τὸν μῦθον μεταχειριζοίμεθα, οὐδὲν μέγα ἔσται σωματικὰς γεν-

μαίνει μὲν τὴν ὑπερτέλλουσαν πέτραν, ἥτις ἀδαμαντίνοις ὥσπερ καλωδίοις ἀπῃωρημένη, καὶ μικρόν τι τῆς ἐκείνου ὑπερανέχουσα κεφαλῆς, φοβεῖ τὸν μέλλειν κατιέναι, οὐ κατιοῦσι δέ. ὁ δὲ τῷ φόβῳ κυμαίνεται, καὶ ταύτην δίδωσι δίκην τῆς ἀκολάστου γλώττης. πρινὴ δὲ τὰ περὶ τοῦ παιδὸς ἐξετάσαι, τὸν τούτου πατέρα κατανοήσωμεν, ὅστις ἐστὶν ὁ Ζεύς. ἐμοὶ δὲ τοῦτο δοκεῖ σπουδῆς ἄξιον, πῶς ἀμφίβολον αὐτῷ τὴν γονὴν ὁ τοῦ δράματος ὑποκριτὴς προσμαρτύρεται,

Διὸς πεφυκὼς ὡς λέγουσι Τάνταλος.

Ἀλλ' ἐπεὶ πλάτος ὑπανοιγόμενον τῶν θεωρημάτων ὁρῶ, δοκεῖ μοι ὥσπερ τελετῇ τινὶ τῷ λόγῳ προσέρχεσθαι. αἱ γὰρ τελεταί, σωματικὰ τούτων τὰ παραπετάσματα, ἣν δὲ εἴσω τῶν ἀδύτων χωρήσῃ τίς, φῶς ἐκεῖ καθαρόν, καὶ τῶν αἰσθητῶν ἀπογύμνωσις. τὸν δία τοίνυν οἱ Ἕλληνες, ἄλλος ἄλλαις ἐννοίαις κατεμερίσαντο. οἱ μὲν γὰρ αὐτόν, πρῶτον τοῦ παντὸς ὑπονοοῦσι δημιουργόν, ὃν δὴ διὰ τοῦτο, καὶ ζῆνα, καὶ δία προσηγορεύκασιν, ἐκεῖνο μὲν ὡς τῆς ζωῆς τοῖς οὖσι χορηγόν, τοῦτο δὲ ὡς αἰτίαν τινὰ διὰ πάντων τῶν ὄντων φοιτήσασαν. ὃν δὴ καὶ τρίτον ποιοῦσιν ἀπὸ τοῦ ἑνός. ἐν

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΣΟΦΟΤΑΤΟΥ

μιχαὴλ τοῦ ψελλοῦ ἀναγωγαί.

ΑΝΑΓΩΓΗ ΕΙΣ ΤΟΝ ταύταλον.

Πάλιν ἡμᾶς ἐπὶ τὰς ποιητικὰς θύρας αὖ θέλκετε, ἀφ' ὧν μόλις ἐπὶ τὴν φιλόσοφον αὔλειον μετῳκίσθημεν, ἢ ἀνειλκύσθημεν. ἐγὼ δὲ καὶ ἀπώκνησα πρὸς τοιαύτην παλινῳδίαν, εἰ μὴ τὸ προβεβλημένον παρ' ὑμῶν, κρεῖττον ἔδειξε τῆς ὑποσκέψεως. ἐπὶ γυμνὸν μὲν γὰρ τὸν μῦθον, οὐκ ἄν ποτε ἀφίξωμαι ἑκών. εἰ δέ τις αὐτῷ κρείττων τοῦ φαινομένου ὑποκάθηται ἔννοια, δεῖσαν ποτὲ κατιέναι ἀπὸ τοῦ τῆς φιλοσοφίας ὕψους, ἐφήσω τῇ γλώττῃ, ὥσπερ ῥεύματι πρὸς τὸ κάταντες φερομένῳ. δεῖ γὰρ τὸν φιλόσοφον μὴ ἀεί ποτε ἀτρύχως ἔχειν πρὸς τὰς τῶν ὄντων ὑποψίας, ἀλλὰ καὶ φιλόμυθον εἶν ποτέ, καὶ σπουδάζειν περὶ τὰ παίγνια. παιδικὰ δὲ φιλοσόφῳ, μῦθος καὶ λέξις ἐπιτερπὴς καὶ ἱστορία, ἢ διαχέουσα τὴν ψυχήν, ἢ συστέλλουσα. παίξωμεν οὖν καὶ ἡμεῖς, εἰ δοκεῖ, περὶ τὸν ἐκ Διὸς φύντα ταύταλον, καὶ θεασώμεθα ὅσον τῷ λόγῳ ὅπῃ δὲ ὑπ' ἀέρι τὸν πάντα χρόνον περιποτόμενος, δι

μαίνει

ἐγὼ πνέω πῦρ κατὰ τῶν ἀντιπάλων.
στομῶ δὲ γλῶσσαν, ὡς ψυχῶ τῇ διπλόῃ.

ἡ φιλοσοφία.

ἴσον θεῷ τίθημι τὸν στέργοντά με,
τὴν γνῶσιν αὐτῷ τῶν ὅλων δωρουμένη.

ἡ γεωμετρία.

ἐγὼ πολλοὺς ἀγνώστους, γνώστας δεικνύω,
διὰ μετρικῶν σημείων σχοινισμάτων.

ἡ ἀστρονομία.

ἐγὼ τὸν νοῦν λεπτύνω τῶν μυουμένων,
τοῦ προθεωρεῖν τὸ συμφέρον τοῦ χρόνου.

ἡ ἰατρική.

ἐν ὑγιείᾳ ὄντας, αὐξαίνω τάχος.
εἰ δὲ πρὸς τέλος, θᾶττον πέμπω πρὸς τάφον.

ἡ τεκτονική.

ὕλην τὴν ἀνείδεον εἰς εἶδος φέρω.
καὶ εἰδοποιῶ τοῖς ὁποσοῦν χρωμένοις.

ἡ ῥαθυμία.
οὐπώποτε τρόπαιον ἀνεστησάμην,
ἀεὶ γὰρ ὑπνῶ, καὶ φιλῶ χάσμην μόνην.
ἡ ταπεινοφροσύνη.
εἰς οἷον ὕψος τοὺς ἐμοὺς ἄγω φίλους,
τρανῶς τελώνης μαρτυρεῖ μου τὸ κράτος.
ἡ ὑψηλοφροσύνη.
ἀεὶ κατασπῶ, καὶ κάτω ποιῶ ῥέπειν.
καὶ μαρτυρεῖ νοῦς. ὁ σκότος χρηματίσας.
ἡ ἐλεημοσύνη.
ὁ σχῶν με πιστὴν τοῦ βίου τούτου φίλην,
ἑαυτὸν ἰδεῖ τοῦ θεοῦ θείῳ λόγῳ.
ἡ ὠμότης.
ὅσων κακῶν αἴτιος ὁ σκιφὸς βίος.
ὁ πλούσιος πρόχειρος εἰς ἁμαρτίαν.
ἡ χαρά.
τείνω τὰ νεῦρα, καὶ κρατύνω τὸν τόνον.
ὁρμῆς δ' ἐμπιπλῶ τοὺς παραλελυμένους.
ἡ λύπη.
τὰ νεῦρα συνθλῶ, καὶ παραλύω τόνον.
ἐργάζομαι δὲ καὶ λογισμῶν ἐκστάσεις.
ἡ γραμματική.
τῶν ἱστοριῶν συναγωγὸς τυγχάνω.
καὶ λέξιν ὀρθῶ, καὶ μέτροις ἐφιστάνω.
ἡ ῥητορική.

ἐγὼ

πότε, πρὸς οὓς, πῶς, καὶ δι' ὃς μαχητέον.

ἡ δειλία.

στερῶ στεφάνων, καὶ σκύλων, καὶ λαφύρων,
ὅσοι μένειν στέργουσιν ἐντὸς οἰκίσκων.

ἡ σωφροσύνη.

τὸν σώφρονα ζῶν ᾑρετισάμην βίον,
φεύγουσα τὴν ἄθεσμον ἀκολασίαν.

ἡ ἀκολασία.

αἰσχρῶν γυναικῶν συμπλοκαί, μέθη, κόρος,
Ἐμοὶ προσεκλίθησαν ἐκ βρεφουργίας.

ἡ ἀλήθεια.

φῶς χρηματίζω, καὶ λύχνος τοῖς χρωμένοις,
πρώτη πέλουσα τῶν θεοῦ θυγατέρων.

τὸ ψεῦδος.

ὑπόστασιν ἔχειν ἀδύνατον ἰδίαν,
καὶ τὴν ἐνυπόστατον ἡττῶ πολλάκις.

ἡ ἐλπίς.

τὰ νεῦρα ἀνορθῶ τὰ παραλελυμένα,
καὶ τοὺς ῥαθύμους ἐξεγείρω πρὸς πόνους.

ἡ ἀνελπιστία.

ἔκλεισα πολλοῖς τὰς παραδείσου πύλας,
ὅσοι ῥάθυμοι ἀφελῶς εἵλοντό με.

ἡ προσευχή.

ἐγὼ μόνη δίδωμι τοῖς στέργουσί με,
τῷ δημιουργῷ προσλαλεῖν κατὰ μόνας.

ΤΟΥ ΣΟΦΟΤΑΤΟΥ ΨΕΛΛΟΥ

ΙΑΜΒΟΙ, ΕΙΣ ΑΡΕΤΑΣ ΚΑΙ ΚΑ-
κίας.

ἡ ἀγάπη.

Ἔγωγε πηγή, καὶ περιῤῥέω κύκλῳ.
τὰς γὰρ ἁπάσας ἀρετὰς σφίγγω κύκλῳ.

τὸ μῖσος.

Μηνιθμόν, ὀργήν, συμπλοκὴν δόλου, φθόνον,
Καὶ χαλεπὸν πᾶν συλλαβὸν φέρω πάθος.

ἡ ἐξουσία.

ὑπηρετεῖ μου τῷ κράτει χοῦς ἐν βίᾳ.
καὶ κυριεύω τοῦ λόγου ἄτερ λόγου.

ἡ φρόνησις.

συνάγομαι μὲν ἐκ μακρᾶς ἐμπειρίας.
τιθῶ δὲ στεῤῥοὺς τοὺς ἐμὲ κεκτημένους.

ἡ ἀφροσύνη.

ἔοικα τυφλοῖς, ἢ διύγροις ἐμβρύοις,
ἐκ σπαργάνων στέρξασα τὴν ἀγνωσίαν.

δικαιοσύνη.

ἐγὼ συνιστῶ τῷ ζυγῷ μου τὰς πόλεις,
καὶ πύργος αὐταῖς χρηματίζω, καὶ τάφρος.

ἡ ἀδικία.

ἀρχὴ μάχης ἔγωγε, καὶ μήτηρ φόνου,
καὶ τεῖχος ὀρθὸν τῷ ψόφῳ καταστρέφω.

ἡ ἀνδρεία.

ἐγὼ διδάσκω τοὺς ἀρηϊμανίους,

πότε,

ΕΙΣ ΤΟΝ ΒΙΟΝ, ΕΙ-
κονισμένον.

Ἐμὲ τὸν βίον ἄνθρωπε δέξαι σὺ παραινέ-
την. ἔτυχον, εὗρες, ἔλαβον, κατέχου
μου τὰς τρίχας. μὴ πρὸς ῥαστώνην ἐκδοθῇς, μὴ
πρὸς τρυφὴν χωρήσῃς. μὴ δὲ φρονήσῃς ὑψηλά,
καὶ ὑπὲρ τὰ τοῦ μετρίου. γυμνόν με βλέπεις, νόη-
σον. γυμνόν μου καὶ τὸ τέλος. ὑπὸ τοὺς πόδας
μου τροχοί, βλέπε μὴ κυλισθῶσι περὶ τὰς κνή-
μας μου πτερά. φεύγω, περιΐπταμαί σου. ζυγὰ κα-
τέχω τῇ χειρί, φοβοῦ τὰς μετακλίσεις. τί με κρα-
τεῖς; σκιὰν κρατεῖς, πνοὴν κρατεῖς αὐτοῦ
μου. τί με κρατεῖς; καπνὸν κρα-
τεῖς, ὄνειρον, ἴχνος
πλοίου.

ψᾶ, ἡ δὲ λούει. κοιμηθῆναι θέλει, ἡ δὲ κρόταλον ἔχουσα ψοφεῖ. εἰ δ' ἐκπέφευγε τὴν τιτθήν, παρέλαβε πάλιν ὁ παιδαγωγός, παιδοτρίβης, γραμματοδιδάσκαλος, ἁρμονικός, ζωγράφος. προάγει ἡ ἡλικία, προσγίγνεται ἀριθμητικός, γεωμέτρης, πωλοδάμνης. ὑπὸ τούτων πάντων μαστιγοῦται, ὄρθρου ἐγείρεται, σχολάσαι οὐκ ἔστιν. ἔφηβος γέγονεν, ἔμπαλιν τὸν κοσμητὴν φοβεῖται, τὸν παιδοτρίβην, τὸν ὁπλομάχον, τὸν γυμνασίαρχον, ὑπὸ πάντων τούτων μαστιγοῦται, παρατηρεῖται, τραχηλίζεται. ἐξ ἐφήβων ἐστὶ, καὶ ἤδη εἴκοσι ἐτῶν, ἔτι φοβεῖται, καὶ παρατηρεῖ καὶ γυμνασίαρχον, καὶ στρατηγόν. παρακοιτεῖν ὅπου δεῖ, οὔπω παρακοιτοῦσι φυλάττειν καὶ ἀγρυπνεῖν, οὔπω φυλάττουσιν. εἰς τὰ πλοῖα ἐμβαίνειν, οὔπω ἐμβαίνουσιν. ἀνὴρ γέγονε καὶ ἀκμάζει, στρατεύεται, καὶ πρεσβεύει ὑπὲρ τῆς πόλεως, πολιτεύεται, στρατηγεῖ, χορηγεῖ, ἀγωνοθετεῖ. μακαρίζει ἐκεῖνον τὸν βίον, ὃν παῖς ὢν ἐβίωσε. παρήκμασε, καὶ ἔρχεται εἰς γῆρας, πάλιν παιδοτροφίαν ὑπομένει, καὶ ἀποποθεῖ τὴν νεότητα. καὶ ἡ νεότης μοι φίλον. τὸ δὲ γῆρας, βαρύτερον αἴτνης. οὐχ ὁρᾷς οὖν, πῶς εὐδαίμονά τις βίον ἔσται βεβιωκὼς, εἴ περ δεῖ ὑπὸ πλεονασμῷ τῶν ἡδονῶν ἐκμετρῆσαι.

Εἰς

φύσιν ἀεὶ, καὶ τοῖς μεγάλοις κακοῖς γέγονεν ὁ κόσμος. ὅτι πάντες, ὅσοι περισσὸν ἠθέλησαν εὑρεῖν, ἢ μηχανικὸν ποίημα, ἢ σοφὸν μάθημα, οὗτοι κακὸν εἰς τὸ θάνατον τέλος ἐποίησαν, ὑπὸ τοῦ γεννήτορος κόσμου κακῶς παθόντες. σωκράτην ὁ κόσμος πεποίηκε σοφὸν εἶναι, καὶ κακῶς ἀνεῖλε τὸν σωκράτην ὁ κόσμος ἐν τῇ φυλακῇ κώνειον ὅτι πιὼν τέθνηκε. πολύποδα φαγὼν ὁ διογένης ὠμὸν, τέθνηκεν. αἰσχύλῳ γράφοντι, ἐπιπέπτωκε χελώνη. σοφοκλῆς ῥᾶγα φαγὼν σταφυλῆς, πνιγεὶς τέθνηκε. κύνες οἱ περὶ θρᾴκην εὐριπίδην ἔτραγον. τὸν θεῖον ὅμηρον λιμὸς κατεδαπάνησεν.

ΤΕΛΗΤΟΣ ΕΚ ΤΟΥ
περὶ βίου.

Εἰ δὲ δεῖ τὸν εὐδαίμονα βίον ἐκ τοῦ πλεοναζουσῶν ἡδονῶν συγκρῖναι, οὐδεὶς φησὶν ὁ κράτης εὐδαίμων γεγονὼς ἂν εἴη. ἀλλ' εἰ θέλει τὶς ἐκλογίσασθαι ἐν ὅλῳ τῷ βίῳ πάσας τὰς ἡλικίας, εὑρήσει πολλῷ πλείους τὰς ἀλγηδόνας. πρῶτον μὲν γὰρ τοῦ παντὸς χρόνου ὁ ἥμισυς ἀδιάφορος ἐν ᾧ καθεύδω, εἶθ' ὁ πρῶτος ὁ περὶ τὴν παιδοποιίαν ἐπίπονος. πεινᾷ τὸ παιδίον, ἡ δὲ τροφὸς κατακοιμίζει δὲ

Αὐτόματοι φοιτῶσι, κακὰ θνητοῖσι φέρουσαι.

Ἀπολλοδώρου.

Ἀπραγμόνως ζῆν ἡδύ, μακάριος βίος
Καὶ σεμνός, ἂν ᾖ μεθ' ἑτέρων ἀπραγμόνων.
Ἐν θηρίοις δὲ καὶ πιθήκοις ὄντα, δεῖ
Εἶναι πίθηκον. ὦ ταλαιπώρου βίου.

Θεόγνιδος.

Ὤμοι ἐγὼν ἥβης, καὶ γήραος οὐλομένοιο.
Τοῦ μὲν ἐπερχομένου, τῆς δ' ἀπονισσομένης.

Πολιτικοί.

Ἀλλ' ἦν οὐδέν, ὡς ἔοικεν, εὐτύχημα τοῦ βίου
Ζάλης καὶ λύπης ἀμιγές, οὐδέ τις εὐποτμία,
Μὴ συναναφυόμενον ἔχουσα καὶ τὸ κνίζον.
Καὶ γὰρ καὶ ῥόδον εὔοσμον φέρουσι πικρὰς ἀκάν
Ἡλίου τε τὸ βλέφαρον σκοτίζουσι νεφέλαι. (θας.
Καὶ φθόνος ἐπιφύεται τοῖς τὸ καλὸν ἀσκοῦσι.
Καὶ πᾶν εὐτύχημα λαμπρόν, πᾶν τὸ σεμνὸν τοῦ
φέρει καὶ τὸ δυστύχημα συνανακεκραμένον. (βίου

ΣΩΤΑΔΟΥ ὍΤΙ Ὁ ΒΙΟΣ
πολλῶν φροντίδων ἀνάμεστος.

Αὐτὸς γὰρ ἐὼν παντογενὴς ὁ πάντα γεννῶν, οὐ κρίνει δικαίως τὰ κατ' ἄνθρωπον ἕκαστον. καὶ γὰρ κατὰ γαῖαν τὰ κακὰ πέ

Μὴ τόρμα τί προσαλάζυσθε, κἀξαρέσκεσθέ μου,
Βούλεσθ᾽ ἀλύειν. παίζετ᾽ ὦ νέαι φρένες.
Ὡς ἔστιν ὑμῖν τοῦτ᾽ ἔαρ παντὸς βίου.

Εὔφρονος.

Ὦ ζῆν, τί ποθ᾽ ἡμῖν δοὺς χρόνον τοῦ ζῆν βραχὺν,
Πλέκειν ἀλύπως τοῦτον ἡμᾶς οὐκ ἐᾷς.

Εὐελπίδου.

Εἰ δ᾽ ἄτερ πόνων δοκεῖς ἔσεσθαι,
Μωρὸς εἶ, θνητὸς γεγώς.

Τοῦ αὐτοῦ.

Ἀλλ᾽ ἡμέρα τοι πολλὰ, καὶ μέλαινα νὺξ
Τίκτει βροτοῖσι.

Τοῦ αὐτοῦ.

Οὐ χρή ποτ᾽ ὀρθαῖς ταῖς τύχαις βεβηκότα,
Ἔξειν τὸν αὐτὸν δαίμον᾽ εἰς ἀεὶ δοκεῖν.
Ὁ γὰρ θεός πως, εἰ θεόν σφε χρὴ καλεῖν,
Κάμνει ξυνὼν τὰ πολλὰ τοῖς αὐτοῖς ἀεί.
Θνητῶν δὲ θνητὸς ὄλβος. οἱ δ᾽ ὑπερφρονοῦν,
Καὶ τῷ παρόντι, τοὐπιὸν πιστούμενοι.

Τοῦ αὐτοῦ.

Πολλάς γ᾽ ὁ δαίμων τοῦ βίου μεταστάσεις
Ἔδωκεν ἡμῖν, μεταβολάς τε τῆς τύχης.

Ἡσιόδου.

Πλείη μὲν γὰρ γαῖα κακῶν, πλείη δὲ θάλασσα.
Νοῦσοι δ᾽ ἀνθρώπων ἐφ᾽ ἡμέρῃ, αἱ δ᾽ ἐπὶ νυκτὶ

Αὐτόμα·

Τοὺς γὰρ τραγῳδοὺς πρῶτον εἰ βούλει σκόπει,
Ὡς ὠφελοῦσι πάντας. ὁ μὲν γὰρ πένης,
Πτωχότερον αὑτὸν καταμαθὼν τὸν Τήλεφον
Γενόμενον, οὕτω τὴν πενίαν ῥᾷον φέρει.
Ὁ νοσῶν τι μανικὸν, Ἀλκμαίονα ἐσκέψατο.
Ὀφθαλμιᾷ τις, ἴσιφιν ἴδε τυφλόν.
Τέθνηκέ τῳ παῖς, ἡ Νιόβη κεκούφικε.
Χωλός τίς ἐστι, τὸν Φιλοκτήτην ὁρᾷ.
Γέρων τις ἀτυχεῖ, κατέμαθε τὸν Οἰνέα.
Ἅπαντα γὰρ τὰ μείζονα, ἢ πέπονθέ τις,
Ἀτυχήματ' ἄλλοις γεγονότ' ἐννοούμενος,
Τὰς αὐτὸς αὐτοῦ συμφορὰς ἧττον στένει.

Διφίλου.

Ἀπροσδόκητον οὐδὲν ἀνθρώποις πάθος.
Ἐφημέρους γὰρ τὰς τύχας κεκτήμεθα.

Τοῦ αὐτοῦ.

Ἄνθρωπός εἰμι, τοῦτο δ' αὐτὸ τῷ βίῳ,
Πρόφασιν μεγίστην εἰς τὸ λυπεῖσθαι φέρει.

Φιλήτου.

Ἡ μὲν δὴ πολέεσσι πεφύρησαι χαλεποῖσι
Θυμὲ, γαληναίη δ' ἐπιμίσγεαι οὐδ' ὅσον ὅσσον.
Ἀμφὶ δέ τοι νέαι αἰὲν ἀνίαι τετρύχασι.

Πομπηΐου μακροῦ.

Δεῦτ' ὦ τέκν' ὦ στεργθένθ' ὅσον πλεῖστον θέμις.
Ὦ πολλὰ στέρξαντ', οὐδὲ λυπήσαντά τι.

Μη τόρα

Ἡ μὲν ἔχουσα τέλος γήραος ἀργαλέου.
Ἡ δ' ἑτέρη θανάτοιο, μίνυνθα δὲ γίγνεται ἥβης
Καρπός, ὅσον τ' ἐπὶ γῆν κίδναται ἠέλιος.
Αὐτὰρ ἐπὴν δὴ τοῦτο τέλος παραμείψεται ὥρης,
Αὐτίκα δὴ τεθνάναι βέλτιον, ἢ βίοτος.
Πολλὰ γὰρ ἐν θυμῷ κακὰ γίνεται, ἄλλοτε τ' οἶκος
Τρυχοῦται, πενίης δ' ἔργ' ὀδυνηρὰ πέλει.
Ἄλλος δ' αὖ παίδων ἐπιδεύεται, ὧν τε μάλιστα
Ἱμείρων, κατὰ γῆς ἔρχεται εἰς ἀΐδην.
Ἄλλος νοῦσον ἔχει θυμοφθόρον, οὐδέ τίς ἐστιν
Ἀνθρώπων, ᾧ Ζεὺς μὴ κακὰ πολλὰ διδοῖ.

Τοῦ αὐτοῦ.

Ἀλλ' ὀλιγοχρόνιον γίγνεται ὥσπερ ὄναρ
Ἥβη τιμήεσσα, τὸ δ' ἀργαλέον καὶ ἄμορφον
Γῆρας, ὑπὲρ κεφαλῆς αὐτίχ' ὑπερκρέμαται.
Ἐχθρὸν ὁμῶς καὶ ἄτιμον, ὅ τ' ἄγνωστον τιθεῖ ἄνδρα
Βλάπτει δ' ὀφθαλμοὺς καὶ νόον ἀμφιχυθέν.

Τιμοκλέους εἰς τὸ αὐτό.

Ὦ τᾶν, ἄκουσον ἤν τι σοι δοκῶ λέγειν.
Ἄνθρωπός ἐστι ζῶον ἐπίπονον φύσει,
Καὶ πολλὰ λυπηρὰ ὁ βίος ἐν ἑαυτῷ φέρει.
Παραψυχὰς οὖν φροντίδων ἀνεύρατο
Ταύτας. ὁ γὰρ νοῦς τῶν ἰδίων λήθην λαβών,
Πρὸς ἀλλοτρίῳ τε ψυχαγωγηθεὶς πάθει,
Μεθ' ἡδονῆς ἀπῆλθε παιδευθεὶς ἅμα.

Τοὺς

Τῆς μορίου ὢν τοῦ θαλάμου πεπαγμένης.
Εἶχον δὲ παραπέτασμα τὴν ἐρημίαν.

Τοῦ αὐτοῦ,

Ἅπαντα τὰ ζῷα ἐστὶ μακαριώτατα,
Καὶ νοῦν ἔχοντα μᾶλλον ἀνθρώπου πολύ.
Τὸν ὄνον ὁρᾶν ἔξεστι πρῶτα τουτονί.
Οὗτος κακοδαίμων ἐστὶν ὁμολογουμένως.
Τούτῳ κακὸν δι' αὐτὸν, οὐδὲν γίγνεται.
Ἃ δ' ἡ φύσις δέδωκε, ταῦτ' ἔχει.
Ἡμεῖς δὲ χωρὶς τῶν ἀναγκαίων κακῶν.
Αὐτοὶ παρ' αὑτῶν ἕτερα προσπορίζομεν.
Λυπούμεθ' ἂν πτάρῃ τις, ἂν εἴπῃ κακῶς.
Ὀργιζόμεθ', ἂν ἴδῃ τις ἐνύπνιον, σφόδρα
Φοβούμεθ', ἂν γλαὺξ ἀνακράτῃ δεδοίκαμεν.
Ἀγωνίαι, δόξαι, φιλοτιμίαι, νόμοι,
Ἅπαντα ταῦτ' ἐπίθετα τῇ φύσει κακά.

ΜΙΜΝΕΡΜΟΥ ΗΡΩ ΕΛΕ-
γεῖα, εἰς τὸ αὐτό.

Ἡμεῖς δ' οἷά τε φύλλα φύει πολυάνθεμος ὥρη
Ἔαρος, ὅτ' αἶψ' αὐγῇ αὔξεται ἠελίου,
Τοῖς ἴκελοι πήχυιον ἐπὶ χρόνον ἄνθεσιν ἥβης
Τερπόμεθα, πρὸς θεῶν εἰδότες οὔτε κακὸν,
Οὔτ' ἀγαθόν. Κῆρες δὲ παρεστήκασι μέλαιναι,

Ἡ μὲν

Ἐστὶ δ᾽ ὅ,τι ἂν βούλῃ, κύων, πρόβατον, τράγος,
Ἄνθρωπος, ἵππος. διαβιῶναι γάρ σε δεῖ.
Εἱμαρμένον τοῦτ᾽ ἐστίν. ὅ,τι βούλει δ᾽ ἑλοῦ,
Ἅπαντα μᾶλλον εὐθὺς εἶπεν· ἂν δοκῶ
Ποίει με, πλὴν ἄνθρωπον. ἀδίκως εὐτυχεῖ,
Κακῶς τε πράττει τοῦτο τὸ ζῶον μόνον.
Ὁ κράτιστος ἵππος ἐπιμελεστέραν ἔχει
Ἑτέρου θεραπείαν. ἀγαθὸς ἂν γένῃ κύων,
Ἐντιμότερος εἶ τοῦ κακοῦ κυνὸς πολύ.
Ἀλεκτρυὼν γενναῖος ἐν ἑτέρᾳ τροφῇ
Ἐστίν, ὁ δ᾽ ἀγεννὴς καὶ δέδιε τὸν κρείττονα.
Ἄνθρωπος ἐὰν ᾖ χρηστός, εὐγενής, σφόδρα
Γενναῖος, οὐδὲν ὄφελος ἐν τῷ νῦν γένει.
Πράττει δ᾽ ὁ κόλαξ ἄριστα πάντων, δεύτερα
Ὁ συκοφάντης, ὁ κακοήθης τρίτα λέγει.
Ὄνον γενέσθαι κρεῖττον, ἢ τοὺς χείρονας
Ὁρᾶν ἑαυτοῦ ζῶντας ἐπιφανέστερον.

Τοῦ αὐτοῦ.

Ὅς τις πένης ὢν, ζῆν ἐν ἄστει βούλεται,
Ἀθυμότερον αὑτὸν ἐπιθυμεῖ ποιεῖν.
Ὅταν γὰρ εἰς τρυφῶντα καὶ σχολὴν ἄγειν
Δυνάμενον ἐμβλέψῃ. τότ᾽ αὐτὸν ἔστ᾽ ἰδεῖν
Ὡς ἄθλιον ζῇ καὶ ταλαίπωρον βίον.
Κακῶς ὁ δεσπότης βεβούλευται πάνυ.
Ἐν ἀγρῷ γὰρ οἰκῶν, οὐ σφόδρ᾽ ἐξελέγχεται,

Τῆς

Ὦ τρισμακάρια πάντα καὶ τρισόλβια
Τὰ θηρί', οἷς οὐκ ἔστι περὶ τούτων λόγος.
Οὔτ' εἰς ἔλεγχον αὐτῶν οὐδὲν ἔρχεται.
Οὔτ' ἄλλο τοιοῦτ' οὐδέν ἐστ' αὐτοῖς κακὸν
Ἐπακτὸν, ἣν δ' ἂν εἰσενέγκηται φύσιν
Ἕκαστον, εὐθὺς καὶ νόμον ταύτην ἔχει.
Ἡμεῖς δ' ἀβίωτον ζῶμεν ἄνθρωποι βίον.
Δουλεύομεν δόξαισιν εὑρόντες νόμους
Προγόνοισιν, ἐγγόνοισιν, οὐκ ἔστ' ἀποτυχεῖν
Κακοῦ, πρόφασιν δ' ἀεί τιν' ἐξευρίσκομεν.

Τοῦ αὐτοῦ.

Μὴ δία τὸν μέγιστον ᾤμην σωσία
Ἐγὼ πρότερον, τοὺς πένητας ζῆν μόνον
Ὀδυνωμένους, τῶν πλουσίων δὲ τὸν βίον,
Ἱλαρόντ' εἶναι, καὶ φέρειν εὐθυμίαν.
Νῦν δὲ διαφέροντα τοῖς καθ' ἡμέραν
Δαπανήμασι δὴ τὸν βίον ὁρῶ μονον.
Λύπας δ' ἔχοντας μείζονας, τοὺς μείζονας.

Τοῦ αὐτοῦ.

Οὐκ ἂν δύναιο μὴ γενέσθαι δέσποτα
Ἄνθρωπος ὢν, ἄνθρωπος. ἄλλως οὖν βοᾷς.
Τὸν ζῶντ' ἀνάγκη πόλλ' ἔχειν ἐστὶν κακά.

Μενάνδρου εἰς τὸ αὐτό.

Εἴ τις προσελθών μοι θεῶν λέγει κρατῶν,
Ἐπὰν ἀποθάνῃς, αὖθις ἐξ ἀρχῆς ἔσῃ.

Ἔσῃ

Σοφοκλῆς οὕτω φησί,

Πρὸς ταῦτα κρύπτε μηδέν. ὡς ὁ πάνθ' ὁρῶν,
Καὶ πάντ' ἀκούων, πάντ' ἀναπτύσσει χρόνος.

Ὄντων δὲ ἄλλων πλείστων, ἃ παρὰ ποιηταῖς τε καὶ λογογράφοις εὑρήσεις, εἰ προσέξεις τὸν νοῦν, ἀρκεῖ καὶ ταῦτα πρὸς τὴν τῶν ἀλλήλων συναγωγίας, ἢ εἰ βούλει, μεταφράσεως ἔνδειξιν.

ΣΙΜΩΝΙΔΟΥ ΗΡΩ ΕΛΕΓΕΙΑ,

περὶ ματαιότητος τοῦ βίου.

Ἓν δὲ τὸ κάλλιστον Χῖος ἔειπεν ἀνήρ.
Οἵη περ φύλλων γενεή, τοιήδε καὶ ἀνδρῶν.
Παῦροί μιν θνητῶν οὔασι δεξάμενοι,
Στέρνοις ἐγκατέθεντο. πάρεστι γὰρ ἐλπὶς ἑκάστῳ
Ἀνδρῶν, ἥ τε νέων στήθεσιν ἐμφύεται.
Θνητῶν δ' ὄφρα τις ἄνθος ἔχει πολυήρατον ἥβης,
Κοῦφον ἔχων θυμόν, πόλλ' ἀτέλεστα νοεῖ.
Οὔτε γὰρ ἐλπίδ' ἔχει γηρασέμεν, οὐδὲ θανεῖσθαι,
Οὐδ' ὑγιὴς ὅταν ᾖ, φροντίδ' ἔχει καμάτου.
Νηπίοις ταύτῃ κεῖται νόος, οὐδὲ ἴσασιν
Ὡς χρόνος ἔσθ' ἥβης καὶ βιότου ὀλίγος
Θνητοῖς. ἀλλὰ σὺ ταῦτα μαθὼν βιότου ποτὶ τέρμα
Ψυχῇ τῶν ἀγαθῶν, τλῆθι χαριζόμενος.

Φιλήμων εἰς τὸ αὐτό,

Θνήσκει δ' οὐδὲν τῶν γιγνομένων.
Διακρινόμενον δ' ἄλλο πρὸς ἄλλο,
Μορφὴν ἑτέραν ἀπέδειξεν.

39. αὐτοῦ δὲ πάλιν φήσαντος,
Ἐπεὶ τά γ' ἀρκοῦν θ' ἱκανὰ τοῖς σώφροσιν.
Ἐπίκουρος οὕτως εἶπε,
Πλουσιώτατον αὐτάρκεια πάντων.

40. Τοῦ δ' ἀριστοφάνους εἰπόντος,
Βέβαιον ἕξεις τὸν βίον δίκαιος ἄν,
Χωρίς τε θορύβου καὶ φόβου ζήσεις καλῶς.
Ἐπίκουρος οὑτωσὶ λέγει,
Δικαιοσύνης καρπὸς μέγιστος ἀταραξία.

41. Εὐριπίδου πάλιν ποιήσαντος,
Οὐκ ἔστιν ὅρος κείμενος οὐδὲ εἷς,
Εἰς ὅν τινα χρὴ τελέσαι θνητοῖς,
Πλὴν ὅταν ἔλθῃ κρυερὰ διόθεν
Θανάτου πεμφθεῖσα τελευτά.
Δίφιλος οὕτω πως μεταφράζει,
Οὐκ ἔστι βίος, ὃς οὐ κέκτηται κακά.
Λύπας, μερίμνας, ἁρπαγάς, στρέβλας, νόσους.
Τούτων ὁ θάνατος καθάπερ ἰατρὸς φανεὶς
Ἀνέπαυσε, τοὺς ἔχοντας ἀναπαύσας ὕπνῳ.

42. Εὐριπίδου δ' αὖθις εἰπόντος,
χρόνος δὲ δείξει. ᾧ τεκμηρίῳ μαθὼν,
Ἢ χρηστὸν ὄντα γνώσομαί σε, ἢ κακόν.

Σοφο

τῶν ἐν οἰκοῦντων πόλιν τε γῆν ἰδόντας, νόσους σκοπεῖν χρεών.

35. ὁμήρου πάλιν ποιήσαντος,

μοῖραν δ' οὔτινά φημι πεφυγμένον ἔμμεναι (ἀνδρῶν.

ἀρχῖνος οὕτω λέγει,

πᾶσι μὲν ἀνθρώποις ὀφείλεται ἀποθανεῖν, ἢ πρότερον, ἢ ὕστερον.

36. τοῦ δὲ Δημοσθένους ὡσαύτως εἰπόντος,

πέρας μὲν πᾶσιν ἀνθρώποις τοῦ βίου πέφυκε θάνατος, κἂν ἐν οἰκίσκῳ τις αὐτὸν καθείρξας τηρῇ.

φανοκλῆς οὕτω φησίν,

ἀλλὰ τὸ μοιράων νῆμ' ἄλυτον. οὐδ' ἔπω ἐστὶν ἐκφυγεῖν, ὁπόσοι γῆν ἐπιφερβόμεθα.

37. πλάτωνος δὲ γράψαντος,

ἀρχὴ μὲν ἔρωτος ὅρασις. μειοῖ δὲ τὸ πάθος ἐλπίς. τρέφει δὲ μνήμη, τηρεῖ δὲ συνήθεια.

Φιλήμων οὕτως ἔφη,

ὁρῶσι πάντες πρῶτον, εἶτ' ἐθαύμασαν.
εἶτ' ἐπεθεώρησαν. εἶτ' ἐς ἐλπίδα ἐνέπεσον.
οὕτω γίγνεται ἐκ τούτων ἔρως.

38. ἐμπεδοκλέους δ' εἰπόντος,

ἤδη γάρ ποτ' ἐγὼ γενόμην κοῦρός τε, κόρη τε,
θάμνος τ', οἰωνός τε, καὶ εἰν ἁλὶ ἔλλοπος ἰχθύς.

εὐριπίδης οὕτω λέγει,

νῆς ὢν, ἀλλὰ τῶν χρημάτων.

32. ὁμήρου πάλιν εἰπόντος, (γόντες,
ὦ πέπον, εἰ μὲν γὰρ πόλεμον περὶ τόνδε φυ
αἰεὶ δὴ μέλλοιμεν ἀγήρω ἀθανάτω τε
ἔσσεσθ᾽ οὔτέ κεν αὐτὸς ἐνὶ πρώτοισι μαχοίμην,
οὔτε κέ σε στέλλοιμι μάχην ἐς κυδιάνειραν.
νῦν δ᾽ ἔμπης γὰρ κῆρες ἐφεστᾶσιν θανάτοιο
μυρίαι, ἃς οὐκ ἔστι φυγεῖν βροτὸν, οὐδ᾽ ὑπαλύξαι
ἴομεν, ἠέ τῳ εὖχος ὀρέξομεν, ἠέ τις ἡμῖν.

Θεόπομπος οὕτως ἔφη,
εἰ μὲν γὰρ ἦν τὸν κίνδυνον τὸν παρόντα διαφυγόντας ἀδεῶς διάγειν τὸν ἐπίλοιπον χρόνον, οὐκ ἂν ἦν θαυμαστὸν φιλοψυχεῖν. νῦν δὲ τοσαῦται κῆρες τῷ βίῳ παραπεφύκασιν, ὥς τε τὸν ἐν ταῖς μάχαις θάνατον αἱρετώτερον εἶναι δοκεῖν.

33. Τοῦ δὲ χίλωνος εἰπόντος,
ἐγγύη πάρα δ᾽ ἄτα.

ἐπίχαρμος οὕτως ἔφη,
ἐγγύα ἄτας θυγάτηρ, ἐγγύα δὲ ζαμίας.

34. ἱπποκράτους δὲ φάντος,
ἐπιβλέπειν οὖν δεῖ καὶ ὥρην, καὶ χώρην, καὶ ἡλικίην, καὶ νόσους.

εὐριπίδης οὕτω γράφει,
ὅσοι δ᾽ ἰατρεύειν καλῶς, πρὸς τὰς διαίτας

τῶν

Οὐκ ἔστ' ἀδελφὸς ὅστις ἂν βλαστῇ ποτέ.

Σοφοκλῆς οὕτω φησί,

Μητρὸς καὶ πατρὸς οὐκ ἔτ' ὄντων, ἀδελφὸν ἄλ-

29. πάλιν εἰπόντος Εὐριπίδου, (λον οὐχ ἔξω.

Πηλέα τὸν Αἰάκειον οἰκουρὸς μόνη,
Γεροντ' ἀγωγῶ, κἀναπαιδεύω.
Πάλιν γὰρ αὖθις παῖς ὁ γηράσκων ἀνήρ.

Σοφοκλῆς οὕτω λέγει,

Δὶς παῖδες οἱ γέροντες ὀρθῷ τῷ λόγῳ.

καὶ Πλάτων οὕτως,

Ἆρ' ὡς ἔοικεν ὁ γέρων δὶς παῖς γένοιτ' ἄν.

ὡσαύτως καὶ Ἀντιφῶν,

Γηροτροφία γὰρ προσέοικε παιδοτροφίᾳ.

30. τοῦ δὲ Δημοσθένους λέγοντος,

Ὅση μὲν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι σπουδὴ περὶ τουτονὶ τὸν ἀγῶνα καὶ παραγγελία γέγονε, σχεδὸν οἶμαι πάντας ᾐσθῆσθαι.

Φιλῖνος φησὶν οὕτως,

Ὅση μὲν ὦ ἄνδρες δικασταὶ σπουδὴ καὶ παράταξις γεγένηται περὶ τὸν ἀγῶνα τουτονί, οὐδένα ὑμῶν ἀγνοεῖν ἡγοῦμαι.

31. πάλιν τοῦ Ἰσοκράτους γράψαντος,

Ὥσπερ τῶν χρημάτων, ἀλλ' οὐκ ἐκείνου συγγενὴς οὐ-

Λυσίας ἐν τοῖς ὀρφικοῖς οὕτως εἶπε, (σα.

Καὶ φανερὸς γέγονεν οὐ τῶν σωμάτων συγγε-

Διὰ τοῦτο καὶ θεοὶ τῶν ἀνθρώπων ἐπιστήμονες, οὓς ἂν διαπλέισου ποιῶνται, θᾶττον ἀπαλλάττουσι τοῦ ζῆν.

Μένανδρος εἶπεν οὕτως,

Ὃν οἱ θεοὶ φιλοῦσιν, ἀποθνήσκει νέος.

26. Τοῦ δὲ Ἰσοκράτους εἰπόντος,

Δεῖ τὰ μέλλοντα τοῖς προγεγενημένοις τεκμαίρεσθαι.

Ἀνδοκίδης οὕτως ἔφη,

Χρὴ γὰρ τεκμηρίοις χρῆσθαι τοῖς πρότερον γενομένοις, περὶ τῶν μελλόντων ἔσεσθαι.

27. Θεόγνιδος δὲ πάλιν ποιήσαντος,

Χρυσοῦ κιβδήλοιο καὶ ἀργύρου ἄχετος ἄτη
Κύρνε, καὶ ἐξευρεῖν ῥάδιον ἀνδρὶ σοφῷ.
Εἰ δὲ φίλου νόος ἀνδρὸς ἐνὶ στήθεσσι λέληθε
Ψυχρὸς ἐὼν, δόλιον δ' ἐν φρεσὶν ἦτορ ἔχει.
Τοῦτο θεὸς κιβδηλότατον ποίησε βροτοῖσιν,
Καὶ γνῶναι πάντων τοῦτ' ἀνιηρότατον.

Εὐριπίδης οὕτω λέγει,

Ὦ Ζεῦ, τί δῆτα χρυσοῦ μὲν ὃς κίβδηλος ἦν,
Τεκμήρι' ἀνθρώποισιν ὤπασας σαφῆ,
Ἀνδρῶν δ' ὅτῳ χρὴ τῶν κακῶν διειδέναι,
Οὐδεὶς χαρακτὴρ ἐμπέφυκε σώματι.

28. Πάλιν Εὐριπίδου γράψαντος,

Μητρός τ' ἐν ᾅδου καὶ πατρὸς τετευχότων,

Οὐκ

Εὐριπίδης οὕτω φησίν,
ἔρως γὰρ ἄνδρας οὐ μόνον ἐπέρχεται,
οὐδ᾽ αὖ γυναῖκας. ἀλλὰ καὶ θεῶν ἄνω
ψυχὰς ταράσσει, κἀπὶ πόντον ἔρχεται.
22. τοῦ δ᾽ Εὐριπίδου πάλιν εἰπόντος,
Ἕλληνες ὄντες βαρβάροις δουλεύσομεν;
Θρασύμαχος οὕτω λέγει, (βαρβάρῳ
Ἀρχελάῳ δουλεύσομεν, Ἕλληνες ὄντες βαρ-
23. Ὀρφέως δὲ ποιήσαντος, (βή,
ἔστιν ὕδωρ ψυχῇ, θάνατος δ᾽ ὑδάτεσσιν ἀμοι-
ἐκ δὲ ὕδατος γαῖα, τὸ δ᾽ ἐκ γαίης πάλιν ὕ-
ἐκ τοῦ δὴ ψυχὴ ὅλον αἰθέρα ἀλλάσσουσα. (δωρ
Ἡράκλειτος οὕτως ἔλεξε,
ψυχῇσι θάνατος ὕδωρ γενέσθαι. ὕδατι δὲ θά-
νατος γῆν γενέσθαι. ἐκ γῆς δὲ ὕδωρ γίγνεται.
ἐξ ὕδατος δὲ ψυχή.
24. Ἀθάμαντος δὲ τοῦ Πυθαγορείου λέγοντος,
ὧδε γεννᾶτο παντὸς ἀρχά, καὶ ῥιζώματα τέτ-
ταρα τυγχάνοντι, πῦρ, ὕδωρ, ἀήρ, γῆ. ἐκ τού-
των γὰρ αἱ γενέσεις τῶν γιγνομένων.
Ἐμπεδοκλῆς ἔλεξεν οὕτω, (ἄκουε.
τέσσαρα τῶν πάντων ῥιζώματα πρῶτον (ψος.
πῦρ, καὶ ὕδωρ, γαῖαν, ἠδ᾽ αἰθέρος ἄπλετον ὕ-
ἐκ τε τῶν, ὅσα τ᾽ ἦν, ὅσα τ᾽ ἔσεται, ὅσα τ᾽ ἔασι.
25. Πλάτωνος δ᾽ αὖ οὑτωσὶ γράψαντος,

17. αὖθις ὁμήρου φήσαντος,
γαστέρα δ᾽ οὔπως ἐστὶν ἀποπλῆσαι μεμαυῖαν
οὐλομένην, ἣ πολλὰ κάκ᾽ ἀνθρώποισι δίδωσιν.

εὐριπίδης οὕτω γράφει,
νικᾷ δὲ χρεία, κακῶς τε οὐλομένη
γαστήρ, ἀφ᾽ ἧς δὴ πάντα γίγνεται κακά.

18. πάλιν ἀντιμάχου λέξαντος,
ἐκ γὰρ δώρων πολλὰ κακ᾽ ἀνθρώποισι πέλονται.

αὐγείας οὕτω λέγει,
δῶρα γὰρ ἀνθρώπων νοῦν ἤπαφεν, ἠδὲ καὶ ἔργα.

19. τοῦ δὲ ἡσιόδου εἰπόντος,
οὐ μὲν γάρ τι γυναικὸς ἀνὴρ ληΐζετ᾽ ἄμεινον
τῆς ἀγαθῆς. τῆς δ᾽ αὖτε κακῆς οὐ ῥίγιον ἄλλο.

σιμωνίδης οὕτως ἔφη,
γυναικὸς δ᾽ οὐδὲν χρῆμ᾽ ἀνὴρ ληΐζεται
ἐσθλῆς ἄμεινον, οὐδὲ ῥίγιον κακῆς.

20. θεόγνιδος πάλιν ποιήσαντος,
οὔ τι χρήσιμόν ἐστι νέα γυνὴ ἀνδρὶ γέροντι.
οὐ γὰρ πηδαλίῳ πείθεται, ὡς ἄκατος.

ἀριστοφάνης οὕτω λέγει,
αἰσχρὸν νέα γυναικὶ πρεσβύτης ἀνήρ.

21. ἀνακρέοντος δὲ πάλιν ὧδε γράψαντος,
ἔρωτα γὰρ τὸν ἁβρὸν μέλπομαι βρύοντα.
μίτραις πολυανθέμοις ἀείδων. ὁ δὲ,
καὶ θεῶν δυνάστης, ὁ δὲ καὶ βροτοὺς δαμάζει.

ἔρως

Σόλων οὕτωσὶ λέγει,
Μνημοσύνης καὶ ζηνὸς ὀλυμπίου ἀγλαὰ τέκνα.
13. Θεόγνιδος δὲ ποιήσαντος,
Οἶνος πινόμενος πουλὺς κακόν, ἢν δέ τις αὐτῷ
Χρῆται ἐπισταμένως, οὐ κακόν, ἀλλ' ἀγαθόν.
Οὕτω πανύασις γράφει,
Ὡς οἶνος θνητοῖσι θεῶν πάρα δῶρον ἄριστον,
Γινόμενος κατὰ μέτρον, ὑπέρμετρος δὲ χερεί-
14. Ἀλκμαίωνος δὲ πάλιν εἰπόντος, (ων.
Ἐχθρὸν ἄνδρα ῥᾷον φυλάξασθαι, ἢ φίλον.
Ξενοφῶν οὕτως εἴρηκεν,
Οὐκ ἂν ἐχθροὺς ἄλλως βλάψειεν ἄν τις, ἢ φί-
λος δοκῶν εἶναι.
15. Ὁμήρου πάλιν ποιήσαντος,
Τίς; πόθεν εἰς ἀνδρῶν; πόθι τοι πόλις, ἠδὲ το-
Εὐριπίδης οὕτως εἶπε, (κῆες;
Ποίαν σε φῶμεν γαῖαν ἐκλελοιπότα,
Πολυξενοῦσθαι; γῆ δὲ τίς πάτρας ὅρος;
Τίς ἐσθ' ὁ φύσας; τοῦ κεκήρυξαι πατρός;
16. Ἡσιόδου δὲ εἰπόντος,
Σοὶ δ' ἐγὼ ἀντὶ πυρὸς δώσω κακόν, ᾧ κεν ἅ-
παντες τέρπονται.
Εὐριπίδης οὕτως ἔφη,
Ἀντὶ πυρὸς μὲν γὰρ ἄλλο πῦρ μεῖζον,
Καὶ δυσμαχώτερον βλάστον γυναῖκες.

ὁ μὲν γὰρ ἄλλης λέκτρον ἱμείρει λαβεῖν.
ἡ δ' εὐγενὴς τοῦδ' οὖσα, βουλεύει κακά.

9. Εὐριπίδου πάλιν εἰπόντος,
κακοῦ γὰρ ἀνδρὸς δῶρ' ὄνησιν οὐκ ἔχει.

Σοφοκλῆς οὕτω φησίν,
Ἐχθρῶν ἄδωρα δῶρα, κοὐκ ὀνήσιμα.

10. Σόλωνος δὲ ποιήσαντος,
τίκτει τοι κόρος ὕβριν, ὅταν πολὺς ὄλβος ἕπηται.

Θέογνις οὕτω γράφει,
τίκτει τοι κόρος ὕβριν, ὅταν κακῷ ὄλβος ἕπηται.

ὅθεν καὶ Θουκιδίδης φησί,
Εἰώθασι δὲ καὶ οἱ πονηροὶ τῶν ἀνθρώπων, οἷς ἂν μάλιστα καὶ δι' ἐλαχίστου ἀπροσδόκητος εὐπραγία ἔλθῃ, εἰς ὕβριν τρέπεσθαι.

καὶ Φίλιστος ὁμοίως τὰ αὐτὰ μιμούμενος λέγει, Εἰώθασι γὰρ μάλιστα οἱ παρὰ δόξαν ἀπροσδοκήτως εὖ πράσσοντες, εἰς ὕβριν τρέπεσθαι.

11. πάλιν τοῦ Στασίνου λέγοντος,
Νήπιος ὃς πατέρα κτείνων, παῖδας καταλείπει.

Ξενοφῶν οὕτω φησίν,
Ὁμοίως γάρ μοι νῦν φαίνομαι πεποιηκέναι, ὥς εἴ τις πατέρα ἀποκτείνας, τῶν παίδων αὐτοῦ φείσαιτο.

12. Εὐμήλου δὲ εἰπόντος,
Μνημοσύνης καὶ Ζηνὸς Ὀλυμπίου ἐννέα κοῦραι.

Σόλων

4. αὖθις ὁμήρου φήσαντος,
ἀνιπτόποδες χαμαιεῦναι.
Εὐριπίδης οὕτω γράφει,
εὕδουσιν ἐν ἀστρώτῳ πέδῳ,
πηγαῖς δ' οὐχ ὑγραίνουσι πόδας.
5. πάλιν ὁμήρου ποιήσαντος,
ἄλλος γὰρ ἄλλοισιν ἀνὴρ ἐπιτέρπεται ἔργοις.
Ἀρχίλοχος παραφράζων λέγει,
ἀλλ' ἄλλος ἄλλῳ καρδίην ἰαίνεται.
6. Αἰσχύλου δὲ εἰπόντος,
οἴκοι μένειν χρὴ τὸν καλῶς εὐδαίμονα.
καὶ τὸν κακῶς πράσσοντα καὶ τοῦτον μένειν.
Εὐριπίδης οὕτω λέγει,
μακάριος ὅστις εὐτυχῶν, οἴκοι μένει.
Ἀλλὰ καὶ μένανδρος,
οἴκοι μένειν χρή, καὶ μένειν ἐλεύθερον.
ἢ μηκέτ' εἶναι τὸν καλῶς εὐδαίμονα.
7. Θεόγνιδος δὲ λέξαντος,
Οὐκ ἔστι φεύγοντι φίλος καὶ πιστὸς ἑταῖρος.
Εὐριπίδης οὕτω γράφει,
πένητα φεύγει πᾶς τις ἐκποδὼν φίλος.
8. ἔτι εὐριπίδης δὲ ἐπιχάρμου λέγοντος,
ὁ μὲν γὰρ ἄλλην λαμβάνει νεάνιδα.
ἄλλον δ' ἄλλη μαστεύει τινά.
κακὸν γυναῖκα πρὸς νέον ζεῦξαι γραῖαν.

ὁ μὲν

ΟΤΙ ΟΙ ΦΙΛΟΣΟΦΟΙ ΚΑΙ
οἱ ῥήτορες, ἱστορικοί τε καὶ ποιηταὶ, ἄλλος ἄλλου
τὰ ἔπη καὶ τὰς ῥήσεις συλῶντες
μεταφράζουσιν.

ΕΚ ΤΩΝ ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ ΣΤΡΩΜΑΤΩΝ.

1. Τοῦ ὀρφέως εἰπόντος,
Ὡς οὐ κύντερον ἦν, καὶ ῥίγιον ἄλλο γυναικός.
μεταφράζων ὅμηρος λέγει,
ὡς οὐκ αἰνότερον καὶ κύντερον ἄλλο γυναικός.
2. Πάλιν τοῦ Μουσαίου ποιήσαντος,
ὡς δ' αὔτως καὶ φύλλα φύει ζείδωρος ἄρουρα,
ἄλλα μὲν ἐν μελίῃσιν ἀποφθίνει, ἄλλα δὲ φύει,
ὣς δὲ καὶ ἀνθρώπων γενεὴ καὶ φῦλον ἑλίσσει.
ὅμηρος μεταγράφει λέγων, (δὲ θ' ὕλη
φύλλα τὰ μέν τ' ἄνεμος χαμάδις χέει. ἄλλα
τηλεθόωσα φύει. ἔαρος δ' ἐπιγίγνεται ὥρη,
ὣς ἀνθρώπων γενεὴ ἡ μὲν φύει, ἡ δ' ἀπολήγει.
3. Πάλιν δ' αὖ ὁμήρου εἰπόντος,
οὐχ ὁσίη κταμένοισιν ἐπ' ἀνδράσιν εὐχετάασθαι.
ἀρχίλοχος καὶ κρατῖνος γράφουσιν, ὁ μὲν,
οὐ γὰρ ἐσθλὰ κατθανοῦσι κερτομεῖν ἐπ' ἀνδράσι.
Κρατῖνος δὲ ἐν τοῖς λάκωσι, (σι.
τὸ δ' αὖ κταμένοις ἐπ' αἰζηοῖσι καυχᾶσθαι
μέγα.

4 αὖθις

λέξεσιν ἔστιν ὅτε τρισχιλίους μετατέθεικε στίχους. πρὸς ὃν ὁ γραμματικὸς Ἀπολλώνιος ἔφη· οὐ γὰρ ἔγνως, ὅτι καὶ τὸν Θεόπομπον, ὃν σὺ προτιμᾷς, κατείληφε τουτὶ τὸ πάθος; ἐν μὲν τῇ ἑνδεκάτῃ τῶν περὶ Φιλίππου ἐκ τοῦ Ἰσοκράτους Ἀρεοπαγιτικοῦ, μεταγράψαντα αὐτοῖς ὀνόμασιν ἐκεῖνα, ὅτι τῶν ἀγαθῶν καὶ τῶν κακῶν οὐδὲν αὐτὸ καθ' αὑτὸ παραγίγνεται τοῖς ἀνθρώποις. καίτοι ὑπερφρονεῖ τὸν Ἰσοκράτην, καὶ νενικῆσθαι ὑφ' ἑαυτοῦ λέγει ἐπὶ τὸν Μαυσώλῳ ἀγῶνα τὸν διδάσκαλον. πραγμάτων δ' ὑφαιρέσιν πεποίηται, μεταθεὶς τὰ ἐπ' ἄλλων ἄλλοις, ἵνα καὶ ψεύστης ἁλῷ.

τὴν δραχμὴν λαβὲ βιβλιοπῶλ' ἰδού, ἀλλὰ καὶ
τὴν βίβλον χώρ, ἀσπασίως ἄπιθι. (αὐτὸς
ὁ μετὰ μικρὸν λήψῃ πάντων ἣν γ' ἐπανέλ
θῃς,
τἀποφθέγματα δὴ τῆς σοφίης βοσίμων.

ΟΤΙ ΟΙ ΦΙΛΟΣΟΦΟΙ ΚΑΙ *οἱ ῥήτορες ἀλλήλων κλέπται. Πορφυρίου ἐκ τοῦ πρώτου τῆς φιλοσοφίας ἀκροάσεως.*

Τὰ Πλωτίνια ἑστιῶν ἡμᾶς ὁ Λογγῖνος Ἀθήνησι, κέκληκεν ἄλλους τε πολλούς, καὶ Νικαγόραν τὸν σοφιστήν, καὶ Μαιόρα, Ἀπολλώνιόν τε τὸν γραμματικόν, καὶ Δημήτριον τὸν γεωμέτρην, Προσήνην τε τὸν περιπατητικόν, καὶ τὸν στωϊκὸν Καλλιέτην, μεθ' ὧν ἕβδομος αὐτὸς κατακλιθείς. τοῦ δείπνου οὖν προκόπτοντος, καί τινος ζητήσεως περὶ Ἐφόρου ἐν τοῖς ἄλλοις γενομένης, ἀκούσωμεν ἔφη, τίς ὁ περὶ Ἐφόρου θόρυβος. ἦσαν δὲ οἱ ζητοῦντες, Καΰστριός τε καὶ Μάξιμος. ὁ μὲν γὰρ αὐτὸν καὶ Θεοπόμπου προυτίθει, ὁ δὲ Καΰστριος κλέπτην ἀπεκάλει. καὶ τί γὰρ Ἐφόρου ἴδιον ἐκ τῶν Δαϊμάχου, καὶ Καλλισθένους, καὶ Ἀναξιμένους αὐταῖς

λέξεσι

ΔΙΑΛΟΓΟΣ.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΠΡΟ-
σωπα. φιλομαθὴς, βιβλιοπώλης, καὶ βίβλος.

ΠΡΟΛΟΓΙΖΕΙ Ο ΦΙΛΟΜΑΘΗΣ.

Ἦ ῥά γε καινόν γ᾽ ἐκτετύπωκας βιβλιοπῶλα;
ναὶ φίλ᾽ ἔναγχος, ναὶ, κεῖνο τὸ βιβλάριον.
Βωκαίης ἔπη, ἢ ἀσκραίης ἔνδον ἐέργεις
Μούσης ὦ βίβλε; εἰπέ μοι εἰρομένῳ.
ῥήτορας, ἠδὲ σοφοὺς, δήπουθεν ἐγὼ κατελέγχω.
Καὶ τὸν μαιονίδην, λωποδύτας προτέρων.
Ἀλλὰ δραχμὴν καὶ τοῦ πρίν μ᾽ ἀνὰ χεῖρας ἀεί
ἔχῃς, (νίων.
καί κεν ἴδοις παρ᾽ ἐμοὶ, πολλά γε τῶν παλαι-
ῶς βραχὺς ἐστ᾽ ὁ βίος. κακοδαιμονίης τ᾽ ἀνα
γνώσεαι ὡς δείξει, πάρ τε σιμωνίδεω, (μετρ.
πάρ τε Φιλήμονος, ἠδὲ μενάνδρου, ἀλλὰ καὶ αὐτοῦ
ἔκφρασιν εἰδείης, τοῦ ἀθλίου βιότου.
αὖθις ψελλοῦ ἰάμβους εἰς ἀρετὰς κακίας τέ,
καὶ ἀναγωγὰς τρεῖς, ἱστορίης μυθικῆς.
ταντάλου, ἠδὲ σφιγγὸς, κίρκης φαρμακίδος
αἶγ᾽ ἑρμηνείης ἔμμορον οὐρανίης. (τέ,
ταῦτ᾽ ἀναλεξάμενος, παιώνιον χρῆμα πουλαί
τοῦ μουνεμβασίης, πρόεδρος ἀρσένιος. (οις,
τὴν

στιν. ἔκ τε γὰρ ἀργαλέου κρύους, εἰς πρᾳεῖαν ἤδη νὴν ἔαρος εἰαρινοῦ μεταβάλλει, καὶ τὸ νοτερὸν τῆς ἐαριζούσης καταστάσεως, ἔμπυρος ἡ τοῦ θέρους βία πυκνοῖ. μετόπωρον δὲ φθινὰς ὥρα καὶ τῶν ἐτησίων τὸ θέρειον ἑλκύσασα θάλπος, ὥραις χειμερίαις προοιμιάζεται. ταύτης δὲ τῆς ποικιλίας ὁ ἐνιαυτὸς ὢν πατήρ, εἰκότως αἰόλος ὠνόμασται. παῖδας δὲ αὐτοῦ ὠνόμασεν ἱππότου. τί γὰρ ὀξύτερον χρόνου, τί δ' οὕτω ποδώκης, ἀεὶ φερομένῳ τῷ ῥεύματι τάχει τοὺς ὅλους αἰῶνας ἐκμετρουμένους; δώδεκα δ' αὐτοῦ παῖδές εἰσιν οἱ μῆνες.

Ἓξ μὲν θυγατέρες, ἓξ δ' υἱέες ἡβώοντες.

Τὸ μὲν εὔκαρπον καὶ γόνιμον τῶν τὸ θέρος ἐμπιμπλάντων μηνῶν, θηλείᾳ γονῇ προσείκασε. τὸ δὲ στερρὸν καὶ πεπηγὸς τῶν χειμερίων ἠρρένωσεν. οὐκ ἀσεβὴς δ' οὐδ' ὁ περὶ τῶν γάμων μῦθος. ἀλλὰ τοὺς ἀδελφοὺς ἀνέμιξε ταῖς ἀδελφαῖς, ἐπειδήπερ ὑπ' ἀλλήλων συμβέβηκε τὰς ὥρας ὀχεῖσθαι. ταμίας δ' οὖν ἀνέμων,

ἠμὲν παυέμεναι, ἠδ' ὀρνύμεν ὅν κ' ἐθέλησιν.

Ἔμμηνοι γὰρ αἱ τούτων φοραί, καὶ κατὰ προθεσμίαν πνέουσαι.

ΤΕΛΟΣ.

εὔδιον πλοῦν διὰ τὴν ἐπιστήμης ἀστρονόμου τεκμηράμενος ἔδοξεν ἀνέμους δεδωκέναι, φαρμάκων τε τῶν παρὰ κίρκης γέγονε κρείττων, ὑπὸ πολλῆς σοφίας πεμμάτων ἐπεισάκτων κακῶν οὐχ ἡττώμενος. ἡ δὲ φρόνησις ἕως ᾅδου καταβέβηκεν, ἵνα μηδὲ τῶν νέρθεν ἀδιερεύνητος ᾖ. τίς δὲ σειρήνων οὐκ ἀκούει τὰς πολυπείρους ἱστορίας, παντὸς αἰῶνος ἐκμαθών. καὶ χάρυβδις μὲν ἡ δάπανος ἱστορία, καὶ περὶ πότους ἄπληστος, εὐλόγως ὠνόμασται. σκύλλαν τε τὴν πολύμορφον ἀναίδειαν ἠλληγόρησε. διὸ δὴ κύνας οὐκ ἀλόγως ὑπέζωσται, προτομαῖς ἁρπαγῇ τόλμῃ καὶ πλεονεξίᾳ πεφραγμένας. αἱ δ' ἡλίου βόες, ἐγκράτεια γαστρός εἰσιν. εἰ μὴ δὲ λιμὸν ἔχειν ἀδικίας ἀνάγκην. ἃ δὴ μυθικῶς μὲν ἐστὶ εἰρημένα περὶ τοὺς ἀκούοντας. εἰ δ' ἐπὶ τὴν ἠλληγορημένην σοφίαν καταβέβηκεν, ὠφελιμώτατα τοῖς μιμουμένοις γενήσεται. τὸν μὲν γὰρ αἴολον, ἐξαιρέτως ἔγωγε νομίζω τὸν ἐνιαυτὸν εἶναι τοῖς δωδεκαμήνοις τοῦ χρόνου περιόδοις ἐνδεδεμένον. ὠνόμασται γοῦν αἴολος, τουτέστι ποικίλος. ἐπειδήπερ οὐκ ἰσοχρόνῳ καὶ μονοειδεῖ κατὰ πᾶσαν ὥραν τῇ φύσει συνήνωται. διάφοροι δ' αὐτὸν αἱ παρ' ἕκαστα μεταβολαὶ ποικίλλουσιν.

πεπλάσθαι λέγοντες. ἀκολασίαν γὰρ ἐμπεπολίτευκεν ἐν οὐρανῷ. καὶ τὸ παρ' ἀνθρώποις ὅταν γένηται θανάτῳ τιμώμενον, οὐκ ἐδυσωπήθη παρὰ θεοῖς ἱστορῆσαι. λέγω δὲ μοιχείαν.

ἀμφ' Ἄρεος φιλότητος, ἐϋστεφάνου τ' Ἀφροδίτης,
Ὡς τὰ πρῶτα μίγησαν ἐν Ἡφαίστοιο δόμοισιν.

Εἶτα μετὰ τοῦτο δεσμοί, καὶ θεῶν γέλωτες, ἱκεσία τε πρὸς Ἥφαιστον Ποσειδῶνος. ἅπερ εἰ θεοὶ νοσοῦσιν, οὐκ ἔτι τοὺς παρ' ἀνθρώποις ἀδικοῦντας ἐλέει κολάζεσθαι. νομίζω δ' ἔγωγε, καίπερ ἐν Φαίαξιν ἀνθρώποις ἡδονῇ δεδουλωμένοις ᾀδόμενα ταῦτα φιλοσόφου τινὸς ἐπιστήμης ἔχεσθαι. τὰ γὰρ σικελικὰ δόγματα, καὶ τὴν ἐμπεδόκλειον γνώμην ἔοικεν ἀπὸ τούτων βεβαιοῦν, ἄρην μὲν ὀνομάσας τὸ νεῖκος, τὴν δ' ἀφροδίτην φιλίαν. τούτους οὖν διεστηκότας ἐν ἀρχῇ παρεισήγαγεν ὅμηρος ἐκ τῆς πάλαι φιλονεικίας εἰς μίαν ὁμόνοιαν κεκραμένους. ὅθεν εὐλόγως ἐξ ἀμφοῖν ἁρμονία γεγένηται, τοῦ παντὸς ἀσαλεύτως καὶ κατ' ἐμμέλειαν ἁρμοσθέντος. γελᾶν δ' ἐπὶ τούτοις εἰκὸς ἦν, καὶ συνήδεσθαι τοὺς θεούς, ἅτε δὴ τῶν ἰδίων χαρίτων οὐκ ἐπὶ φθοραῖς διϊσταμένων, ἀλλ' ὁμονοοῦσαν εἰρήνην ἀγόντων. δύναται γε μὴν καὶ περὶ τῆς χαλ-

Ὡς μὲν ὅτ' Ὠρίων' ἕλετο ῥοδοδάκτυλος ἠώς. Παρεισάγει γὰρ αὐτὸν ἔτι νεανίαν, ἐν ἀκμῇ τοῦ σώματος ὑπὸ τοῦ χρεὼν πρὸ μοίρας συνηρπασμένον. ἦν δὲ παλαιὸν ἔθος τὰ σώματα τῶν καμόντων, ἐπειδὰν ἀναπαύσηται τοῦ βίου μήτε νύκτωρ ἐκκομίζειν, μήθ' ὅταν ὑπὲρ γῆς τὸ μεσημβρινὸν ἐπιτείνηται θάλπος, ἀλλὰ πρὸς βαθὺν ὄρθρον ἀπύροις ἡλίου ἀκτῖσιν ἀνιόντος. ἐπειδὰν οὖν εὐγενὴς νεανίας ἅμα, καὶ κάλλει προέχων τελευτήσῃ, τὴν ὄρθριον ἐκκομιδὴν ἐπεφήμουν ἡμέρας ἁρπαγήν, ὡς οὐκ ἀποθανόντος, ἀλλὰ δι' ἐρωτικὴν ἐπιθυμίαν ἀνηρπασμένου. καθ' ὅμηρον δὲ τοῦτό φασιν. ἰασίων ἀνὴρ γεωργίας ἐπιμελούμενος, καὶ δαψιλεῖς τοὺς ἀπὸ τῶν ἰδίων ἀγρῶν καρποὺς λαμβάνων, εἰκότως ὑπὸ τῆς δήμητρος ἔδοξεν ἠγαπῆσθαι. δι' ὧν ὅμηρος οὐκ ἀσελγεῖς ἔρωτας ἱστορεῖ θεῶν, οὐδ' ἀκολασίας. σημαίνει δὲ τὰς δυναγεστάτας, ἡμέραν τε καὶ δήμητραν, τοῖς δυσεβῶς ἐρευνᾶν ἐθέλουσι, φυσικῆς ἀκριβῆ θεωρίας ἀφορμὴν χαρίζεται. νῦν ἅπαντα τἆλλα ἀφέντες, ἤδη τὴν διηνεκῆ καὶ χαλεπῶς θρυλλουμένην ὑπὸ τῶν συκοφαντῶν κατηγορίαν πραΰνωμεν. ἄνω γὰρ οὖν καὶ κάτω τραγῳδοῦσι τὰ περὶ ἄρεος καὶ ἀφροδίτης ἀσεβῶς δια-

πεπλάσθαι λέγοντες. ἀκολασίαν γὰρ ἐμπεπολίτευκεν ἐν οὐρανῷ. καὶ τὸ παρ' ἀνθρώποις ὅταν γένηται θανάτου τιμώμενον, οὐκ ἐδυσωπήθη παρὰ θεοῖς ἱστορῆσαι. λέγω δὲ μοιχείαν.

ἀμφ' Ἄρεος φιλότητος, ἐϋστεφάνου τ' Ἀφροδίτης,
Ὡς τὰ πρῶτα μίγησαν ἐν Ἡφαίστοιο δόμοισιν.

Εἶτα μετὰ τοῦτο δεσμοί, καὶ θεῶν γέλωτες, ἱκεσία τε πρὸς Ἥφαιστον Ποσειδῶνος. ἅπερ εἰ θεοὶ νοσοῦσιν, οὐκ ἔτι τοὺς παρ' ἀνθρώποις ἀδικοῦντας ἔδει κολάζεσθαι. νομίζω δ' ἔγωγε, καίπερ ἐν Φαίαξιν ἀνθρώποις ἡδονῇ δεδουλωμένοις ᾀδόμενα ταῦτα φιλοσόφου τινὸς ἐπιστήμης ἔχεσθαι. τὰ γὰρ σικελικὰ δόγματα, καὶ τὴν ἐμπεδόκλειον γνώμην ἔοικεν ἀπὸ τούτων βεβαιοῦν, ἄρην μὲν ὀνομάσας τὸ νεῖκος, τὴν δ' ἀφροδίτην φιλίαν. τούτους οὖν διεστηκότας ἐν ἀρχῇ παρεισήγαγεν ὅμηρος ἐκ τῆς πάλαι φιλονεικίας εἰς μίαν ὁμόνοιαν κεκραμένους. ὅθεν εὐλόγως ἐξ ἀμφοῖν ἁρμονία γεγένηται, τοῦ παντὸς ἀσαλεύτως καὶ κατ' ἐμμέλειαν ἁρμοσθέντος. γελᾶν δ' ἐπὶ τούτοις εἰκὸς ἦν, καὶ συνήδεσθαι τοὺς θεούς, ἅτε δὴ τῶν ἰδίων χαρίτων οὐκ ἐπὶ φθοραῖς διϊσταμένων, ἀλλ' ὁμονοοῦσαν εἰρήνην ἀγόντων. δύναται γε μὴν καὶ περὶ τῆς χαλ-

Ὡς μὲν ὅτ' ὠρίων' ἕλετο ῥοδοδάκτυλος ἠώς. παρεισάγει γὰρ αὐτὸν ἔτι νεανίαν, ἐν ἀκμῇ τοῦ σώματος ὑπὸ τῆς χρεὼν πρὸ μοίρας συνηρπασμένον. ἦν δὲ παλαιὸν ἔθος τὰ σώματα τῶν καμνόντων, ἐπειδὰν ἀναπαύσηται τοῦ βίου μήτε νύκτωρ ἐκκομίζειν, μήθ' ὅταν ὑπὲρ γῆς τὸ μεσημβρινὸν ἐπιτείνηται θάλπος, ἀλλὰ πρὸς βαθὺν ὄρθρον ἀπύροις ἡλίου ἀκτῖσιν ἀνιόντος. ἐπειδὰν οὖν εὐγενὴς νεανίας ἅμα, καὶ κάλλει προέχων τελευτήσῃ τὴν ὄρθριον ἐκκομιδὴν ἐπεφήμιζον ἡμέρας ἁρπαγὴν, ὡς οὐκ ἀποθανόντος, ἀλλὰ δι' ἐρωτικὴν ἐπιθυμίαν ἀνηρπασμένου. καθ' ὅμηρον δὲ τὸν φασὶν. ἰασίων ἀνὴρ γεωργίας ἐπιμελούμενος, καὶ δαψιλῶς τοὺς ἀπὸ τῶν ἰδίων ἀγρῶν καρποὺς λαμβάνων, εἰκότως ὑπὸ τῆς δήμητρος ἔδοξεν ἠγαπῆσθαι. δι' ὧν ὅμηρος οὐκ ἀσελγεῖς ἔρωτας ἱστορεῖ θεῶν, οὐδ' ἀκολασίας. σημαίνει δὲ τὰς εὐαγεστάτας, ἡμέραν τε καὶ δήμητραν, τοῖς εὐσεβῶς ἐρευνᾶν ἐθέλουσι, φυσικῆς ἀκριβῆ θεωρίας ἀφορμὴν χαρίζεται. νῦν ἅπαντα τἆλλα ἀφέντες, ἤδη τὴν δεινὴν καὶ χαλεπῶς θρυλλουμένην ὑπὸ τῶν συκοφαντῶν κατηγορίαν τραπῶμεν. ἄνω γὰρ οὖν καὶ κάτω τραγῳδοῦσι τὰ περὶ ἄρεος καὶ ἀφροδίτης ἀσεβῶς δια-

πεπλάσθαι

νον, ἀφαιρῶντος οἷον γυνή. φυσικῶς οὖν τὸν ἁπάντων πατέρα χῶρον ὠνόμασε φάρον, ἐκ τῆς γονίμου προσηγορίας, ὃ μάλιστα ἐβούλετο σημήνας. τίσι γε μὴν ὑποθέτοις καὶ τὸν πρωτέα κεκόσμηκεν, ἤδη σκοπῶμεν.

Πωλεῖταί τις δεῦρο γέρων ἅλιος νημερτής. Τὸ μὲν γὰρ οἶμαι, τῆς ἀρχεγόνου καὶ πρώτης οὐσίας γεραίτερον, ὥστε ἀποσεμνῦναι τῇ πολιτείᾳ τοῦ χρόνου τὴν ἄμορφον ὕλην. ἅλιον δὲ ὠνόμασεν, οὐ μὰ δί' οὐ θαλάττιόν τινα δαίμονα καὶ τῶν κυμάτων ζῶντα, τὸ δ' ἐκ πολλῶν καὶ παντοδαπῶν συνηλισμένον, ὅπερ ἐστὶ συνηθεισμένον. νημερτὴς δὲ εὐλόγως εἴρηται. τί γὰρ ταύτης τῆς οὐσίας ἀληθουργέστερον, ἐξ ἧς ἅπαντα γεγενῆσθαι νομιστέον. καὶ μὴν καὶ ἡ καλυψώ, τὴν πειθὼ τῶν ποικίλων περὶ ὀδυσσέως λόγων ἑρμῆν προσηγόρευσε, μόγις μὲν, ἀλλ' ὅμως καταθέλξαντος αὐτοῦ τὸν ἔρωτα τῆς νύμφης, ἵν' εἰς ἰθάκην προπεμφθείη. διὰ τοῦτο τῷ ὄρνιθι προσωμοιωμένος ἑρμῆς ἐλήλυθεν ἀπ' οὐλύμπου. πτερόεντα γὰρ τὰ ἔπη κατὰ τὸν ὅμηρον, καὶ τάχιον οὐδὲν ἐν ἀνθρώποις λόγου. δεῖ δὲ ἡμᾶς οὐδὲ τὰ μικρὰ παραδιδύειν, ἀλλὰ καὶ δι' ἐκείνων τὴν λεπτὴν ἐξετάζειν ὁμήρου φροντίδα. τὸν γὰρ ἡμέρας καὶ ὠρίωνος ἔρωτα, πάθος οὐδ' ἀνθρώποις εὔσχημον ἠλληγόρησεν.

ἀς οὔσης διακρίσεως περὶ τὴν ἄμορφον ὕλην. Πρωτέως δὲ θυγάτηρ Εἰδοθέα δικαίως, εἶδος ἑκάστου γινομένη θέα, διὰ τοῦτο μία τοπρὶν ὢν φύσις ὁ Πρωτεὺς, εἰς πολλὰς ἐμερίζετο μορφὰς ὑπὸ τῆς προνοίας διαπλαττόμενος.

Ἤτοι μὲν πρώτιστα λέων γένετ' ἠϋγένειος,
Αὐτὰρ ἔπειτα δράκων, καὶ πάρδαλις, ἠδὲ μέγας σῦς.
Γίνετο δ' ὑγρὸν ὕδωρ, καὶ δένδρεον ὑψιπέτηλον.

Διὰ μὲν οὖν τοῦ λέοντος ἐμπύρου ζώου, τὴν αἰθέρα δηλοῖ. δράκων δ' ἐστὶν ἡ γῆ. τὸ γὰρ αὐτόχθον αὐτοῦ καὶ γηγενὲς, οὐδὲν ἄλλο πλὴν τοῦτο σημαίνει. δένδρον γε μὴν ἅπαν αὐξανόμενον καὶ τὴν ἀπὸ γῆς ὁρμὴν μεταρσίαν ἀεὶ λαμβάνον συμβολικῶς εἴπομεν ἀέρα. τὸ μὲν γὰρ ὕδωρ εἰς ἀσφαλεστέραν ὧν προηνίξατο δήλωσιν ἐκ τοῦ φανερωτέρου προσέστησεν εἰπών. γίνετο δ' ὑγρὸν ὕδωρ, ὥστε εὔλογον τὴν μὲν ἄμορφον ὕλην Πρωτέα καλεῖσθαι, τὴν δ' εἰδωλοπλαστήσασαν ἕκαστα πρόνοιαν, Εἰδοθέαν. ἐξ ἀμφοῖν δὲ τοῖν διακριθέν, εἰς τὰ συνεχῆ τὸ προστακτικὰ τῶν ὅλων χωρισθῆναι. πιθανῶς δὲ καὶ τὴν νῆσον ἐν ᾗ ταῦτα διέπλασεν, Φάρον ὠνόμασεν. ἐπειδήπερ ἔστι φέρσαι, τὸ γεννῆσαι. καὶ τὴν γῆν ἀφάρωτον, ὁ Καλλίμαχος εἶπε τὴν ἄγονον,

τυχεῖς ὕπνους μετὰ φωκῶν κοιμώμενος, ἵν' αὐ-
τοῦ κολάζηται, καὶ τὸ τερπνόν. θυγάτηρ δ' Εἰ-
δοθέα διὰ πατρὸς ἀδικίας ξένον εὖ ποιοῦσα,
καὶ γενομένη προδότις αὐτοῦ. δεσμοὶ μετὰ τοῦ-
το καὶ Μενέλαος ἐνεδρεύων. εἶθ' ἡ πολυπρό-
σωπος εἰς ἅπαντα ἃ βούλεται Πρωτέως μετα-
μόρφωσις, ποιητικοὶ καὶ θεράστιοι μῦθοι δοκοῦ-
σιν, εἰ μή τις οὐρανίῳ ψυχῇ τὰς Ὀλυμπίους Ὁμή-
ρου τελετὰς ἱεροφαντήσειε. τὴν οὖν προμήτορα
τῶν ὅλων ὑφίσαται γένεσιν, ἀφ' ἧς τὸ πᾶν ῥιζω-
θὲν, εἰς ὃ νῦν βλέπομεν, ἥκει κατάστημα. πα-
λαιοὶ γὰρ ἦσαν ποτὲ χρόνοι, καθ' οὓς ἀτύπωτον
ἢ ὑπόλιμνον ἦν, οὐδέπω κεκριμένοις χαρακτῆρ-
σιν εἰς τέλειον ἥκουσα μορφῆς. οὔτε γὰρ γῆ τῆς
τῶν ὅλων ἑστίας κέντρον ἐπεπήγει βέβαιον, οὔτ' οὐ-
ρανὸς περὶ τὴν ἀΐδιον φορὰν ἱδρυμένος ἐκυκλεῖ-
το. πάντα δ' ἦν ἀνήλιος ἠρεμία καὶ κατηφοῦσα
σιγή, καὶ πλέον οὐδὲν ἦν ἢ κεχυμένης ὕλης ἄμορ-
φος ἀργία, πρὶν ὁ δημιουργὸς ἁπάντων καὶ κοσ-
μοτόκος ἀρχὴ σωτήριον ἑλκύσασα τῷ βίῳ τύ-
πον, τὸν κόσμον ἀπέδωκε τῷ κόσμῳ. διεζεύγνυ-
το μὲν οὐρανὸν γῆς, ἐχώριζε δὲ τὴν ἤπειρον θα-
λάττης. τέτταρα δὲ στοιχεῖα τῶν ὅλων ῥίζα καὶ
γέννα, εἰς τάξιν τὴν ἰδίαν μορφὴν ἐκομίζετο.
τούτων δὲ προμηθῶς κιρναμένων, ὁ θεὸς μηδεμι-

Πάντας ἐπ' ἀνθρώπους, ἐπεὶ ἔκτανε πα-
τροφονῆα.

τοιούτοις ἐπαρθεὶς λογισμοῖς, εὐλόγως μετέωρον αὐτοῦ τὴν διάνοιαν ἐλαφρίζει. διὸ καὶ προσείκασεν αὐτὴν Ὅμηρος ὄρνιθι, λέγων, ὄρνις δ' ὡς ἀνόπαια διέπτατο. μεταρσία γὰρ ἡ φρόνησις ὡς ἂν οἶμαι τηλικοῦτον ὄγκον ἐν αὐτῇ πραγμάτων, κυοφοροῦσαν διανέστηκεν. ἀμέλει ταχέως ἐκκλησία συναθροίζεται, καὶ πατρῴοις λόγοις ἐνηγορεύει. τόνδ' ἀπόπλουν εὐτρεπίζει ὁ τῆς ἀλληγορίας ἐπώνυμος φρονίου μὲν υἱὸς, νοήμων δὲ τοὔνομα. δι' ὧν ἀμφοτέρων οὐδὲν ἄλλο, πλὴν τοὺς ὑπουργοὺς αὐτοῦ λογισμοὺς ὑπεσήμαινεν. ἐπιβαίνοντι δ' αὐτῷ τῆς νεὼς, συνεμβέβηκεν ἀθηνᾶ μέντορι τὴν μορφὴν εἰκασμένη, πάλιν ἀνδρὶ πρὸς φροντίδας τὴν διάνοιαν ἔχοντι φρονήσεως μητόρα. δι' ὧν ἁπάντων ἡ κατ' ὀλίγον ἐν τῷ τηλεμάχῳ τρεφομένη σύνεσις, ἐν τοῖς ἔπεσιν ἱστόρηται. καὶ μὴν ὁ περὶ πρωτέως λόγος οὕτω πολὺς ἐκταθεὶς ὑπὸ μενελάου, τὴν ἐξαπατῶσαν εὐθὺς ἔχει φαντασίαν, πάνυ μυθώδης γεγονέναι τῆς ἐν αἰγύπτῳ νησιάδος ἄθλιον ἔποικον, εἰς ἀθανάτου μέτρα τιμωρίας παρειλημμένον, ᾧ βίος ἠπείρου καὶ θαλάττης κοινὸς, ἀ-

τυχὴς

καῖον ἤδη ποτὲ τὸν Φιλοπάτορα, νῦν δ᾽ ὑφι-
σταμένον ὑπὸ τῆς διαποντίους ἐκδραμεῖν
ἀλλοδόνας, ἵνα τὴν ὀδυσσέως ἀπόδημον ἄγ
νοιαν ἀνιχνεύσῃ. δεύτερον δ᾽ ὑπὸ τοὺς διε
σκέψατο, ὅπου μάλιστα δεῖ τὴν πατρῴαν ἐ-
ρευνῆσαι τύχην. ὑπηγόρευσε δ᾽ ἡ φρόνησις,
ἐγγὺς αὐτῷ καθεζομένη. (δῖον.

πρῶτα μὲν ἐς πύλον ἐλθὲ καὶ εἴρεο νέστορα
κεῖθεν δὲ, σπάρτην δὲ παρὰ ξανθὸν μενέ-
λαον.

ὁ μὲν γὰρ εἶχε τὴν ἀπὸ γήρως ἐμπειρίαν, ὁ δ᾽ ἀπὸ
τῆς ὀκταετοῦς πλάνης ἐπανεληλύθει νεωστί.

δεύτατος γὰρ ἦλθεν ἀχαιῶν χαλκοχι-
τώνων.

ἔμελλεν οὖν ὀφέλιμος αὐτῷ παραινῶν γενήσεσθαι
νέστωρ. τἀληθῆ δὲ περὶ τῆς ὀδυσσέως πλάνης
ἐρεῖν μενέλαος. ἅμα δὲ ταῦτ᾽ ἐννοούμενος, ὥσ
περεὶ πρὸς ἀκροατὴν ἑαυτοῦ εἶπεν·

οὐδέ τι σε χρὴ νηπιάας ὀχέειν. ἐπεὶ οὐκ ἔτι
τι τηλίκος ἐσσίν.

ὥσπερεὶ παιδαγωγός καὶ πατὴρ ὁ λογισμὸς
αὐτοῦ τὸ μεθεκτικὸν τῆς φροντίδος ἀνήγειρεν.
εἶτα καθ᾽ ὁμοίωσιν ἡλικιώτιδος ἀρετῆς, εἰς
τὴν ἴσην φρόνησιν αὐτὸν παρακέκληκεν.
ἢ οὐκ ἀΐεις οἷον κλέος ἔλαβε δῖος ὀρέστης,
πάντας

μὲν πρὸς Τηλέμαχον εὑρίσκομεν, εὐλόγως. ἐπειδὴ ἐκ τῆς ἄγαν νεότητος ἤδη τὴν εἰκοσαετῆ ἡλικίαν ὑπερκύψας μετέβαινεν εἰς τὸν ἄνδρα. καὶ τὶς αὐτὸν ὑπέδραμε τῶν γιγνομένων λογισμὸς, ὡς οὐκ ἔτι χρὴ διαμαρτυρεῖν εἰς τὴν τετραετῆ τῶν μνηστήρων ἀσωτίαν. τοῦτον οὖν τὸν ἀθριζόμενον ἐν Τηλεμάχῳ λογισμὸν, Ἀθηνᾶς ἐπιφάνειαν ἠλληγόρησεν. ὁμοιωθεῖσα γὰρ γέροντι ἥκει. παλαιὸς γοῦν ὁμολογεῖται ξένος Ὀδυσσέως ὁ Μέντης εἶναι. πολιὰ δὲ καὶ γῆρας ἱεροὶ τῶν τελευταίων χρόνων λιμένες, ἀσφαλὲς ἀνθρώποις ὅρμισμα, καὶ ὅσον ἡ τοῦ σώματος ἰσχὺς ὑποφθίνει, τοσοῦτον ἡ τῆς διανοίας αὔξεται ῥῶσις. τίνα τοίνυν προσελθὼν ὁ νοῦς ἐξεπαίδευσε τὸν Τηλέμαχον, ὁ θεᾶς παρακαθημένης, καὶ ταῦθ' ἃ λέγει παραινούσης (διὰ πεπνυμένον) ἄγε δή φησιν ὦ Τηλέμαχε, μειρακίου γὰρ ἤδη τί φρονεῖς πλέον.

νῆ' ἄρσας ἐρέτῃσιν ἐείκοσιν ἥτις ἀρίστη,
ἔρχεο πευσόμενος πατρὸς δὴν οἰχομένοιο.

πρῶτος εὐσεβὴς καὶ δίκαιος ἐκ βαθείας ἀφροσύνης ὑπεισῆλθε λογισμὸς, ὡς οὐκ ἄξιόν ἐστιν ἀργοὺς ἐν Ἰθάκῃ κατατρίβειν χρόνους, ἀμνηστίαν ἔχοντα τοῦ γεγεννηκότος, ἀλλ' ἀναγ-

καῖον

πλείονας χλαίνας, τά τε λοιπὰ τῶν κομισθέντων δώρων, ἀλλ' αἱ πρῶται τῆς ἱκεσίας φωναὶ τοὺς ἄρσενας αὐτοῦ θυμοὺς διεθήλυναν.

Μνῆσαι πατρὸς σοῖο, θεοῖς ἐπιείκελ' ἀχιλλεῦ,
τηλίκου οἷος ἐγὼν ὀλοῷ ἐπὶ γήραος οὐδῷ.

διὰ ὀλίγου προοιμίου τῶν λόγων συνήρπασεν ἀχιλλέα. καὶ σχεδὸν αὐτὶ πριάμου γέγονε πηλεύς. διὰ τοῦτο ἠλέηται μὲν ἄχρι τραπέζης. λουτροῖς δὲ κοσμηθὲν ἀποδίδοται τὸ ἕκτορος σῶμα, τοσοῦτον ἴσχυσεν ὁ τῶν παθῶν ἑρμηνεὺς λόγος, ὃν ἀπέστειλεν ὅμηρος αὐτῷ τῆς ἱκεσίας πρὸς ἀκήλητον. ἆρ' οὐκ ἀπόχρη διὰ ὅλης τῆς ἰλιάδος συνῳδὸς καὶ διηνεκὴς ἡ ὁμήρου φιλοσοφία, ἐν ᾗ τὰ περὶ θεῶν ἠλληγόρησε. ζητοῦμεν δὲ τούτων τί περιττότερον, καὶ μετὰ τοσαύτας ἀποδείξεις ἐνδεῖν ἔτι τὰ περὶ τὴν ὀδύσσειαν ἡγούμεθα, πλὴν ὅμως ἀκόρεστον ἅπαν τὸ καλόν, ἀπὸ τῆς ἐναγωνίου καὶ πολεμικῆς ἰλιάδος ἐπὶ τὴν ἠθικὴν μεταβῶμεν ὀδύσσειαν. οὐδὲ γὰρ αὕτη τελέως ἀφιλοσόφητος. ἀλλ' ἐν ἑκατέροις τοῖς σωματίοις ὅμοιον εὑρίσκομεν ὅμηρον, μηδὲν περὶ θεῶν ἀπρεπὲς ἱστοροῦντα, δίχα δὲ τῆς τοιαύτης ἐμπειρίας αἰνιττόμενον. αὐτίκα τοίνυν ἐν ἀρχῇ τὴν ἀθηνᾶν ὑπὸ διὸς ἀποστελλομένην

συνεχῶς βλάπτοντι προσέθηκεν. ἄντα δ' ἂρ ἡφαίστοιο μέγας ποταμὸς βαθυδίνης. ἐν τοῖς ὑπὲρ ἀπόλλωνος, καὶ ποσειδῶνος λόγοις τὸν οὐράνιον ἡμῖν αἰθέρα, καὶ τὴν ἀκήρατον ἡλίου φλόγα δηλώσας, νῦν μεταβέβηκεν ἐπὶ τὸ θνητὸν πῦρ καὶ τοῦτο ἀνθώπλισε ποταμῷ, τὴν διάφορον ἑκατέρου φύσιν εἰς μάχην παροξύνας. πρότερον μὲν οὖν ἔχοντα τὸν ἥλιον ποσειδῶνι παρεισάγει. νῦν δὲ, τὴν ὑγρὰν οὐσίαν ὑπὸ τῆς πυρώδους ἡττωμένην. δυνατώτερον γὰρ τόδε τὸ στοιχεῖον θατέρου. τίς οὖν οὕτω μέμηνεν, ὡς θεοὺς μαχομένους ἀλλήλοις παρεισάγειν, ὁμήρου φυσικῶς ταῦτα δι' ἀλληγορίας θεολογήσαντος. ἐπὶ τέλει οὖν τῆς ἰλιάδος, καὶ σφόδρα τὸν ἑρμῆν ἐναργῶς ἀκολουθοῦντα πριάμῳ δεδήλωκεν ἀλληγορήσας. οὐδὲν γὰρ ἔοικεν οὕτω πειθήνιον ἀνδράσιν ὀργιζομένοις, οὐκ ἄργυρος, οὐ χρυσὸς, οὐδὲ ἡ διαδώρων πολυτέλεια. μειλίχιον δὲ καὶ προσηνὲς ἱκεσίας ὅπλον ἐστὶν, ἡ διὰ τοῦ λόγου πειθώ. πάνυ γοῦν ἀληθῶς εὐριπίδης, Οὐκ ἔστι πειθοῦς ἱερὸν ἄλλο πλὴν λόγος. τούτῳ τε πρίαμος ὥσπερ ὀχυρᾷ πανοπλίᾳ καθώπλισται. ᾧ καὶ μάλιστα τὴν ἀχιλλέως ἐπήλασεν ὀργὴν, ὃς ἐν ἀρχῇ δείξας δώδεκα πέπλους. δώδεκα δι-

πλο-

ἑκάτερον ὡς ἐναντίαν ἔχει δύναμιν, τί δεῖ καὶ λέγειν; φθαρτικὸν ἀεὶ κατ' ἐπικράτειαν θατέρου θάτερον. καὶ μὴν ὑπὸ λεπτῆς τῆς περὶ τὴν ἀλήθειαν θεωρίας, διαλύει ἀμφοῖν τὴν μάχην. ἐπειδήπερ ἡλίου τροφὴν ἀπεφηνάμεθα τὴν ἔνυγρον οὐσίαν, καὶ μάλιστα τὴν ἁλμυράν. λεληθότως γὰρ ἀπὸ γῆς τοῦ διΰγρου ἀναπεμπομένης τῆς ἀτμίδος, τούτῳ μάλιστα τὴν πυρώδη φύσιν αὔξει. χαλεπὸν δ' ἦν τῷ τε τρέφοντι, τρεφομένῳ ἀνθισταμένῳ, διὰ τοῦθ' ὑπεῖξαν ἀλλήλοις. (Ἄρτεμις ἰοχέαιρα.

Ἥρη δ' αὐτ' ἔστη χρυσιλάκατος κελαδεινή, οὐδὲ τοῦτ' ἀλόγως εἰσήγαγεν Ὅμηρος. ἀλλ' ὥσπερ ἔφην, Ἥραν μὲν ἐστὶν ἀήρ, τὴν δὲ σελήνην Ἄρτεμιν ὀνομάζει. πᾶν δὲ τὸ τεμνόμενον, ἀεὶ πολέμιόν ἐστι τῷ τέμνοντι. καὶ διὰ τοῦτο ἐχθρὰν ἀέρι τὴν σελήνην ὑπεστήσατο, τὴν γὰρ ἀέρι αὐτῆς φοράν, καὶ τοὺς δρόμους ὑποσημαίνων. εἰκὸς δὲ ταχέως νενικῆσθαι τὴν σελήνην, ἐπειδήπερ ὁ μὲν ἀὴρ πολὺς καὶ πάντῃ κεχυμένος. ἡ δ' ἐλάττων καὶ συνεχῶς ὑπὸ τῶν ἀερίων παθημάτων ἀμαυρουμένη, τοῦτο μὲν ἐκλείψεσι, τοῦτο δ' ἀχλύϊ, καὶ ταῖς ὑποτρεχούσαις νεφέλαις. διὰ τοῦτο τῆς νίκης τὰ βραβεῖα τῷ μείζονι καὶ συνε-

συνε-

σε ἢ ἀθλιώτατον τὸν ἄρην, καὶ τῆς γῆς ἐξετάζειν, ἐπειδήπερ ἅπασα κακία χαμαιπετὴς ἐν τοῖς ταπεινοτάτοις ἔρριπται βαράθροις, πατούμενον νόσημα, καὶ πρὸς πᾶσαν ὕβριν ὑποκείμενον. ἀμέλει συνεξέτεινεν αὐτῷ τὴν ἀφροδίτην, τουτέστι τὴν ἀκολασίαν. τὼ μὲν ἄρ' ἄμφω κεῖντο ἐπὶ χθονὶ πολυβοτείρῃ, συγγενῆ καὶ τοῖς πάθεσι γειτνιῶντα τὰ νοσήματα. λητοῖ δ' ἀνθέστηκεν ἑρμῆς, ἐπειδήπερ ὁ μὲν οὐδὲν ἄλλο πλὴν λόγος ἐστὶ τῶν ἔνδον ἐν ἡμῖν παθῶν. λόγῳ δὲ παντὶ μάχεται λητώ, οἱονεὶ ληθώ τις οὖσα, καθ' ἑνὸς στοιχείου μετάθεσιν. τὸ γὰρ ἀμνημονούμενον οὐκέτι ἀγγελθῆναι δύναται. διὸ δὴ καὶ μητέρα μουσῶν μνημοσύνην ἱστοροῦσι, τὰς προστάτιδας τοῦ λόγου θεὰς ὑπὸ μνήμης γεγενῆσθαι λέγοντες. εἰκὸς οὖν τὴν λήθην πρὸς ἀντίπαλον ἅμιλλαν ἐξωρμηκέναι. δικαίως δ' ὑπεῖξεν αὐτή. λόγου γὰρ ἧττα λήθη, καὶ τὸ φανερὸν ὑπ' ἀμνηστίας ἐν κωφῇ νενίκηκε σιωπῇ, τῶν γε μὴν ὑπολειπομένων θεῶν ἡ μάχη φυσικωτέρα. ἤτοι μὲν γὰρ ἔναντα ποσειδάωνος ἄνακτος, ἵστατ' ἀπόλλων φοῖβος, ὕδατι πῦρ ἀντέθηκε. τὸν μὲν ἥλιον, ἀπόλλωνα προσαγορεύσας, τὴν δ' ὑγρὰν φύσιν ποσειδῶνα. τούτων δὲ

ἑκα-

μεστόν ἐστι φιλοσοφίας. ἐνίοις μὲν οὖν ἀρέσκει τὴν τῶν ἑπτὰ πλανήτων ἀστέρων ἐν ἑνὶ ζῳδίῳ σύνοδον ὑφ' ὁμήρου διὰ τούτων δὴ λεχθεῖσαν. φθορὰ δὲ παντελής, ὅταν τοῦτο γένηται. σύγχυσιν οὖν τοῦ παντὸς ἐπαινίττεται, συνάγων εἰς ἓν ἀπόλλωνα, τουτέστιν ἥλιον, καὶ ἄρτεμιν, ἣν φαμὲν εἶναι σελήνην, τόν τε τῆς ἀφροδίτης καὶ ἄρεως, ἔτι δὲ καὶ ἑρμοῦ καὶ διὸς ἀστέρα. ταύτην μὲν οὖν πιθανότητος μᾶλλον ἢ ἀληθείας ἐχομένην τὴν ἀλληγορίαν, ἄχρι τοῦ μὴ δοκεῖν ἀγνοεῖν παρειλήφαμεν. ἀλλ' ἔστιν ἑτέρα γε, καὶ τῆς ὁμήρου σοφίας ἐχόμενα, ταύτην δεῖ σκοπεῖν ἀναγκαῖον. ἀντέταξε γοῦν κακίαις μὲν ἀρετάς, ταῖς δὲ μαχομέναις φύσεσι, τὰς ἀντιπάλους. αὐτίκα τῶν θεῶν ἡ ζεῦξις, οὕτω πεφιλοσόφηται τῆς μάχης, ἀθηνᾶ καὶ ἄρης, τουτέστιν ἀφροσύνη καὶ φρόνησις. ὁ μὲν γάρ, ὥσπερ ἔφην, Μαινόμενός ἐστι τυκτὸν κακὸν ἀλλοπρόσαλλον. ἡ δ' ἐν πᾶσι θεοῖς μήτι τε κλέεται καὶ κέρδεσιν, ἀδιάλλακτός γε μὴν ἔχθρα τοῖς τὰ βέλτιστα διευκρίνουσι λογισμοῖς πρὸς τὴν οὐδὲν ὁρῶσαν ἀφροσύνην. ὡς δὲ μάλιστα τὸν βίον ὀνήσειν ἔμελλεν, οὕτω τὰ τῆς μάχης διευκρίνησεν. οὐ γὰρ ἡ μεμηνυῖα, καὶ παραπλὴξ ἀναισθησία, τῆς συνέσεως γέγονε κρείσσων. ἐνίκη-

Ἄντα δ' ἐνυαλίοιο θεὰ γλαυκῶπις ἀθήνη,
Ἥρῃ δ' ἀντέστη χρυσηλάκατος κελαδεινὴ,
Ἄρτεμις ἰοχέαιρα, κασιγνήτη ἑκάτοιο.
Λητοῖ δ' ἀντέστη σῶκος ἐριούνιος ἑρμῆς.
Ἄντα δ' ἄρ' ἡφαίστοιο, μέγας ποταμὸς βαθυδίνης.

Οὐκέτι τοίνυν ἕκτωρ πρὸς αἴαντα μαχόμενος, οὐδ' ἀχιλλεὺς πρὸς ἕκτορα, καὶ μετὰ πατρόκλου σαρπηδών. ἀλλὰ τὸν μέγαν οὐρανοῦ πόλεμον ἀγωνοθετήσας ὅμηρος, οὐδ' ἄχρι μελλήσεως τὸ κακὸν ὥπλησεν. ἀλλ' ὁμόσε τοὺς θεοὺς συνέρραξεν ἀλλήλοις.

Ἑπτὰ μὲν γὰρ ἄρης ἐπέσχε πέλεθρα πεσὼν, ἐκόνισε δὲ χαίτας.

Μετὰ ταῦτα δὲ ἀφροδίτης λῦτο γούνατα, καὶ φίλον ἦτορ.

Ἄρτεμις δὲ καὶ προσεξύβρισαι τοῖς ἰδίοις τόξοις, ὡς νηπία κόρη σωφρονισθεῖσα. ξάνθος δ' ὁ παρ' ὀλίγον οὐδὲ ποταμὸς ἐρρύη διὰ ἥφαιστον. ὅμως δ' οὖν πάντα ταῦτα κατ' ἀρχὰς μὲν, οὐδ' ὅλως σφόδρα πείθειν δύναται τοὺς πολλούς. εἰ δ' ἐθελήσει τίς φιλοτέρω καταβὰς τῶν ὁμηρικῶν ὀργίων, ἐποπτεῦσαι τὴν μυστικὴν αὐτοῦ σοφίαν, ἐπιγνώσεται τὸ δοκοῦν αὐτῶν ἀσέβημα ἡλίκης

μεστὸν

Ταύτας οὖν ὅμηρος πτύχας ὠνόμασεν, δι' ὧν φησιν

Ἐπεὶ πέντε πτύχας ἤλασε κυλλοποδίων,
Τὰς δύο χαλκείας, δύο δ' ἔνδοθι κασσιτέροιο,

Τὴν δὲ μίαν χρυσῆν. τὰς μὲν ἀνωτάτω περὶ τὸν ἀλαμπῆ μυχὸν τοῦ κόσμου κειμένας δύο ζώνας χαλκῷ προσεικάσας. ψυχρὰ γὰρ ἡ ὕλη, καὶ κρύους μεστή. λέγει γοῦν ἑτέρωθι που, ψυχρὸν δ' ἕλε χαλκὸν ὀδοῦσι. τὴν δὲ μίαν χρυσῆν τὴν διακεκαυμένην, ἐπειδήπερ ἡ πυρώδης οὐσία κατὰ τὴν χρόαν ἐμφερεστάτη χρυσῷ. δύο δ' ἔνδοθι κασσιτέροιο, τὰς εὐκράτους ὑποσημαίνων. ὑγρὰ γὰρ ἡ ὕλη, καὶ τελέως εὔθικτος ἡ τοῦ κασσιτέρου, δι' ἧς τὸ περὶ τὰς ζώνας εὐαφὲς ἡμῖν καὶ μαλθακὸν δεδήλωκεν. τὸ μὲν οὖν ἐν οὐρανῷ σεμνὸν ἐργαστήριον ἡφαίστου, τὴν ἱερὰν φύσιν οὕτως ἐδημιούργησεν. ἀνίσταται δ' εὐθὺς ὁ φρικώδης καὶ χαλεπὸς ἐφ' ὁμήρῳ τῶν συκοφαντούντων φθόνος ὑπὲρ τῆς θεομαχίας. οὐ γὰρ ἔτι τρώων καὶ ἀχαιῶν φύλοπις αἰνὴ παρ' αὐτῷ συνέρρωσεν, ἀλλ' οὐράνιαι ταραχαὶ καὶ στάσεις τὸ θεῖον ἀκηνέμουντι.

Ἤτοι μὲν γὰρ ἔναντα ποσειδάονος ἄνακτος,
Ἵστατ' ἀπόλλων φοῖβος ἔχων ἰὰ πτερόεντα.

μένος. ἡ μὲν γὰρ ἀνωτάτω περὶ τὸ βόρειον εἰλεῖται πόλον, ἀρκτικὴν δ' αὐτὴν ὀνομάζουσιν. ἡ δ' ἐφεξῆς εὔκρατός ἐστιν, εἶτα τὴν τρίτην διακεκαυμένην καλοῦσιν. ἡ δὲ τετάρτη ὁμωνύμως τῇ δευτέρᾳ πρότερον εὔκρατος ὀνομάζεται. πέμπτη δ' ἐπωνύμως τοῦ νοτίου μέρους, ἡ νότιός τε καὶ ἀνταρκτικὴ καλουμένη. τούτων αἱ μὲν δύο τελέως ἀοίκητοι διὰ τὸ κρύος, ἥ τε τὸν βόρειον εἰληχυῖα πόλον, καὶ τὸν ἀπαντικρὺ νότιον. ὁμοίως δ' ἐν αὐταῖς ἡ διακεκαυμένη καθ' ὑπερβολὴν τῆς πυρώδους οὐσίας, οὐδενὶ βατὴ ζώῳ. δύο δὲ τὰς εὐκράτους φασὶν οἰκεῖσθαι τὴν μέσην ἀφ' ἑκατέρας ζώνης κρᾶσιν ἐπιδεχομένας. ὁ γοῦν Ἐρατοσθένης, καὶ σφοδρότερον ἐν τῷ Ἑρμῇ ταύτῃ διηκρίβωσεν εἰπών·

Πέντε δὲ οἱ ζῶναι περιηγέες ἐσπείρηνται,
Αἱ δύο μὲν γλαυκοῖο κελαινότεραι κυάνοιο.
Ἡ δὲ μία ψαφαρή τε καὶ ἔκπυρος, οἷον ἐρυθρή.
Τυπτομένη φλογμοῖσιν, ἐπεὶ ῥά ἑ μοῖραν ὑπ' αὐτὴν
Κεκλιμένην ἀκτῖνες ἀειθερέες πυρόωσιν.
Αἱ δὲ δύο ἑκάτερθε πόλοιο περιπεπηγυῖαι,
Αἰεὶ κρυμαλέαι, αἰεὶ δ' ὕδατι μογέουσαι.

Ταύτας

τὸ παλαιχαλκοῦς ἐφόλισεν. (του.

Ἐν δὲ τὰ τείρεα πάντα τά τ' οὐρανὸς ἐστεφάνω-
δι' ὃ μάλιστα σφαιροειδῆ παραδέδωκεν ἡμῖν
τὸν κόσμον. ὥσπερ γὰρ ὁ στέφανος κυκλοτερὴς
τῆς κεφαλῆς κόσμος ἐστὶν, οὕτω τὰ διεζωκότα
τὴν οὐράνιον ἀψῖδα κατὰ σφαιροειδοῦς ἐ-
παρμένα σχήματος, εἰκότως οὐρανοῦ στέ-
φανος ὠνόμασαι. διακριβολογησάμενος
δ' ὑπὲρ τῶν ὁλοσχερῶν ἀστέρων, καὶ κατὰ
μέρος ἐπιφανέστατα δεδήλωκεν. οὐ γὰρ
ἠδύνατο πάντα θεολογεῖν ὥσπερ εὔδοξος,
ἢ ἄρατος, ἰλιάδα γράφων, ἀντὶ τῶν φαινομέ-
νων ὑποστησάμενος ἑαυτῷ. μεταβέβηκεν οὖν
ἀλληγορικῶς ἐπὶ τὰς δύο πόλεις, τὴν μὲν εἰρή-
νης, τὴν δὲ πολέμου παρεισάγων, ἵνα μὴ δ' ἐμ-
πεδοκλῆς ὁ ἀκραγαντῖνος ἀπ' ἄλλου τινὸς,
ἢ παρ' ὁμήρου τὴν σικελικὴν ἀρύσηται δόξαν.
ἅμα γὰρ τοῖς τέσσαρσι στοιχείοις, κατὰ τὴν φυ-
σικὴν θεωρίαν παραδέδωκε τὸ νεῖκος καὶ τὴν
φιλίαν. τούτων δ' ἑκάτερον ὅμηρος ὑποση-
μαίνων, πόλεις ἐνεχάλκευσε τῇ ἀσπίδι. τὴν
μὲν εἰρήνης, τουτέστι τῆς φιλίας. τὴν δὲ πολέ-
μου, τουτέστι νείκους. πτύχας δ' ὑπεστήσατο τῆς ἀ-
σπίδος πέντε. σχεδὸν οὐκ ἄλλό τι, πλὴν οὐκ ἐμ-
πεποικιλμένας τῷ κόσμῳ ζώνας ὑπαινιξά-

στος, ὥσπερ εἰκόνα τῆς κοσμικῆς περιόδου. μυθικῶς μὲν οὖν ἀσπίδα χαλκευομένην ὑποστησάμενος ἁρμόζουσαν Ἀχιλλεῖ, τὴν δὲ τοῦ παντὸς ἐνεχάραξε πορείαν. τίς δὲ ἦν αὕτη,

Στησάμενοι δ' ἐμάχοντο μάχην ποταμοῖο παρ' ὄχθας.

Βάλλον δ' ἀλλήλους χαλκήρεσιν ἐγχείῃσιν.

ἐν δ' ἔρις, ἐν δὲ κυδοιμὸς ὁμίλεον, ἐν δ' ὀλοὴ κήρ,

ἄλλον ζωὸν ἔχουσα νεούτατον, ἄλλον ἄουτον.

ἄλλον τεθνειῶτα κατὰ χθονὸς ἕλκε ποδοῖιν.

Ταῦτα γὰρ ἦν ὁ διηνεκὴς Ἀχιλλέως βίος. νῦν δὲ ὅμηρος ἰδίᾳ φιλοσοφίᾳ δημιουργῶν τὸν κόσμον, εὐθὺς τὰ μέγιστα τῆς προνοίας ἔργα μετὰ τὴν ἀδιευκρίνητον καὶ κεχυμένην ὕλην ἐχάλκευσεν.

ἐν μὲν γαῖαν ἔτευξ', ἐν δ' οὐρανόν, ἐν δὲ θάλατταν,

ἠέλιόν τ' ἀκάμαντα, σελήνην τε πλήθουσαν.

ἡ τῆς κοσμικῆς γενέσεως εἱμαρμένη, πρῶτον θεμέλιον ἐκρότησε τὴν γῆν. εἶτα ἤδη ταύτῃ, καθάπερ τινὰ θείαν στέγην τὸν οὐρανὸν ἐπωρόφωσε, καὶ κατὰ τῶν ἀναπεπταμένων αὐτῆς κόλπων, ἀθρόαν ἔχεε τὴν θάλατταν, εὐθύς τε ἡλίου τε καὶ σελήνης, τὰ διακριθέντα τῶν στοιχείων ἀπὸ

τῆς πάλαι

κόσμου σφαιροειδής. βορέας μὲν γὰρ ἀπὸ τῆς ἄρκτου πνέων μετέωρος, μέγα κῦμα κυλίνδει. τὴν γὰρ ἀπὸ τῆς μεταρσίου φορὰν ἐπὶ τὸ ταπεινότερον, ἐκ μιᾶς λέξεως κατεκύλησεν ὁ στίχος. τοὔμπαλιν δὲ ἐπὶ τοῦ νότου πνέοντος ἀπὸ τῶν κάτω τόπων ἱστόρησεν,

Ἔνθα νότος μέγα κῦμα ποτὶ σκαιὸν ῥίον ὠθεῖ,

Τὴν ἀπὸ τοῦ ταπεινοτέρου κίνησιν εἰς τὸ μετέωρον ἀνακυλεῖ. ἔτι γε μὴν μετὰ τῶν ἄλλων ἀπείρονα γαῖαν ὀνομάζει. καὶ πάλιν ἐπὶ τῆς Ἥρας,

Εἶμι γὰρ ὀψομένη πολυφόρβου πείρατα γαίης.

Οὐδέ πω μαχομένας δόξας πρὸς αὐτὸν στασιάζων, ἀλλ' ἐπειδὴ πᾶν σφαιροειδὲς σχῆμα καὶ ἄπειρόν ἐστι, καὶ πεπερασμένον. τῷ μὲν γὰρ ὅρον τινὰ καὶ περιγραφὴν ἔχειν, εὐλόγως αὐτὸ πεπεράνθαι νομιστέον. ἄπειρον δ' αὖ ὁ κύκλος ὀνομάζοιτο δικαίως, ἐπειδήπερ ἀμήχανόν ἐστι δεῖξαι πέρας ἐν αὐτῷ τι. τὸ γὰρ νομισθὲν εἶναι τέλος, ἐξ ἴσου γένοιτ' ἂν ἀρχή. ταυτὶ μὲν οὖν ἀθρόα τεκμήρια τοῦ σφαιροειδῆ τὸν κόσμον εἶναι παρ' Ὁμήρῳ, τὸ δ' ἐναργέστατόν ἐστι σύμβολον τῆς Ἀχιλλέως ἀσπίδος κατασκευή. κυκλοτερὲς γὰρ τῷ σχήματι κεχαλκευκὼς ὅπλον Ἥφαι-

τῆς ἐσχάτης σκιᾶς ἀποτορματίζουσαν. φυσικῶς δὲ περὶ τούτου ὁ λόγος ἀποδείκνυσιν, ὅτι σφαιροειδής ἐστιν ὁ κόσμος. τριχῆ δ᾽ οἱ μαθηματικοὶ τὰ σχήματα τῶν σκιῶν φασιν ἀποπίπτειν. ἐπειδὰν γὰρ ἔλαττον ᾖ τὸ περιλάμπον τοῦ καταλαμπομένου, τὴν σκιὰν συμβέβηκε καλαθοειδῶς ἐπὶ τὴν ὑστάτην πλατύνεσθαι βάσιν, ἐκ λεπτῆς ἀνισταμένην τῆς κατὰ τὴν κορυφὴν ἀρχῆς. ὅταν δὲ μεῖζον ᾖ τὸ καταλάμπον φῶς τοῦ καταλαμπομένου τόπου, κωνοειδῆ συμβέβηκε τὴν σκιὰν ἐκ πλατείας τῆς ἀρχῆς εἰς λεπτὸν ἀποστενοῦσθαι πέρας. ἐπειδὰν γε μὴν ἴσον ᾖ τῷ καταλαμπομένῳ τὸ καταλάμπον, κυλίνδρου δίκην ἡ σκιὰ πρὸς ἴσον ἐν ταῖς ἑκατέρωθεν ἔχει γραμμαῖς. βουλόμενος οὖν ὅμηρος τὸν ἥλιον ἄλλως μείζονα τῆς γῆς κατὰ τὴν τῶν πλείστων φιλοσόφων ἔννοιαν ἀποδεῖξαι, εὐλόγως θοὴν τὴν νύκτα προσηγόρευσεν, εἰς ὀξὺ τὸ πρὸς τῷ πέρατι σχῆμα λήγουσαν. ἅτε οἶμαι μήτε κυλινδροειδῶς, μήτε καλαθοειδῶς τῆς σκιᾶς πίπτειν δυναμένης, ἀλλὰ τὸν λεγόμενον κῶνον ἀποτελούσης. ὁ δὴ πρῶτος ὅμηρος ἐκ μιᾶς λέξεως ὑπαινιξάμενος, τὰς μυρίας τῶν φιλοσόφων ἁμίλλας ὑποτετίμηται. καὶ μὴν αἱ φοραὶ τῶν ἐναντίων ἀνέμων, δηλοῦσι τὸ τοῦ

κόσμου

Ἠέλιος θ' ὑπερειόμενος γαῖάν τ' ἐπιθάλπων. εἰ γὰρ πατρωνυμικῶς αὐτὸν ἠθέλησεν ὀνομάζειν, εἶπεν ἂν ὑπεριονίδην, ὡς ἀτρείδην εἰ τύχοι τὸν ἀγαμέμνονα, καὶ πηλείδην τὸν ἀχιλλέα. ἥ τε θοὴ νὺξ οὐκ ἄλλο τι σημαίνει, πλὴν τὸ σφαιροειδὲς ὅλου τοῦ κόσμου σχῆμα. τὸν γὰρ αὐτὸν ἡλίῳ δρόμον ἡ νὺξ ἀνύει. καὶ πᾶς ὁ καταλειφθεὶς ὑπ' ἐκείνου τόπος, εὐθὺς ὑπὸ ταύτης ἐκμελαίνεται. σαφῶς γοῦν ἑτέρωθί που τοῦτο μηνύων, φησί·

Ἐν δ' ἔπεσ' ὠκεανῷ λαμπρὸν φάος ἠελίοιο,
Ἕλκον νύκτα μέλαιναν ἐπὶ ζείδωρον ἄρουραν.

ὥσπερ γὰρ ἀπηρτισμένην ἑαυτοῦ τὴν νύκτα κατόπιν ἐφέλκεται συγκινοῦσαν τοῖς ἡλίου τάχεσιν. εἰκότως οὖν αὐτὴν ὅμηρος εἴρηκε θοήν. δύναταί γε μὴν πιθανώτερόν τις ἐπιχειρῶν, θοὴν ὀνομάζειν μεταληπτικῶς, οὐ τὴν κατὰ κίνησιν ὀξεῖαν, ἀλλὰ τὴν κατὰ σχῆμα. καὶ γὰρ ἑτέρωθί που φησίν·

ἔνθεν δ' αὖ νήσοισιν ἐπιπροέηκε θοῇσιν.
Οὐ τὸ τάχος τῶν ἐρριζωμένων νήσων ἠλιθίως δηλώσειν ἐσπουδακώς, ἀλλὰ τὸ σχῆμα πρὸς ὀξεῖαν ἀπολήγουσαν ἀπὸ τελοῦς γραμμήν. εἰκότως οὖν νύκτα θοὴν ὠνόμασε, τὴν ἐπ' ὀξὺ τέλος

διέχου

ἰσούμεναι. νῦν δὲ τὰ τέτταρα στοιχεῖα κιρνᾶται. καὶ χρυσὸν μὲν ὠνόμασε τὴν αἰθερώδη φύσιν, ἄργυρον δὲ τὸν αὐτῇ τῇ χρόᾳ συνωμοιούμενον ἀέρα. χαλκὸς δὲ καὶ κασσίτερος, ὕδωρ τε καὶ γῆ προσαγορεύεται, διὰ τὴν ἐν ἀμφοτέροις βαρύτητα. πρώτη δὲ ἀπὸ τούτων τῶν στοιχείων ἀσπὶς ὑπ' αὐτοῦ χαλκεύεται, σφαιροειδὲς ἔχουσα τὸ σχῆμα. δι' οὗ τὸν κόσμον ἡμῖν ἐμφανῶς ἐσήμηνεν. ὃν οὐκ ἀπὸ τῆς ὁπλοποιίας μόνον, ἀλλὰ καὶ δι' ἄλλων τεκμηρίων ἐπίσταται κυκλοειδῆ. συντόμως δὲ ἐν παρεκβάσει τὰς ὑπὲρ τούτων φιλοτεχνοῦντες ἀποδείξεις δηλώσομεν. συνεχῶς τοίνυν τὸν ἥλιον ἀκάμαντα καὶ ἠλέκτορα, καὶ ὑπερίονα προσαγορεύει διὰ τῶν ἐπιθέτων, οὐκ ἄλλο τι πλὴν τὸ σχῆμα σημαίνων. ὅτι γὰρ ἀκάμας ὁ μὴ κάμνων ἔοικεν ὅρους ἔχειν οὐκ ἀνατολὴν καὶ δύσιν, ἀλλὰ τὴν ἀεὶ περίδρομον ἀνάγκην. ἠλέκτωρ δὲ δυοῖν θάτερον, ἢ ἤλεκτρος ὁ θεὸς ὀνομάζεται μηδέποτε κοίτης ἐπιψαύων, ἢ τάχα πιθανώτερον ὡς εἱλέκτωρ τίς ὤν, καὶ κυκλοτερεῖ φορᾷ δι' ἡμέρας καὶ νυκτὸς ἀναμετρούμενος τὸν κόσμον. ὑπερίονα δὲ νομιστέον αὐτὸν τὸν ὑπεριέμενον ἀεὶ τῆς γῆς, ὥσπερ οἶμαι καὶ Ξενοφάνης ὁ Κολοφώνιός φησιν,

Ἠέλιός

παρεισάγει τὸν ἥφαιστον, ὡς μηδὲ νυκτὸς ἀνάπαυσιν ἔχειν, τῆς χαλκευτικῆς ἐργασίας. ὅπου γε καὶ παρ' ἀνθρώποις ἀθλίοις ἄτοπον εἶναι δοκεῖ, τὸ μὴ καὶ νύκτα τῶν πόνων ἐκεχειρίαν ἄγειν. ἀλλ' οὐκ ἔστι ταῦτα, χαλκεύων ἀχιλλεῖ πανοπλίαν ἥφαιστος, οὐδ' ἐν οὐρανῷ βωμοὶ χαλκοῦ καὶ κασσιτέρου, ἀργύρου τε, καὶ χρυσοῦ εἰσιν. ἀμήχανον γὰρ τὰς ἀηδεῖς καὶ φιλαργύρους γῆς νόσους, ἐπ' οὐρανὸν ἀναβῆναι. φυσικῶς δὲ περὶ ἀμόρφου τε καὶ μὴ διακεκριμένης ὅλης τὸν καιρὸν ἀποφηνάμενος εἶναι νύκτα δημιουργόν, ἡνίκα ἔμελλε πάντα μορφοῦσθαι τὸν ἥφαιστον ἐπέστησε. τουτέστι, τὴν θερμὴν οὐσίαν. πυρὸς γὰρ δὴ κατὰ τὸν φυσικὸν ἡράκλειτον, ἀμοιβῇ τὰ πάντα γίνεται. ὅθεν συνοικοῦσαν οὐκ ἀπιθάνως τῷ τῶν ὅλων ἀρχιτέκτονι πεποίηκε τὴν χάριν. ἔμελλε γὰρ ἤδη τῷ κόσμῳ χαριεῖσθαι τὸν ἴδιον κόσμον.

ὗλαι δὲ τίνες αὐτοῦ τῆς κατασκευῆς,

χαλκὸν δ' ἐν πυρὶ βάλλεν ἀτειρέα, κασσίτερόν τε.

εἰ μὲν ἀχιλλεῖ κατεσκεύασε πανοπλίαν, πάντα ἔδει χρυσὸν εἶναι. καὶ γὰρ οἶμαι σχέτλιον ἀχιλλέα, μὴ δὲ γλαύκῳ κατὰ τὴν πολυτέλειαν

ἴσον

καὶ κατὰ νεφῶν ψεκάδας ὑετοῦ, φόνου τισὶ κλῖσιν ἐπικεχρωσμένας. ἐπεὶ τοίνυν ἡ μεταβολὴ τῆς μάχης ἀθρόαν φυγὴν ἐμποιήσειν ἔμελλε τοῖς βαρβάροις, ἐγγὺς δ' ἦν ὁ τῆς κατ' ἀλκὴν ἀρίστου σαρπηδόνος ὄλεθρος, ὥσπερεὶ τεράστια προὔφαινε ταύτης τῆς συμφορᾶς ἀγγελτικὰ, αἱματοέσσας δὲ ψεκάδας κατέχευεν ἔραζε. τοῦτον δὴ τὸν φονέα ὄμβρον, ἀλληγορικῶς εἴρηκεν αἰθέρος δάκρυα. διὸς μὲν οὔ. ἄκλαυστος γὰρ, ἐκ δὲ τῶν ὑπεράνω τόπων, ὥσπερεὶ θρήνοις μεμιγμένου κατ' ἀῤῥαγέντος ὑετοῦ. ταυτὶ μὲν ἴσως ἐλάττω τεκμήρια περὶ τῶν ἠλληγορημένων. ἀλλὰ μέντοι τῆς ὁπλοποιΐας, μεγάλῃ καὶ κοσμοτόκῳ διανοίᾳ, τὴν τῶν ὅλων περιήθροισε γένεσιν. ὅθεν γὰρ αἱ πρῶται τοῦ παντὸς ἔφυσαν ἀρχαὶ, καὶ τίς ὁ τούτων δημιουργὸς, καὶ πῶς ἕκαστα πληρωθέντα διεκρίθη, σαφέσι τεκμηρίοις παρέστησε, τὴν ἀχιλλέως ἀσπίδα τῆς κοσμικῆς περιόδου χαλκευσάμενος εἰκόνα, καὶ τὸν πρῶτον ὑπεστήσατο τῆς παντελοῦς δημιουργίας νύκτα καιρόν. ἐπειδήπερ αὕτη χρόνου τὰ γέρα πάτρια πρεσβεῖα κεκλήρωται. καὶ πρινὴ διακριθῆναι τὰ νῦν βλεπόμενα, νὺξ ἦν τὸ σύμπαν, ὃ δὴ χάος, ποιητῶν ὀνομάζουσι παῖδες. οὐ γὰρ οὕτως ἄθλιόν τινα καὶ κακοδαίμονα

ρα δ' αὐτῶν ἔνειμεν εἶναι ῥέαν, ἐπειδὴ ῥύσει τινὶ, καὶ ἀεννάῳ κινήσει, τὸ πᾶν οἰκονομεῖται. χρόνου δὴ καὶ ῥύσεως τέκνα, γῆν τε καὶ ὕδωρ, αἰθέρα τε καὶ ἀέρα σὺν αὐτῷ ὑπεστήσατο. καὶ τῇ μὲν πυρώδει φύσει, τόπον ἔνειμεν οὐρανόν. τῇ δ' ὑγρᾷ οὐσίαν ποσειδῶνι προσέθηκε. τρίτον δὲ ἀΐδην τὸν ἀφώτιστον ἀέρα δηλοῖ. κοινὸν δὲ πάντων καὶ ἑδραιότατον ἀπεφήνατο στοιχεῖον εἶναι τὴν γῆν, ὥσπερ ἑστίαν τινὰ τῆς τῶν ὅλων δημιουργόν.

γαῖα δ' ἔτι ξυνὴ πάντων καὶ μακρὸς ὄλυμπος.

διὰ τοῦτο δέ μοι δοκεῖ συνεχῶς ἀλληγορεῖν ὑπὲρ αὐτῶν, ἵν' ἡ δοκοῦσα τοῖς ἔπεσιν ἐφεδρεύειν ἀσάφεια, τῷ διηνεκεῖ τῆς παραδόσεως ᾖ γνωριμωτέρα. τάγε μὴν ἐπὶ Σαρπηδόνι δάκρυα, λύπην μὲν οὐ καταψεύδεται θεοῦ, ὃ καὶ παρ' ἀνθρώποις νόσημα. αὐτῷ δὲ βουλομένῳ τἀκριβὲς ὀρθυνᾶν, ἐπινοεῖται τρόπος ἀλληγορουμένης ἀληθείας. πολλάκις γὰρ ἐν ταῖς μεταβολαῖς τῶν μεγάλων πραγμάτων, ἱστοροῦσι τεράστια τῷ βίῳ συμφέρεσθαι σημεῖα, ποταμῶν τε καὶ πηγῶν ναμάτων αἱμοφρύκτοις ῥεύμασιν ἐκμιαινομένων. ὡς ἐπ' ἀσωποῦ τε καὶ δίρκης παραδεδώκασιν οἱ παλαιοὶ μῦθοι. λόγος δ' ἔχει

καὶ

καὶ τὸ κατειβόμενον Στυγὸς ὕδωρ.

τρισὶ γὰρ ὅρκοις τὴν ὁμόφυλον αὐτῆς συγγενῆ φύσιν ὠνόμασεν, ὕδωρ τε καὶ γῆν, τὸν ὕπερθεν οὐρανόν. τουτέστι, τὸν αἰθέρα. τέταρτον γὰρ στοιχεῖον ἦν ἡ ὀμνύουσα. διηπορῶν γέ τοι καὶ ἐνθένδε καλῶς ἀλληγορικῶς παριστάναι βουλόμενος ταυτὶ στοιχεῖα, καὶ μετ᾽ ὀλίγον ἐν τοῖς Ποσειδῶνος πρὸς Ἶριν λόγοις αὐτὰ ταῦθ᾽ ὑφίσταται λέγειν,

ἤτοι ἐγὼν ἔλαχον πολιὴν ἅλα ναιέμεν αἰεί,
παλλομένων. ἀΐδης δ᾽ ἔλαχε ζόφον ἠερόεντα.
ζεὺς δ᾽ ἔλαχ᾽ οὐρανὸν εὐρὺν ἐν αἰθέρι καὶ νεφέλῃσι.
γαῖα δ᾽ ἔτι ξυνὴ πάντων καὶ μακρὸς ὄλυμπος.

οὐ μὰ Δί᾽ ὁ κλῆρος ὁ μυθευόμενος ἐν σικυῶνι ταῦτα, καὶ διαίρεσις ἀδελφῶν οὕτως ἀνώμαλος ὡς οὐρανὸν ἀντιθεῖναι θαλάττῃ, καὶ ταρτάρῳ. πᾶς γὰρ ὁ μῦθος ἠλληγόρηται περὶ τῶν ἐπ᾽ ἀρχαῖς τεττάρων στοιχείων. κρόνον μὲν γὰρ ὀνομάζει τὸν χρόνον κατὰ μετάληψιν ἑνὸς στοιχείου. πατὴρ δὲ τῶν ὅλων ὁ χρόνος, καὶ τελέως ἀμήχανόν ἐστι γενέσθαι τῶν ὄντων δίχα χρόνου. διὸ δὴ ῥίζα τῶν τεττάρων στοιχείων οὗτός ἐστι. μητέρα δ᾽

τάτω καὶ μετεώρων τόπων φασὶν αὐτὴν ἀπηρ
τῆσθαι. περὶ χερσὶ δὲ δεσμὸν ἴηλα, χρύσεον,
ἄρρηκτον. τί γὰρ καινὸν αἴνιγμα τῆς κολακευ
ούσης τιμωρίας. πῶς ὀργιζόμενος Ζεὺς πολυ
τελεῖ δεσμῷ τὴν κολαζομένην ἠμύνατο, χρυ
σοῦ ἀντὶ τοῦ κρατιστάτου σιδήρου τὸν δε-
σμὸν ἐπινοήσας; ἀλλ' ἔοικε τὸ μεταίχμιον αἰθέ
ρος τε καὶ ἀέρος, χρυσῷ μάλιστα τὴν χρόαν ἐμ
φερὲς εἶναι. πάνυ δὴ πιθανῶς καθ' ὃ μέρος ἀλ
λήλοις ἐπισυνάπτουσι, λήγων μὲν ὁ αἰθήρ, ἀρ
χόμενος δὲ μετ' ἐκεῖνον ὁ ἀήρ, χρυσοῦν ὑπεστή
σατο δεσμόν. ἐπιφέρει γοῦν, Σὺ δ' ἐν αἰθέ-
ρι καὶ νεφέλῃσιν ἐκρέμω, τὸν ἄχρι νεφῶν τόπον
ὁρίσας μέτρον ἀέρος. ἐκ δὲ τῶν τελευταίων
μερῶν τοῦ ἀέρος ἃ καλεῖται πόδας ἀπήρτησε
σιβαρὰ βρίθη, γῆν τε καὶ ὕδωρ. ἐκ δὲ ποδοῖ
ιν ἄκμονας ἧκα δύω. πῶς ἂν εἶπε δεσμὸν ἄρ
ρηκτον αὐτίκα τῆς Ἥρας λυθείσης, εἴγε τῷ μύθῳ
προσεκτέον. ἀλλ' ἐπειδήπερ ἡ τῶν ὅλων ἁρμονία
δεσμοῖς ἀρραγέσι συνωχύρωται, καὶ δυσχερὴς
ἡ τοῦ παντὸς εἰς τἀναντία μεταβολή, τὸ μὴ δύνα
σθαι ἂν διαζευχθῆναί ποτε, κυρίως ὠνόμασεν
ἄρρηκτον. ταύτην δὲ τὴν τετράδα τῶν στοιχείων
καὶ μετὰ μικρὸν ἐν τοῖς ὅρκοις διεσάφησεν Ἥρα.
Ἴστω νῦν τόδε γαῖα, καὶ οὐρανὸς εὐρὺς ὕπερθε.

Καί

γαῖς ἀποστίλβει. τούτου δὴ τὸ περὶ τὴν ὕλην κορυφαῖον ἡμῖν νέφος, ὁ τῆς ἐαρινῆς ὥρας δημιουργὸς Ὅμηρος ἐδήλωσεν. ἀλλ' ἐφεξῆς ἡ τῶν ἐπιφυομένων αὐτῷ τόλμα, τοὺς Ἥρας δεσμοὺς αἰτιᾶται. καὶ νομίζουσιν ὕλην τινὰ διαψιλῆ, τῆς ἀθέου πρὸς Ὅμηρον ἔχειν μανίας.

Ἠ οὐ μέμνῃ ὅτε τ' ἐκρέμω ὑψόθεν, ἐκ δὲ πο-
δοῖιν.
ἄκμονας ἧκα δύω, περὶ χερσὶ δὲ δεσμὸν ἴη-
λα.

χρύσεον ἄῤῥηκτον. σὺ δ' ἐν αἰθέρι καὶ νεφέλῃσιν ἐκρέμω. λέληθε δ' αὐτοὺς ὅτι τούτοις τοῖς ἔπεσιν ἡ τοῦ παντὸς ἐκτεθεολόγηται γένεσις. καὶ τὰ συνεχῶς ᾀδόμενα τέτταρα στοιχεῖα τούτων τῶν στίχων ἐστὶ τάξις, καθάπερ ἤδη μοι λέλεκται. πρῶτος αἰθὴρ, καὶ μετὰ τοῦτον ἀήρ, εἶθ' ὕδωρ τε καὶ γῆ, τελευταῖα πάντων δημιουργὰ στοιχεῖα. ταῦτα δ' ἀλλήλοις ἐπικυρνόμενα ζωογονεῖται, καὶ τῶν ἀψύχων ἀρχέγονα καθίσταται. ζεὺς τοίνυν ὁ πρῶτος τὸν ἑαυτοῦ ἀέρα κατήρτηκε. στερεοὶ δ' ἄκμονες ὑπὸ ταῖς ἐσχάταις ἀέρος βάσεσιν, ὕδωρ τε καὶ γῆ. καὶ τοῦθ' ὅτι τοιοῦτόν ἐστιν, ἐφ' ἑκάστης λέξεως εἴ τις ἀκριβῶς ἐθέλει σκοπεῖν, τἀληθὲς εὑρήσει. Ἠ οὐ μέμνῃ ὅτε τ' ἐκρέμω ὑψόθεν. ἀπὸ γὰρ τῶν ἄνω

χθεὶς ὁ ἀὴρ τῷ αἰθέρι. ἐμφαντικῶς οὖν τοῖς ὀνόμασιν εἶπεν,

Ἥρην τ' ἀγκὰς ἔμαρπτε κρόνου πάϊς, ἣν παράκοιτιν.

ἐγκαλίζεται γὰρ ἐν κύκλῳ περιέχων ὁ αἰθὴρ ὑφηπλωμένον αὐτῷ τὸν ἀέρα. τῆς δὲ συνόδου καὶ κράσεως αὐτῶν τὸ πέρας, ἐδήλωσε τὴν ἐαρινὴν ὥραν. Τοῖσι δ' ὑπὸ χθὼν δῖα φύεν νεοθηλέα ποίην.

λωτόν θ' ἑρσήεντα, ἰδὲ κρόκον, ἠδ' ὑάκινθον πυκνὸν καὶ μαλακόν, ὃς ἀπὸ χθονὸς ὑψόσ' ἔεργεν

ἴδια στέφη ταῦτα τῆς ἀμφιθαλοῦς ὥρας. ἐπειδὰν ἐκ τῶν χειμερίων παγετῶν ἡ στείφη καὶ μεμυκυῖα, πηγὰς κυοφορουμένας ἔνδον ὠδῖνας ἐκφήνῃ. προσεπισφραγιζόμενος δὲ τοῦτο, τὸν λωτὸν εἶπεν ἑρσήεντα, τὸ δροσερὸν τῆς ἐαρινῆς καταστάσεως ἐμφανέστερον ποιῶν τοῦ καιροῦ. ἐπεὶ δὲ νεφέλην ἕσσαντο καλὴν χρυσείην, στιλπναὶ δ' ἀπέπιπτον ἔερσαι, τίς ἀγνοεῖ τοῦθ' ὅτι χειμῶνος μὲν ἐπάλληλα πυκνώματα τῶν νεφῶν ἐκμελαίνεται, καὶ μετὰ θολερᾶς ἀχλύος κατηφὴς ἅπας ὁ οὐρανὸς ἀμαυροῦται. τοῦ δὲ ἀέρος ὑποσχίζοντος, ἀργὰ τὰ νέφη μαλακῶς ὑποστείβεται ταῖς ἡλιακαῖς ἀκτῖσιν ἐναγκαλιζόμενα. καὶ παραπλήσιόν τι χρυσαῖς μαρμαρυ

ἀποκρυσαμένη τὸ συννεφὲς τῆς ἀηδίας, λύματα πάντα κάθηρεν.

ἀλείψατο δὲ λίπ᾽ ἐλαίῳ.

ἀμβροσίῳ ἑανῷ, τό ῥά οἱ τεθυωμένον ἦεν.

ἡ λιπαρὰ καὶ γόνιμος ὥρα, μετὰ τῆς τῶν ἀνθέων εὐωδίας, ὑποσημαίνεται τοιούτῳ χρίσματι τῆς Ἥρας ἀλειψαμένης. τούς τε πλοκάμους φησὶν αὐτὴν ἀναπλέξασθαι,

καλοὺς ἀμβροσίους ἐκ κράατος ἀθανάτοιο,

τὴν τῶν φυτῶν αἰνιττόμενος αὔξησιν. ἐπειδὴ δένδρον ἅπαν κομᾷ, τότε θριξὶν ὁμοίως ἀπὸ τῶν κλάδων ἀπαρτᾶται τὰ φύλλα.

δίδωσι δὲ ἐγκόλπιον τῷ ἔαρι, καὶ τὸν κεστὸν ἱμάντα.

ἔνθ᾽ ἔνι μὲν φιλότης, ἐν δ᾽ ἵμερος, ἐν δ᾽ ὀαρισύς.

ἐπειδὴ πραΰτη μάλιστα τοῦ ἔτους ἡ ὥρα τὸ τερπνότατον ἐπλήρωσε τῶν ἡδονῶν μέρος. οὔτε γὰρ λίαν ὑπὸ τοῦ κρύους πεπήγαμεν, οὔτε ἄγαν θαλπόμεθα. μεταίχμιον δέ τι τῆς ἑκατέρωθεν εὐκρασίας ἐν τοῖς σώμασιν ἀνεῖται. τοῦτον τοίνυν τὸν ἀέρα συνέμιξεν Ὅμηρος μετὰ μικρὸν τῷ αἰθέρι. διὰ τοῦτο ἤδη ἐπὶ τῆς ὑψηλοτάτης ἀκρωρείας καταλαμβάνεται Ζεύς, ἐν ᾗ δι᾽ ἠέρος αἰθέρ᾽ ἵκανεν. ἐνθάδε κιρνᾶται, καθ᾽ ἣν ἀναμιχθεὶς

στὰν μογέοντες ἀχαιοί. σεισμοῦ τινος φορᾷ δι-
αδονήσας ἐκ βάθρων τὰ τοῦ τείχους θεμέλια.
δοκεῖ δέ μοι λεπτῶς ἐξετάζοντι τὰ τοιαῦτα,
μηδὲ τὸ κατὰ τὴν τρίαιναν ἀφιλοσόφητον εἶναι,
δι' ἧς ὑφίσταται τοὺς λίθους ἀναμεμοχλεῦσθαι
τοῦ τείχους. τὰ γάρ τοι σεισμῶν διαφέροντα
τοῖς παθήμασιν, οἱ φυσικοὶ λέγουσιν εἶναι, ἴσα
καί τινας ἰδίους χαρακτῆρας ὀνομάτων ἐπιγρά-
φουσιν αὐτοῖς, βρασματίαν τινὰ καὶ κληματίαν
προσαγορεύοντες. τριπλαῖς οὖν καθώπλισεν ἀκ-
μαῖς τὸν τῶν σεισμῶν αἴτιον θεόν. ἀμέλει πρὸς
βραχὺ κινηθέντος αὐτοῦ. Τρέμε δ' οὔρεα μακρὰ
καὶ ὕλη, τὸ τῶν σεισμῶν ἰδίωμα τοῦ ποιητοῦ δια-
σημήναντος ἡμῖν. Ἐπι τοίνυν πολλήν τινα
χλεύην, καὶ μακρὸν ἡγοῦνται κατὰ γέλωτα τοὺς
ἀκαίρους Διὸς ὕπνους ἐν Ἴδῃ, καὶ τὸν ὄρθιον ὥσπερ
ἀλόγοις ζώοις ὑπεστρωμένην εὐνήν, ἐν ᾗ δυσὶ
τοῖς ἀφρονεστάτοις πάθεσι δεδούλωται Ζεύς, ἔ-
ρωτι καὶ ὕπνῳ. νομίζω οἶν νῦν ἔγωγε αὐτὰ ταῦ-
τα δι' ἀλληγορίας ἐαρινὴν ὥραν ἔτους εἶναι, καθ'
ἣν ἅπαντα φυτὰ καὶ πᾶσα ἐκ γῆς ἀνίεται χλόη,
τοῦ παγετώδους ἡσυχῆ διαλυομένου κρύους. ὑ-
φίσταται δὲ τὴν ἥραν, τουτέστι τὸν ἀέρα στυγνὸν ἀπὸ
τοῦ χειμῶνος ἔτι καὶ κατηφῆ. διὰ τοῦτο οἶμαι πιθα-
νῶς αὐτῇ στυγερὸς ἔπλετο θυμός μετὰ μικρὸν δὲ

διὰ τῆς πρώτης ὄψεως ἐκκαλυμμένη τὸν ἥλιον. ὅθεν εὐλόγως, οὐ τὰς διὸς θυγατέρας, ἀλλὰ τοὺς ἱκετεύοντας ἀπεφήνατο,

Χωλούς τε, ῥυσούς τε, παραβλῶπάς τ' ὀφθαλμῶ.

τοὔμπαλιν δὲ τὴν ἄτην, σθεναράν τε καὶ ἀρτίπουν. κρατερὸν γὰρ αὐτῆς τὸ ἄφρον. ἀλογίστου γὰρ ὁρμῆς ὑπόπλεως, δρομὰς ὡς, ἐπὶ πᾶσαν ἀδικίαν ἵεται. παθῶν οὖν ἀνθρωπίνων ὥσπερ εἰ ζωγράφος ὅμηρός ἐστιν, ἀλληγορικῶς τὸ συμβαῖνον ἡμῖν θεῶν περιθεὶς ὀνόμασιν. οἶμαι δ' ἔγωγε καὶ τὸ ἑλληνικὸν τεῖχος ὃ πρὸς καιρὸν ἔρυμα τῆς ἰδίας ἀσφαλείας ἐπόργωσαν, οὐχ ὑπὸ τοῦ συμμάχου καθῃρῆσθαι ποσειδῶνος, ἀλλ' ὡς ὑετοῦ δαψιλοῦς γενομένου, καὶ τῶν ἀπ' ἴδης ποταμῶν πλημμυράντων, συνέβη καταῤῥιφῆναι. ὅθεν ἐπώνυμος τοῦ πάθους γέγονεν ὁ τῆς ὑγρᾶς φύσεως προστάτης ποσειδῶν. εἰκὸς δὲ καὶ σεισμοῖς διατιναχθὲν ὑπονοστῆσαι τὸ κατασκεύασμα. δοκεῖ δὲ ὁ ποσειδῶν ἐννοσίγαιος, καὶ σεισίχθων εἶναι τοῖς τοιούτοις τῶν παθημάτων ἐπιγεγραμμένος. ἀμέλει φησίν, αὐτὸς δ' ἐννοσίγαιος ἔχων χέρεσσι τρίαιναν, ἡγεῖτ' ἐκ δ' ἄρα πάντα θεμείλια κύμασι πέμπε. φιτρῶν καὶ λάων, τὰ θέσαν

πολλῆς εἰς λύσιν, τὸν ἀεὶ δρόμον ἐλαύνει. συγκαθέλκεται δ' ἡ τῶν ἀπλανῶν σφαῖρα. πᾶσαι γε μὴν αἱ ἀπὸ τοῦ περιέχοντος ἀνωτάτω κυκλοφορούμεναι πρὸς τὸ κέντρον εὐθεῖαι, καὶ κατ' ἀναγωγὰς εἰσὶν ἀλλήλαις ἴσαι. διὰ τοῦτο γεωμετρικῇ θεωρίᾳ, τὸ σφαιρικὸν σχῆμα διεμέτρησεν εἰπών. τόσσον ἔνερθ' ἀΐδεω, ὅσον οὐρανός ἐστ' ἀπὸ γαίης. ἔνιοι δ' εἰσὶν οὕτως ἀμαθεῖς, ὡς αἰτιᾶσθαι τὸν ὅμηρον. καὶ περὶ τῶν λιτῶν, εἰς τὰς διὸς γονὰς οὕτως ὕβρισε, διάστροφον αὐταῖς περιθεὶς ἀμορφίας χαρακτῆρα.

Καὶ γάρ τε λιταί εἰσι διὸς κοῦραι μεγάλοιο.
χωλαί τε, ῥυσαί τε, παραβλῶπές τ' ὀφθαλμώ.

ἐν δὲ τούτοις τοῖς ἔπεσι, τὸ τῶν ἱκετευόντων σχῆμα διαπέπλασται. πᾶσα γὰρ οὖν συνείδησις ἁμαρτόντος ἀνθρώπου, βραδεῖα, καὶ μόλις οἱ δεόμενοι τοῖς ἱκετευομένοις προσέρχονται, τὴν αἰδῶ κατὰ βῆμα μετροῦντες. ὅτε μὴν ἀτρεμὲς δεδόρκασιν, ἀλλ' ὀπίσω τὰς τῶν ὀμμάτων βολὰς ἀποστρέφουσι. καὶ μὴν ἔν γε τοῖς προσώποις, οὐδὲν γεγηθὸς τῶν ἱκετευόντων ἡ διάνοια περιτίθησιν ἔρευθος, ἀλλ' ὠχρὰ καὶ κατηφής,

δύσεθ' ἁλὸς κατὰ κῦμα, θέτις δ' ὑπεδέξατο
κόλπῳ.

ἡ τελευταία μετὰ τὴν ἀπόθλιψιν τοῦ καρποῦ θέσις. αὕτη γὰρ ἐσχάτη δέχεται τὸν οἶνον, δεδιότα τὸν ἐν ἀρχῇ τοῦ νεοθλίβους γλεύκους παλμὸν, καὶ τὴν μεθαρμόζουσαν ὁρμὴν, δέος· εἶπε γὰρ τὸν τρόμον. οὕτως ὅμηρος οὐ φιλοσοφεῖν μόνον ἀλληγορικῶς, ἀλλὰ καὶ γεωργεῖν θεωρητικῶς ἐπίσταται. φυσικῆς δὲ ἅπτεται θεωρίας, καὶ ὅταν ὁ ζεὺς εἰς τὸ αὐτὸ συναθροίσας ἅπαντας, ἄρχεται τῶν μεγάλων ἀπειλῶν ἀκροτάτῃ κορυφῇ πολυδειράδος οὐλύμποιο. πρῶτος ἕστηκεν αὐτός. ἐπειδὴ τὴν ἀνωτάτω τάξιν ὥσπερ ἐδηλοῦμεν ἡ αἰθερώδης ἐπέχει φύσις. σειρὰν δ' ἀπήρτησεν ἐκ τοῦ αἰθέρος ὧδε πάντα χρυσῆν. οἱ γὰρ δεινοὶ τῶν φιλοσόφων περὶ ταῦτα, ἀνάμματα πυρὸς εἶναι τὰς τῶν ἀστέρων περιόδους νομίζουσι. τὸ δὲ σφαιρικὸν ἡμῖν τοῦ κόσμου σχῆμα, δι' ἑνὸς ἐμέτρησε στίχου.

Τόσσον ἔνερθ' ἀΐδεω, ὅσον οὐρανός ἐστ' ἀπὸ
γαίης.

μεσαιτάτη γὰρ ἁπάντων ἐστί τις οὖσα, καὶ δυνάμιν κέντρου ἐπέχουσα, καθίδρυται βεβαίως ἡ γῆ πᾶσα. κύκλῳ δ' ὑπὲρ αὐτὴν οὐρανὸς ἀπαύστοις περιφοραῖς εἰλούμενος ἀπ' ἀνατολῆς

σεῦε κατ' ἠγάθεον νυσήϊον. αἱ δ' ἅμα πᾶσαι
θύσθλα χαμαὶ κατέχευον ὑπ' ἀνδροφόνοιο λυκούργου,
θεινόμεναι βουπλῆγι. διόνυσος δὲ φοβηθεὶς,
δύσεθ' ἁλὸς κατὰ κῦμα. θετὶς δ' ὑπεδέξατο κόλπῳ,

δειδιότα. μαινόμενον μὲν εἴρηκεν αὐτὶ διονύσου τὸν οἶνον. ἐπειδήπερ οἱ πλείονες τῷ ποτῷ χρώμενοι, τὸν λογισμὸν διασφάλλονται. ὥσπερ τὸ δέος εἰ τύχοι χλωρὸν λέγει, καὶ πολυκεδανὸν πόλεμον. ἃ γὰρ ἀπ' αὐτῶν συμβαίνει, ταῦτα ἐκείνοις προσῆψεν, ὅθεν ἄρχεται τὰ πάθη. λυκοῦργος δὲ ἀνὴρ ὢν ἀμπέλου λήξεως δεσπότης, μετὰ τὴν ὀπωρινὴν ὥραν ὅτε συγκομιδὴ τῶν διονυσιακῶν καρπῶν ἐστιν, ἐπὶ τὴν εὐφορωτάτην ἐξελήλυθεν νύσαν. τιθήνας δὲ νομίζειν δεῖ τὰς ἀμπέλους. καὶ μετὰ τοῦτο ἐπὶ δρεπομένων τῶν βοτρύων, φησί, διόνυσος δὲ φοβηθεὶς. ἐπειδήπερ ὁ μὲν φόβος εἴωθε τρέπειν τὴν διάνοιαν, ὁ δὲ τῆς σταφυλῆς καρπὸς τρέπεται θλιβόμενος εἰς οἶνον. ἔθος γε μὴν τοῖς πολλοῖς ἐστὶ φυλακῇ τοῦ διαμένειν ἀκλινῆ τὸν καρπὸν ἐπικιρνάναι θαλαττίῳ ὕδατι. παρὰ τοῦτο ὁ διόνυσος

σε, τὴν ἑκάστου τῶν ἀνθρώπων ἀμαθίαν, πολλαῖς νουθεσίαις κατατρώσας. ὅθεν ἀπὸ γῆς εἰς οὐρανὸν ἀφίκετο τὰ τόξα. πᾶς γὰρ ἀνὴρ φιλόσοφος ἐν θνητῷ καὶ ἐπιγείῳ τῷ σώματι, τὸν νοῦν ὥσπερ τι βέλος τὸν νοῦν εἰς τὰ μετάρσια διαπέμπεται. τεχνικῶς δὲ προσέθηκεν εἰπὼν, ἰῷ τριγλώχινι βαλών. ἵνα διὰ συντόμου τὴν τριμερῆ φιλοσοφίαν, ὑπὸ τοῦ τριγλώχινος ὑποσημήνῃ βέλους. μεθ' ἡμέραν δὲ τετόξευκε καὶ τὸν ᾅδην. οὐδεὶς γὰρ ἄβατος φιλοσοφίᾳ χῶρος, ἀλλὰ μετ' οὐρανὸν, ἐζήτησε τὴν κατωτάτω φύσιν, ἵνα μηδὲ τῶν νέρθεν ἀμύητος ᾖ. τὸν οὖν ἀλαμπῆ καὶ πᾶσιν ἀνθρώποις ἄβατον ᾅδην, ὁ τῆς σοφίας οἰστὸς δύσοχα βληθεὶς διευκρίνησεν. ὥσθ' ἡρακλέους χεῖρα ἁγνεύουσι παντὸς ὀλυμπίου μύσους. ἀρχηγὸς δὲ πάσης σοφίας γενόμενος, ἀλληγορικῶς παρέδωκε τοῖς μετ' αὐτὸν ἀρύσασθαι κατὰ μέρη πάνθ' ὅσα πρῶτος πεφιλοσόφηκε. Νομίζουσι τοίνυν ἔνιοι μηδὲ διόνυσον εἶναι παρ' ὁμήρῳ θεόν. ἐπειδήπερ ὑπὸ λυκούργου διώκεται, καὶ μόλις δοκεῖ σωτηρίας τυχεῖν, θέτιδος αὐτῷ παραστάσης. τὸ δ' ἐστὶν οἴνου συγκομιδῆς γεωργοῖς ἀλληγορία, δι' ὧν φησιν,

Ος ποτε μαινομένοιο διωνύσοιο τιθήνας.

σεῦε

πρὸς μὲν εἷλε τὴν ἐπιπολάζουσαν ἀνθρώποις ἀκολασίαν. λέοντα δὲ τὴν ἀκρίτως ὁρμῶσαν ἐφ' ἃ μὴ δεῖ φοράν· κατ' αὐτὸ δὲ θυμοὺς ἀλογίστους πεδήσας, τὸν ὑβριστὴν ταῦρον ἐνομίσθη δεδεκέναι. δειλίαν γε μὴν ἐφυγάδευσεν, ἐκ τοῦ βίου τὴν κεραυνίαν ἔλαφον. καί τις ἀπρεπῶς ὀνομαζόμενος ἆθλος ἐκμεμόχθηται, διακαθήραντος αὐτοῦ τὴν ἐπιτρέχουσαν ἀηδίαν. ὄρνεις δὲ τὰς συνηνέμοις ἐλπίδας, αἳ βόσκουσι τὸν βίον ἡμῶν. ἀπεσκέδασε δὲ καὶ τὴν πολύχουν κόπρον, καὶ πολυκέφαλον ὕδραν, ἥτις ὅταν ἐκκοπῇ, πάλιν ἄρχεται βλαστάνειν. ὥσπερ ὕδραν τινὰ διὰ πυρὸς τῆς παραινέσεως ἐξέκοψεν. αὐτός γε μὴν ὁ τρικέφαλος δειχθεὶς ἡλίῳ κέρβερος εἰκότως ἂν τὴν τριμερῆ φιλοσοφίαν ὑπαινίττεται. τὸ μὲν γὰρ αὐτῆς λογικόν, τὸ δὲ φυσικόν, τὸ δὲ ἠθικὸν ὀνομάζεται, ταῦτα δ' ὥσπερ ἀφ' ἑνὸς ἐκπεφυκότα, τριχῇ κατὰ τὴν κεφαλὴν μερίζεται. περὶ μὲν δὴ τῶν ἄλλων ὥσπερ εἶπον ἄθλων ἐν συντόμῳ δεδήλωται. τετρωμένην δ' ὅμηρος ὑπεστήσατο τὴν ἥραν, τοῦτο ἀκριβῶς παραστῆσαι βουλόμενος, ὅτι τὸν θολερὸν ἀέρα καὶ πρὸ τῆς ἑκάστου διανοίας ἐπαχλύοντα πρῶτος ἡρακλῆς θείῳ χρησάμενος λόγῳ διήρθρω-

νικωτέραν ἔχουσιν ἐμπειρίαν, ἐν οἷς φησι·

Τλῆ μὲν Ἄρης ὅτε μιν Ὦτος, κρατερός τ' Ἐφιάλτης, (μῷ.
Παῖδες Ἀλωῆος δῆσαν κρατερῷ ἐνὶ δεσ-

γεννικοὶ γὰρ οὗτοι οἱ κατ' ἀλκὴν νεανίαι ταραχῆς τοῦ πολέμου μεστὸν ᾔδεσαν τὸν βίον, οὐδεμιᾶς δ' εἰρηνικῆς ἀναπαύσεως μέσης τοὺς περὶ ἕκαστα κάμνοντας ἀνοίης, ἰδίοις ὅπλοις ἐκστρατευσάμενοι, τὴν ὑπολάζουσαν ἀηδίαν ἔστησαν. ἄχρι μὲν οὖν τρισκαίδεκα μηνῶν, ἀκλινὴς καὶ ἀστασίαστος αὐτῶν ὁ οἶκος, ἐν ὁμονοίᾳ τε τὴν εἰρήνην διεστρατήγει. μητρυιὰ δὲ περιεμπεσοῦσα καὶ φιλόνεικος οἰκίας νόσος, ἀνέτρεψε τὴν προτέραν εὐστάθειαν. ἐκ δευτέρου δὲ πάλιν ὁμοίας ταραχῆς ἀναφθείσης, ἔδοξεν ὁ Ἄρης ἀπὸ τοῦ δεσματηρίου λελῦσθαι. τουτέστιν, ὁ πόλεμος. Ἡρακλέα δὲ νομιστέον, οὐκ ἀπὸ σωματικῆς δυνάμεως ἀναχθέντα τοσοῦτον ἰσχῦσαι τοῖς δὲ χρόνοις, ἀλλ' ἀνὴρ ἔμφρων, καὶ σοφίας οὐρανίου μύστης, ὥσπερεὶ κατὰ βαθείας ἀχλύος, ὑποδεδυκυῖαν ἐφώτισε τὴν φιλοσοφίαν, καθάπερ ὁμολογοῦσι καὶ Στωϊκῶν οἱ δοκιμώτατοι. περὶ μὲν οὖν τῶν ἄλλων ἄθλων, ὁπόσοι διὰ τῆς Ὁμήρου μνήμης ὑστεροῦσι, τί δεῖ παρακαιρὸν ἐκμηκύνειν φιλοτεχνοῦντας; ὅτι κά-

προν

Ξυνὸς ἐνυάλιος, καί τε κτανέοντα κατέκτα. νεμεσηταὶ γὰρ αἱ πολέμων ἐπ' ἀμφότερα ῥοπαί. καὶ τὸ νικηθὲν οὐδὲ προσαυτίκα, αἰφνιδίως πολλάκις ἐκράτησεν. ὥστε τὴν ἐν ταῖς μάχαις ἀμφιβολίας ἄλλοτε πρὸς ἄλλους μεταφοιτῶσαν, ἐτύμως κακὸν ἀλλοπρόσαλλον εἴρηκε πρὸς τὸν πόλεμον. ἐτρώθη δὲ ὑπὸ Διομήδους ἄρης, οὐκ ἄλλο τι μέρος, ἀλλὰ νείατον ἐς κενεῶνα. σφόδρα πιθανῶς. ἐπειδὴ γὰρ τὰ κενὰ τῆς μὴ πάνυ φρουρουμένης ἀντιπάλων τάξεως προσελθὼν, δυνατῶς ἐτρέψατο τοὺς βαρβάρους. καὶ μὴν χάλκεον λέγει τὸν ἄρην, τὰς τῶν μαχομένων πανοπλίας ὑποσημαίνων. σπανὸς τ' ἦν ὁ σίδηρος ἐν τῷ τότε πάλαι χρόνῳ. τὸ δὲ σύμπαν ἐσκέποντο χαλκῷ. διὰ τοῦτό φησιν, Ὄσσε δ' ἄμερδεν

αὐγὴ χαλκείη κορύθων ἄπο λαμπομενάων, θωρήκων τε νεοσμήκτων. ἀναβοᾷ δὲ τρωθεὶς, ὅσον τ' ἐννεάχιλοι ἐπίαχον ἢ δεκάχιλοι. καὶ τοῦτο δὲ τεκμήριον πολλῶν διωκομένων πολεμίων. οὐ γὰρ αὐτὸς θεὸς ἀνεβόησε τοσοῦτον, ἀλλ' ἡ φεύγουσα μυρίανδρος οἶμαι τῶν βαρβάρων φάλαγξ. ὥστε τοῖς ἐναργέσι τεκμηρίοις διὰ τῶν κατὰ μέρος ἐδείξαμεν, οὐκ ἄρην τὸν τετρωμένον ὑπὸ Διομήδους, ἀλλὰ τὸν πόλεμον. αὕτη δ' ἐν παρεκβάσει τῶν προτέρων ἀλληγοριῶν, δι' ὧν τεχ-

νικῶ-

θεῖτο παρὰ τοῖς ἀγνωμόνως αὐτοῦ ἐθέλουσι συκο-
φαντεῖν, ὅτι παρεισάγει κατὰ τὴν πέμπτην ῥαψῳ-
δίαν τιτρωσκομένους θεούς, ἀφροδίτην τὸ πρῶ-
τον ὑπὸ διομήδους, εἶτ' ἄρην. προστεθείκασι δὲ
τούτοις, ὅσα κατὰ τὴν ἠγορίαν ἡ διώνη περὶ τῶν
ἔτι πρότερον ἠτυχηκότων ἀπαγγέλλει θεῶν.
ἐν μέρει δ' ὑπὲρ ἑκάστου τὸν λόγον ἀποδώσομεν
ἡμεῖς, οὐδεμιᾶς ἐκτὸς ὄντας φιλοσοφίας. διο-
μήδης γὰρ ἀθηνᾶν ἔχων σύμμαχον, τουτέστι τὴν
φρόνησιν, ἔτρωσεν ἀφροδίτην. τὴν ἀφροσύνην,
οὐ μὰ δία, οὐ θεάν τινα, τὴν δὲ τῶν μαχομένων βαρ-
βάρων ἀλογιστίαν. αὐτὸς μὲν γὰρ ἅτε διὰ πάσης
ἐληλυθὼς πολεμικῆς μαθήσεως, καὶ τοῦτο μὲν ἐν
θήβαις, τοῦτο δὲ ἐν ἰλίῳ, δεκαέτη χρόνον ἐμφρόνως
τὰς μάχας πεποιημένος, ἐξ εὐμαρείας διώκει τοὺς
βαρβάρους. οἱ δ' ἀναίσθητοι τοῦ λογισμοῦ ὀλίγα
κοινωνοῦντες ὑπ' αὐτοῦ διώκονται, καθάπερ οἶμαι
πολυπάμμονος ἀνδρὸς ἐν αὐλῇ. πολλῶν οὖν
φονευομένων, ἀλληγορικῶς ὅμηρος τὴν βαρβα-
ρικὴν ἀφροσύνην ὑπὸ διομήδους τετρῶσθαι πα-
ρεισήγαγεν. ὁμοίως δὲ ὁ ἄρης οὐδὲν ἕτερον ἄλλο,
πλὴν ὁ πόλεμος παρὰ τὴν ἀρὴν ὠνομασμένος, ὅ
πέρ ἐστι βλάβη. γένοιτο δ' ἂν ἡμῖν τοῦτο σαφές,
ἐκ τοῦ λέγειν αὐτὸν μαινόμενον τυκτὸν κακόν, ἀλλο-
πρόσαλλον. ἑτέρωθί που διὰ πλειόνων ἐξηγεῖται 5
λέγων, Ξεῖνος

ἥγε μὴν εὐωχουμένοις ὑποδιακονουμένη, κατ' ἀρχὰς ἥβη τίς ἂν εἴη, πλὴν ἡ διηνεκὴς ἐν ταῖς εὐφροσύναις νεότης. οὐδὲν γὰρ ἐν οὐρανῷ γῆρας, οὐδ' ὕπεστί τι τῆς θείας φύσεως ἔσχατον εἰς νόσημα. πάσης δ' ἐξαιρέτως θυμηδίας, ὥσπερεὶ συνεκτικὸν ὄργανόν ἐστιν ἡ τῶν συνεληλυθότων ἐπὶ τὴν εὐφροσύνην ἀκμή. περὶ μὲν γε τῆς ἔριδος οὐδ' ἐπεσταλμένως ἠλληγόρησεν, οὐδ' ὥς τε δεῖσθαι λεπτῆς τινος εἰκασίας. ἀλλ' ἐκ τοῦ φανεροῦ τὰ κατ' αὐτὴν πεπόμπευκεν.

Ἥτ' ὀλίγη μὲν πρῶτα κορύσσεται. αὐτὰρ ἔπειτα,
Οὐρανῷ ἐστήριξε κάρη, καὶ ἐπὶ χθονὶ βαίνει.

διὰ γὰρ τούτων τῶν ἐπῶν ἡ θεὰ ἥδ' οὕτω παντάπασιν τερατώδης ὑφ' ὁμήρου μεμόρφωται, τὰς πρὸς ἑκάτερον μεταβολὰς τοῦ σώματος ἀπίστους ἔχουσα, καὶ ποτὲ μὲν ἐπὶ γῆς ἐρριμμένη ταπεινή, ποτὲ δ' εἰς ἄπειρον ἐκτεινομένη μέγεθος. ἀλλ' ὃ συμβέβηκεν ἀεὶ τοῖς φιλονεικοῦσι πάθος, ἐκ ταύτης τῆς ἀλληγορίας διετύπωσεν. ἀρξαμένη γὰρ ἀπὸ λιτῆς αἰτίας ἡ ἔρις, ἐπειδὰν ὑποκινηθῇ, πρὸς μέγα δή τι κακοῦ διογκοῦται, καὶ τοῦτο μὲν ἴσως μετριώτερα. Πολλὴ δὲ καθ' ὁμήρου τραγῳδία σκηνοβα-

θεῖται

χρόνισαν. ἅμα γὰρ ἡλίῳ καταδύντι, καὶ τὸ πεσεῖν ἥφαιστος ἐν λήμνῳ. τοῦτο τοίνυν εἴ τε κοσμική τις ἀνάμιξις, εἴθ' ὃ μᾶλλον ἀληθές ἐστιν, ἀλληγορικὴ τοῦ καθ' ἡμᾶς πυρὸς ἀνθρώποις παράδοσις, οὐδὲν ἀσεβὲς ὑπὲρ ἡφαίστου τῷ ὁμήρῳ λέλεκται. καὶ μὴν ἤδη τῆς δευτέρας ῥαψῳδίας ἀνακομιζομένων τῶν ἑλλήνων ὀδυσσεῖ διαποροῦντι παρέστηκεν, οὐκ ἄλλη τις ἀληθεία ἢ φρόνησις, ἣν ἀθηνᾶν ὀνομάζει. καὶ τὴν ἀποστελλομένην ἶριν ἄγγελον τοῦ διός, τὸν εἴροντα λόγον ὑφίσταται, ὥσπερ ἑρμῆν τὸν ἑρμηνεύοντα. δύο γὰρ ἄγγελοι θεῶν, οὐδενὸς ἄλλου πλὴν ἐπώνυμοι διὰ τὴν τὸν λόγον ἑρμηνείας. ἀλλ' ἀπρεπῶς ἀφροδίτη μαστροπεύει πρὸς ἀλέξανδρον ἑλένην. ἀγνοοῦσι γὰρ, ὅτι νῦν λέγει τὴν ἐν τοῖς ἐρωτικοῖς πάθεσιν ἀφροσύνην, ἣ μεσῖτίς ἐστι, καὶ διάκονος ἀεὶ μερακιώδους ἐπιθυμίας. αὕτη καὶ τόπον εὗρεν ἐπιτήδειον, ὅπου τὸν ἑλένης δίφρον ἀφιδρύσει, καὶ ποικίλοις μαγγάνοις ἑκατέρων κινεῖ τὸν πόθον, ἀλεξάνδρου μὲν ἐρωτικῶς ἔτι διακειμένου, τῆς δὲ ἑλένης μετανοεῖν ἀρχομένης. διὸ δὴ κατ' ἀρχὰς ἀντειποῦσα, τοὔσχατον ὑπείκει μεταξὺ δυοῖν φερομένη παθῶν, ἔρωτός τε τοῦ πρὸς ἀλέξανδρον, καὶ αἰδοῦς τοῦ πρὸς μενέλαον.

φησὶν ὁ πλάσας. καὶ μὴν ἀπ' οὐρανοῦ ῥιπτόμενον αὐτὸν ὑφίσαται. φυσικῶς γὰρ κατ' ἀρχὰς οὐδέπω, τῆς τοῦ πυρὸς χρήσεως ἐπιπολαζούσης, ἄνθρωποι χρονικῶς χαλκοῖς τισιν ὀργάνοις κατεσκευασμένοις, ἐφείλκυσαν τοὺς ἀπὸ τῶν μετεώρων φερομένους σπινθῆρας ὑπὸ τὰς μεσημβρίας ἐναντία τῷ ἡλίῳ τὰ ὄργανα τιθέντες. ὅθεν καὶ ὁ προμηθεὺς ἀπ' οὐρανοῦ διακλέψαι τὸ πῦρ λέγεται, ἐπειδήπερ τέχνης προμήθεια τῶν ἀνθρώπων ἐπενόησε τὴν ἐκεῖθεν ἀπόρροιαν αὐτοῦ. λῆμνον δὲ πρώτην οὐκ ἀλόγως ἐμύθευσε, τὴν ὑποδεξαμένην τὸ θεόβλητον πῦρ. ἐνταῦθα γὰρ ἀνίενται ἐγγηγενοῦς πυρὸς αὐτόματοι φλόγες. δηλοῖ δὲ σαφῶς, ὅτι τότε θεωρητόν ἐστι τὸ πῦρ, ἐξ ὧν ἐπήνεγκεν, ὀλίγος δ' ἔτι θυμὸς ἐνῆεν. ἀπόλλυται γὰρ εὐθέως μαραινόμενον, εἰ μὴ λάβοι τῆς διαφυλάττειν αὐτὸ δυναμένης προνοίας. καὶ ταῦτα μὲν περὶ ἡφαίστου φιλοσοφητέον. ἔδει γὰρ ἤδη τοῦ προόντος, ὡς τελευταίαν τινὰ τῆς κρατίστης φιλοσοφίαν, ὅτι ζεὺς ἀναμέτρησιν τοῦ παντὸς ἐσπουδακὼς γενέσθαι, δύο πυρσοῖς ἰσοδρομοῦσιν, ἡφαίστῳ τε καὶ ἡλίῳ διετεκμήρατο τοῦ κόσμου τὰ διαστήματα. τὸν μὲν ἄνωθεν ἀπὸ τοῦ βηλοῦ καλουμένου ῥίψας, τὸν δ' ἀπ' ἀνατολῆς εἰς δύσιν ἀφεὶς φέρεσθαι, διὰ τοῦτ' ἀμφότερα καὶ συνεχρόνισαν.

καὶ τούτοις δ' ὑποκρύπτεταί τις ὁμήρῳ φιλόσοφος νοῦς, οὐ πλάσμασι ποιητικοῖς τοὺς ἀκούοντας τέρπων. αὐτίκα χωλὸν ἡμῖν παραδέδωκεν ἥφαιστον, οὐ τὸν δὲ ἥρας καὶ διὸς μυθολογούμενον παῖδα, τοῦτο γὰρ ἀπρεπὲς ὄντως ἱστορεῖν περὶ θεῶν. ἀλλ' ἐπεὶ ἡ πυρὸς οὐσία διπλῆ, καὶ τὸ μὲν αἰθέριον (ὡς ἔναγχος εἰρήκαμεν) ἐπὶ τοῦ ἀνωτάτω τοῦ παντὸς αἰῶρας, οὐδὲν ὑστεροῦν ἔχει πρὸς τελειότητα. τοῦ δὲ παρ' ἡμῖν πυρὸς ἡ ὕλη πρόσγειος οὖσα, φθαρτή. καὶ διὰ τῆς ὑποτρεφούσης παρ' ἕκαστα ζωπυρουμένη. διὰ τοῦτο τὴν ὀξυτάτην φλόγα συνεχῶς, ἥλιόν τε καὶ δία προσαγορεύει. τὸ δ' ἐπὶ γῆς πῦρ, ἥφαιστον, ἑτοίμως ἁπτόμενόν τε καὶ σβεννύμενον. ὅθεν εἰκότως πρὸς σύγκρισιν ἐκείνου τοῦ ὁλοκλήρου, τοῦτο νενόμισται χωλὸν εἶναι τὸ πῦρ. ἄλλως τε, καὶ πᾶσα ποδῶν πήρωσις, ἀεὶ τοῦ διαστηρίζοντος ἐπιδεῖται βάκτρου. τὸ δὲ παρ' ἡμῖν πῦρ ἄνευ τῆς τῶν ξύλων παραθέσεως, οὐ δυνηθὲν ἂν ἐπὶ πλεῖον παραμεῖναι, συμβολικῶς χωλὸν εἴρηται. τὸν γοῦν ἥφαιστον οὐκ ἀλληγορικῶς ἐν ἑτέροις, ἀλλὰ διαῤῥήδην πῦρ φησὶν ὅμηρος εἶναι. (ἡφαίστοιο.

Σπλάγχνα δ' ἄρ' ἀμπείραντες, ὑπείρεχον

μεταληπτικῶς ὑπὸ τοῦ ἡφαίστου τὰ σπλάγχνα

φησὶν

νει. Ζεὺς γὰρ ἡ δυνατωτάτη φύσις, ὑπὸ τῶν ἄλλων ἐπιβουλεύεται στοιχείων. ἥρας μὲν, τοῦ ἀέρος. ποσειδῶνος δὲ, τῆς ὑγρᾶς φύσεως. ἀθηνᾶς δὲ, τῆς γῆς. ἐπεὶ δημιουργός ἐστιν ἁπάντων, καὶ θεὸς ἐργάνη. ταῦτα δὲ τὰ στοιχεῖα πρῶτον μὲν συγγενῆ διὰ τὴν ἐν ἀλλήλοις ἀνάκρασιν. εἶτα συγχύσεως παραμικρὸν αὐτοῖς γενομένης, εὑρέθη βοηθὸς ἡ πρόνοια. θέτιν δ' αὐτὴν εὐλόγως ὠνόμασεν. αὕτη γὰρ ὑπέστη τῶν ὅλων εὔκαιρον ἀπόθεσιν, ἐν τοῖς ἰδίοις νόμοις ἱδρύσασα τὰ στοιχεῖα. σύμμαχος δ' αὐτῇ γέγονεν, ἡ βριαρὰ καὶ πολύχειρα δύναμις. τὰ γὰρ τηλικαῦτα τῶν πραγμάτων νοσήσαντα, πῶς ἄλλως δύναιτο, πλὴν μετὰ μεγάλης βίας ἀναῤῥωσθῆναι, καὶ τὸ μὲν ἄφυκτον ἔγκλημα περὶ τῶν Διὸς ἀσεβῶν δεσμῶν, οὕτω φυσικὴν ἀλληγορίας ἔχει θεωρίαν. Ἐγκαλοῦσι δ' ὁμήρῳ περὶ τῆς ὑφαίστου ῥίψεως. τὸ μὲν πρῶτον, ὅτι χωλὸν αὐτὸν ὑφίσατο, τὴν θείαν ἀκρωτηριάζων φύσιν. εἶθ' ὅτι καὶ παραμικρὸν ἧκε κινδύνου. φησὶ γὰρ,

Πᾶν ἦμαρ φερόμην, ἅμα δ' ἠελίῳ καταδύντι
Κάππεσον ἐν λήμνῳ. ὀλίγος δ' ἔτι θυμὸς ἐνῆεν.

Νῆστις θ' ἣ δακρύοις τέγγει κρούνωμα βρότειον.

Ζῆνα μὲν εἶπε τὸν αἰθέρα, γῆν δὲ τὴν ἥραν, ἀϊδωνέα δὲ τὸν ἀέρα. τὸ δὲ δακρύοις τεγγόμενον κρούνωμα βρότειον, τὸ ὕδωρ. οὐ δὴ παράδοξον εἰ τῶν προηγουμένως ὁμολογούντων φιλοσοφεῖν ἀλληγορικοῖς ὀνόμασι χρησαμένων, ὁ ποιητικὴν ἐπαγγελλόμενος ἐξ ἴσου τοῖς φιλοσόφοις ἠλληγόρησε. λοιπὸν οὖν σκοπῶμεν, εἰ ἡ περὶ Διὸς ἐπιβουλὴ τῶν στοιχείων ἐστὶν ἀπαρίθμησις, καὶ φυσικωτέρας ἅπτεται θεωρίας. φασὶ τοίνυν οἱ δοκιμώτατοι φιλόσοφοι τοῦ παντὸς, περὶ τῆς διαμονῆς τῶν ὅλων, ἕως μὲν ἂν ἀφιλόνεικος ἡ ἁρμονία τὰ τέτταρα στοιχεῖα διακρατῇ, μηδενὸς ἐξαιρέτως ὑπερδυναστεύοντος, ἀλλ' ἑκάστου κατ' ἐμμέλειαν, ἣν εἴληχε τάξιν οἰκονομοῦντος, ἀκινήτως ἕκαστα μένειν. εἰ δ' ἐπικρατῆσαί τι τῶν ἐν αὐτοῖς, καὶ τυραννῆσαι εἰς πλείω φορὰν παρέλθοι, τὰ λοιπὰ συγχυθέντα, τῇ τοῦ κρατοῦντος ἰσχύϊ μετ' ἀνάγκης ὑπείκειν. πυρὸς μὲν αἰφνιδίως ἐκζέσαντος, ἁπάντων ἔσεσθαι κοινὴν ἐκπύρωσιν. εἰ δ' ἀθρόον ὕδωρ ἐκραγείη, κατακλυσμῷ τὸν κόσμον ἀπολεῖσθαι. διὰ τούτων τοίνυν τῶν ἐπῶν μέλλουσάν τινα ταραχὴν ἐν τοῖς ὅλοις Ὅμηρος ὑποσημαί-

τοῦ πυρὸς εἶναι ταύτην τὴν φύσιν, ἣν κυκλοφορητικὴν ὀνομάζουσι, πέμπτον εἶναι τοῦτο τὸ στοιχεῖον ὁμολογοῦντες. ὁ μὲν γὰρ αἰθὴρ διὰ τὴν κουφότητα πρὸς τοὺς ἀνωτάτω χωρεῖ τόπους. ἥλιος δὲ καὶ σελήνη καὶ τὸ ὁμοδρόμων αὖθις ἕκαστον ἄστρων, τῇ γοῦν κύκλῳ φορᾷ δινούμενα διατελεῖ τῆς πυρώδους οὐσίας ἄλλην τινὰ δύναμιν ἔχοντα. διὰ τούτων ἁπάντων ὑποσημήνας ἡμῖν τὰ πρωτοπαγῆ στοιχεῖα τῆς φύσεως. καὶ περὶ αὐτοῦ μηδεὶς λεγέτω, πῶς μὲν ὁ αἰθὴρ προσαγορεύεται Ζεύς, ἀΐδην δὲ ὀνομάζει τὸν ἀέρα, καὶ συμβολικοῖς ὀνόμασι τὴν φιλοσοφίαν ἀμαυροῖ. παράδοξον γὰρ οὐδὲν εἰ ποιητής τε ὢν ἀλληγορεῖ, καὶ τῶν προηγουμένως φιλοσοφούντων τούτῳ τῷ τρόπῳ χρωμένων. ὁ γοῦν σκοτεινὸς ἡράκλειτος, ἀσαφῆ καὶ διὰ συμβόλων εἰκάζεσθαι δυνάμενα θεολογεῖται φυσικά. δι᾽ ὧν φησι θεοὶ θνητοί τ᾽ ἄνθρωποι, ἀθάνατοι ζῶντες τὸν ἐκείνων θάνατον, θνήσκοντες τὴν ἐκείνων ζωήν. καὶ πάλιν ποταμοῖς τοῖς αὐτοῖς ἐμβαίνομέν τε καὶ οὐκ ἐμβαίνομεν, εἶμέν τε καὶ οὐκ εἶμεν. ὅλον τε τὸ περὶ φύσεως αἰνιγματῶδες ἀλληγορεῖ. τί δ᾽ ὁ ἀκραγαντῖνος ἐμπεδοκλῆς. οὐχὶ τὰ τέτταρα στοιχεῖα βουλόμενος ἡμῖν ὑποσημῆναι, τὴν ὁμηρικὴν ἀλληγορίαν μεμίμηται;

Ζεὺς ἀργής, ἥρη τε φερέσβιος, ἠδ᾽ ἀϊδωνεύς,

στοιχείων, εὐκαιρότερον αὖθις ἐροῦμεν. νῦν δ' ἀρκέσιμοι περὶ τὴν βίβλον ῥαψῳδίαν ὅρκοι τὸ λεγόμενον ὑφ' ἡμῶν βεβαιῶσαι. Ζεῦ κύδιστε μέγιστε κελαινεφὲς αἰθέρι ναίων, Ἠέλιός θ' ὃς πάντα ἐφορᾷς καὶ πάντ' ἐπακούεις, Καὶ ποταμοὶ καὶ γαῖα, καὶ οἳ ὑπένερθε καμόντας Ἀνθρώπους τίνυσθον ὅτις κ' ἐπίορκον ὀμόσσῃ, Πρῶτον ἐπικαλεῖται τὸν ὀξύτατον αἰθέρα, τὴν ἀνωτάτω τάξιν εἰληχότα. πυρὸς γὰρ εἰλικρινὴς φύσις ἅτ' οἶμαι κουφοτάτη τὸν ὑψηλότατον ἀπεκληρώσατο χῶρον. εἴη δ' ἂν οἶμαι ὁ Ζεὺς ἐπώνυμος, ἤτοι τὸ ζῆν παρεχόμενος ἀνθρώποις, ἢ παρὰ τὴν ἔμπυρον ζέσιν οὕτως ὀνομασμένος. ἀμέλει γοῦν καὶ ὁ Εὐριπίδης τὸν ὑπερτεταμένον αἰθέρα φησίν, ὁρᾷς τὸν δ' ὑψοῦ, τόνδ' ἄπειρον αἰθέρα, καὶ γῆν πέριξ ἔχονθ' ὑγραῖς ἐν ἀγκάλαις; τοῦτον νόμιζε ζῆνα, τόνδ' ἡγοῦ θεόν. ὁ μὲν οὖν πρῶτος αἰθὴρ, καλεῖται μεσίτης τῶν ὁρκίων. ποταμοὶ δὲ καὶ γῆ, τὰ ὑλικὰ στοιχεῖα μετὰ τὴν πρώτην φύσιν αἰθέρος. τοὺς δ' ὑπένερθεν Ἀΐδην, ἀλληγορικῶς ἀέρα προσαγορεύει. μέλαν γὰρ τοῦτο τὸ στοιχεῖον, ὡς ἂν οἶμαι παχυτέρας καὶ διύγρου λαχὸν μοίρας. δίχα γοῦν τῶν καταφωτίζειν δυναμένων, ἀλαμπής ἐστιν. ὅθεν εὐλόγως αὐτὸν Ἀΐδην προσηγόρευσεν. τί οὖν τὸ πέμπτον ὁ ἥλιος. ἵνα τι καὶ τοῖς περιπατητικοῖς φιλοσόφοις χαρίσηται Ὅμηρος, ἐνεκλείσατο. καὶ τοῦτο γὰρ ἀξιοῦσιν ἑτέραν

τὸ

καὶ ταύτην δὲ τὴν ἀπόφασιν πρῶτος ὅμηρος ἐγεώργησεν, ἀναξαγόρᾳ σπέρματα τῶν ἐπινοίας χαρισάμενος. ἐν οἷς φησι,

Ἀλλ' ὑμεῖς μὲν πάντες ὕδωρ καὶ γαῖα γένοισθε.

πᾶν γὰρ τὸ φυόμενον ἐκ τινων, εἰς ταῦτα ἀναλύεται διαφθειρόμενον, ὥσπερεὶ τῆς φύσεως ἃ δεδάνεικεν ἐν ἀρχῇ χρέα κομιζομένης ἐπὶ τέλει. διὸ δὴ τοῖς κλαζομενίοις δόγμασιν ἑπόμενος εὐριπίδης φησί, Χωρεῖ δ' ὀπίσω, τὰ μὲν ἐκ γαίας φύντα, εἰς γαῖαν, τὰ δ' ἀπ' αἰθερίου βλαστόντα γονῆς, εἰς αἰθέρα. καταρώμενος οὖν ὁ ποιητὴς τοῖς ἕλλησι, μίαν εὗρεν ἀρχὴν φιλόσοφον, εἰ πάλιν ὕδωρ καὶ γῆ γένοιντο διαλυθέντες εἰς ταῦτα, ἀφ' ὧν ἐπάγησαν ὅτε ἐγεννῶντο. ἐσχάτη τοίνυν ὑπὸ τῶν μεγίστων φιλοσόφων ἡ τελεία τετρὰς ἐν τοῖς στοιχείοις συνεπληρώθη. δύο μὲν γὰρ ὑλικά φασιν εἶναι, γῆν τε, καὶ ὕδωρ. δύο δὲ πνευματικά, αἰθέρα τε καὶ ἀέρα. τούτων δὲ τὰς φύσεις ἀλλήλαις ἐναντία φρονούσας, ὅταν εἰς τὸ αὐτὸ κεράσωσιν, ὁμονοεῖν. ἆρ' οὖν εἴ τις θέλοι τἀληθὲς ἐξετάζειν, οὐχὶ καὶ ταῦτα τὰ στοιχεῖα τοῦ ὁμήρου φιλοσοφεῖται; καὶ περὶ μὲν τῶν ἥρας δεσμῶν, ἐν οἷς ἡ τάξις ἠλληγόρηται τῶν τεττάρων

ἐὰν ἐπιδείξωμεν ἠλληγορημένον τὸν μῦθον. ἡ γὰρ ἀρχέγονος ἁπάντων καὶ πρεσβυτέρα φύσις ἐν τούτοις τοῖς ἔπεσι θεολογεῖται. καὶ τῶν φυσικῶν τὰ στοιχεῖα δογμάτων εἷς ἀρχηγὸς Ὅμηρος. ἑκάστῳ τοίνυν τῶν μετ' αὐτὸν ἧς ἔδοξεν εὑρεῖν ἐπινοίας γεγονὼς διδάσκαλος. Θάλητα μέν γε τὸν Μιλήσιον ὁμολογοῦσι πρῶτον ὑποστήσασθαι τῶν ὅλων, κοσμογόνον στοιχεῖον τὸ ὕδωρ. ἡ γὰρ φύσις εὐμαρῶς εἰς ἕκαστα μεταπλαττομένη, πρὸς τὸ ποικίλον εἴωθε μορφοῦσθαι. τό, τε γὰρ ἐξατμιζόμενον αὐτῆς ἀεροῦται, καὶ τὸ λεπτότατον ἀπ' ἀέρος αἰθὴρ ἀνάπτεται, συνιζάνον τε τὸ ὕδωρ, καὶ μεταβαλλόμενον εἰς ἰλὺν ἀπογαιοῦται. διὸ δὴ τῆς τετράδος τῶν στοιχείων, ὥσπερ αἰτιώτατον ὁ Θάλης ἀπεφήνατο στοιχεῖον εἶναι τὸ ὕδωρ. τίς οὖν ἐγέννησε ταύτην τὴν δόξαν, οὐχ Ὅμηρος; εἰπών,

Ὠκεανός, ὅσπερ γένεσις πάντεσσι τέτυκται.

φερωνύμως μὲν ὠκεανὸν εἰπὼν τὴν ὑγρὰν φύσιν, παρὰ τὸ ὠκέως νάειν, τοῦτον δ' ὑποστησάμενος ἁπάντων γενεάρχην. ἀλλ' ὁ Κλαζομένιος Ἀναξαγόρας τὴν διαδοχὴν γνώριμος ὢν Θάλητος, συνέζευξε τῷ ὕδατι δεύτερον στοιχεῖον τὴν γῆν. ἵνα ξηρῷ μιχθὲν ὑγρὸν, ἐξ ἀντιπάλου φύσεως, εἰς μίαν ὁμόνοιαν ἀνακραθῇ.

καὶ

ἔργου, καὶ πᾶσα καταδίκη ἀξία. εἴπερ ἄρα μεμύθευκεν ὡς ἐν τοῖς ἐφεξῆς ἔπεσιν εὕρομεν, ὅτε τὸν ἁπάντων ἡγεμόνα ξυνδῆσαι ὀλύμπιοι ἤθελον ἄλλοι. Ἥρη τ' ἠδὲ ποσειδάων, καὶ παλλὰς ἀθήνη.

Ἀλλὰ σὺ τόν γ' ἐλθοῦσα θεὰ ὑπελύσαο δεσμῶν
Ὦχ' ἑκατόγχειρον καλέσασ' ἐς μακρὸν ὄλυμπον, (πάντες
Ὃν Βριάρεων καλέουσι θεοί, ἄνδρες δέ τε
Αἰγαίων', ὁ γὰρ αὖτε βίῃ οὗ πατρὸς ἀμείνων.

ἐν τούτοις τοῖς στίχοις ἄξιός ἐστιν ὅμηρος οὐκ ἐκ μιᾶς τῆς πλάτωνος ἐλαύνεσθαι πολιτείας, ἀλλ' ὑπὲρ ἡρακλέους φασὶν ἐσχάτας στήλας, καὶ τὴν ἄβατον ὠκεανοῦ θάλασσαν. ζεὺς γὰρ ὀλίγου δεσμῶν τῷ πέρατι, καὶ τὴν ἐπιβουλὴν αὐτῷ συνιστᾶσιν οὐχ' οἱ τιτᾶνες, οὐδὲ τὸ κατὰ παλλήνην θράσος γιγάντων, ἀλλ' ἥρα διπλοῦν ὄνομα φύσεως καὶ συμβιώσεως. ὅ τ' ἀδελφὸς ποσειδῶν ἐξ ἴσου νεμηθεὶς ἅπαντα, καὶ οὐχὶ τοῦ διαμαρτεῖν ἧς ὤφειλε τιμῆς ἀξιοῦσθαι, κατὰ τοῦ πλεονεκτήσαντος ἠγανακτηκώς. τρίτη δ' ἀθηνᾶ διὰ μιᾶς ἐπιβουλῆς εἰς πατέρα καὶ μητέρα δυσσεβοῦσα. νομίζω δ' ἔγωγε τῆς ἐπιβουλῆς δεῖ τὴν σωτηρίαν ἀπρεπεστέραν. θέτις γὰρ αὐτὸν ἀπήλλαξε τῶν δεσμῶν, καὶ βριάρεως. ἀπρεπεῖς δ' αἱ τοιαῦται ἐλπίδες, ὡς τοιούτων δεηθῆναι συμμάχων. ταύτης τοίνυν τῆς ἀσεβείας, ἓν ἐστὶν ἀντιφάρμακον,

κωλύειν; οὐδὲν, ἡ τελέως φρόνησις αὕτη. τοιγα-
ροῦν ἀεὶ τῶν διαφλεξάντων ἀχιλλέα θυμῶν, ὥσ-
περ τι σβεστήριον κακοῦ φάρμακον ἐπέστη. ξανθῆς
δὲ κόμης εἷλε πηλείωνα. πρὸ οὖν μὲν γὰρ ὀργίζεσθαι
καιρὸν, ἐν τοῖς στέρνοις ὁ θυμὸς ἑστήκει. ἕλκων
γὰρ τὸ ξίφος, στήθεσι λασίοισι διάνδιχα μερμή-
ριξεν. ἡνίκα δ' ἡ ὀργὴ περίπλεα γίνεται. μεταλλή-
χασι δ' αὐτὸν οἷα μετανοοῦντα ἤδη λογισμοί, περὶ
κεφαλῆς ἀπρὶξ ἡ φρόνησις εἴληπται. θάμβη-
σεν δ' ἀχιλλεύς, τὸ πρὸς πάντα κίνδυνον ἄφο-
βος αὐτὸν καὶ ἀκατάπληκτον ὁρῶν, ἐφοβήθη τὴν
ἐκ λογισμῶν ἄνοιαν. συγγνοὺς δ' εἰς οἷον κα-
κὸν προκυλισθῆναι παρὰ μικρὸν ἔμελλεν, ὡς ἡ-
νίοχον εὐλαβήθη τὸν ἐφεστῶτα νοῦν, ὅθεν οὐ δὴ παν-
τελῶς ἀπήλλακται τῆς ὀργῆς. ὑποφέρει γοῦν,
Ἀλλ' ἤτοι ἔπεσι μὲν ὀνείδισον, ὡς ἔσεταί περ.
θεὰ μὲν οὖν βοηθοῦσα, πάντως ἂν ὁλόκληρον εἰρή-
νην τοῦ πάθους κατεσκεύασεν. ἐπειδὴ δὲ λογισ-
μὸς ἀνθρώπινος ἦν, τὸ ξίφος ἀνεῖρξεν ἀναγκαίως.
καὶ τὸ μὲν ἄχρι τῶν ἔργων τολμηρὸν ἐκκέκοπται.
ὑπομένει δὲ ἔτι λείψανα τῆς ὀργῆς. οὐ γὰρ ἀθρόως
ὑφ' ἕνα καιρὸν οἱ μεγάλοι θυμοὶ τῶν παθῶν ἀπο-
κόπτονται, ἐπεὶ τὰ μὲν περὶ ἀθηνᾶς, ἣν μεσίτην ὑ-
πεστήσατο τῆς πρὸς ἀγαμέμνονα θυμοῦ, αὐτὸν ἀλλη-
γορίας ἀξιούσθω. βαρύνεται δ' ἔγκλημα περὶ ὁμή-

ρου

κατὰ τὴν ἐλάχιστα τάξιν. ὅλον οὖν ἔωθεν ὀνομάζειν τὸν ἄνθρωπον ἐξαιρέτως ἀφ' ἑνὸς τοῦ κρατίστου τὰ λοιπὰ δηλῶν.

Τοίην γὰρ κεφαλὴν ἕνεκ' αὐτῶν γαῖα κατέσχε.

τὸν αἴαντα. καὶ στεφάνην δὲ τοῦ νέστορος ἵππου, κυριώτατον ἀποφαίνεται τοῦτο τὸ μέρος. ὅθι τε πρῶται τρίχες ἵππων κρανίῳ ἐμπεφύασι. μάλιστα δὲ καίριόν ἐστι. ταύτην δὴ τὴν δόξαν ἀλληγορικῶς βεβαιῶν, τὰ περὶ τῆς ἀθηνᾶς ἡμῖν παραδέδωκεν. ἐπειδὴ γὰρ ὁ ἀχιλλεὺς ὑπόπλεως ὀργῆς γινόμενος, ὥρμησεν ἐπὶ τὸν σίδηρον, ἀποσκοτουμένου τοῦ περὶ τὴν κεφαλὴν λογισμοῦ τοῖς περὶ τὰ στέρνα θυμοῖς, κατ' ὀλίγον ἐκ τῆς ἀγανακτούσης μέθης ὁ νοῦς ἐπὶ τὸ βέλτιον ἀνένηψεν. ἡ δὲ σὺν φρονήσει μετάνοια, δικαίως ἐν τοῖς ποιήμασιν ἀθηνᾶ νομίζεται. σχεδὸν γὰρ ἡ θεὸς, οὐκ ἄλλου τινὸς, ἢ συνέσεως ἐπώνυμός ἐστιν, ἀθρηνᾶ τις οὖσα, καὶ πάντα τοῖς λεπτοτάτοις ὄμμασι τῶν λογισμῶν διαθροῦσα, διὸ δὴ καὶ παρθένον αὐτὴν ἐτήρησαν. ἄφθορον γὰρ ἀεὶ τὸ φρόνημα, οὐδεμιᾶ κηλῖδι μιανθῆναι δυνάμενον, ἔκ τε τῆς τοῦ διὸς κεφαλῆς γεγενῆσθαι δοκεῖ. ταύτην γὰρ ἀπεφηνάμεθα τὸν χῶρον ἰδίως λογισμῶν εἶναι μητέρα. καὶ τί δεῖ τὰ πολλὰ μη-

ἐπιθυμιῶν ὀρέξεις, ἐν ἥπατι. ταῦτα δὲ ἀλληγορικῶς ἐν τῷ Φαίδρῳ προσωμοίωσεν ἵπποις τε καὶ ἡνιόχῳ, διαῤῥήδην λέγων. ὁ μὲν τοίνυν αὐτῶν ἐν τῇ καλλίονι στάσει ὤν, τό τ' εἶδος ὀρθὸς, καὶ διηρθρωμένος, ὑψαύχην, ἐπίγρυπος, λευκὸς ἰδεῖν, μελανόμματος, τιμῆς ἐραστὴς, μετὰ σωφροσύνης τε καὶ αἰδοῦς καὶ ἀληθινῆς δόξης ἑταῖρος, ἄπληκτος, κελεύσματι καὶ λόγῳ μόνῳ ἡνιοχεῖται. ταῦτα μὲν περὶ θατέρου μέρους τῆς ψυχῆς. περὶ δὲ τοῦ λοιποῦ φησιν· ὁ δ' αὖ σκολιός, πολύς, εἰκῇ συμπεφορημένος, κρατοραύχην, πολυτράχηλος, σιμοπρόσωπος, μελανόχρως, γλαυκόμματος, ὕφαιμος, ὕβρεως καὶ ἀλαζονείας ἑταῖρος, περιωτάλασιος, ὑπόκωφος, μάστιγι μετὰ κέντρων μόλις ὑπείκων. τὸ μέντοι λογικὸν μέρος τῆς ψυχῆς, ὃ ἐν τῇ κεφαλῇ καθίδρυτο, τῶν ὅλων πεποίηκεν ἡνίοχον, οὑτωσὶ λέγων· περὶ δὲ τοῦ κυριωτάτου παρ' ἡμῖν ψυχῆς εἴδους, διανοεῖσθαι δεῖ τῇδε, ὡς ἄρα αὐτὸ δαίμονα θεὸς ἑκάστῳ δέδωκε, ὃ δή φαμεν οἰκεῖν μὲν ἡμῶν ἐπ' ἄκρῳ τῷ σώματι, πρὸς δὲ τὴν ἐν οὐρανῷ ξυγγένειαν ἀπὸ γῆς ἡμᾶς αἴρειν, ὡς ὄντας φυτὸν οὐκ ἐπίγειον, ἀλλ' οὐράνιον. ταῦτα τοίνυν ὥσπερ ἐκ πηγῆς τῶν ὁμηρικῶν ἐπῶν εἰς τοὺς ἰδί-

θάμβησεν δ' ἀχιλλεύς, μετὰ δ' ἐτράπετ'. αὐτίκα δ' ἔγνω, (θην.
Παλλάδ' ἀθηναίην. δεινὼ δέ οἱ ὄσσε φάανθεν.

τὸ μὲν γὰρ πρόχειρον ἐκ τῶν λεγομένων ἐστὶν εἰπεῖν, ὅτι μεταξὺ τοῦ σπωμένου σιδήρου, θεὰ παντὸς ὀξυτέρα τάχους τὴν οὐράνιον ἐκλιποῦσα διατριβὴν, ἐμπόδιον ἐστὶ τῇ μιαιφονίᾳ, πάνυ γραφικῷ σχήματι τῆς κόμης ἀπρὶξ ὄπισθεν ἀχιλλέως λαβομένη, λαμπρά γε μὴν ἡ λίαν φιλόσοφος ὑφεδρεύει τοῖς νοουμένοις κατ' ἀλληγορίαν ἐπιστήμη. πάλιν οὖν ὁ πρὸς ὅμηρον ἀχάριστος ἐν τῇ πολιτείᾳ πλάτων ἐλέγχεται διὰ τούτων τῶν ἐπῶν τὸ περὶ τῆς ψυχῆς δόγμα, νοσφισάμενος ἀπ' αὐτοῦ. τὴν γὰρ ὅλην ψυχὴν διήρηκεν εἰς γένη δύο, τό, τε λογικὸν, καὶ τὸ ἄλογον ὑπ' αὐτοῦ προσαγορευόμενον. τοῦ δ' ἀλόγου μέρους, ἰδίαν οἰκειοτέραν ὑφίσταται διαίρεσιν, εἰς δύο μερίζων. καὶ τὸ μὲν ἐπιθυμητικὸν ὀνομάζει, τὸ δ' ἕτερον θυμοειδές. καθάπερ δὲ οἴκους τινὰς ἑκάστῳ μερίζει, καὶ διαβιβὰς ἐν τῷ σώματι διιγνέμεν. τὸ μὲν οὖν λογικὸν τῆς ψυχῆς, ἀκρόπολίν τινα τὴν ἀνωτάτω τῆς κεφαλῆς μοῖραν εἰληχέναι νομίζει, πᾶσι τοῖς αἰσθητηρίοις ἐν κύκλῳ δορυφορούμενον. τοῦ δ' ἀλόγου μέρους ὁ μὲν θυμὸς οἰκεῖ περὶ τὴν καρδίαν. αἱ δὲ τῶν

ἐπι-

πέρας γάρ ἐστι τῆς δυσσεβείας ἡ λύσις, ἕως ἀκούοντα καὶ βλέποντα τὸν θεὸν ἐτίμων. μηκέτι δ' αὐτοῦ τοῖς τελουμένοις παρεῖναι τὸ λοιπὸν δυνάμενον, τὸ περὶ ἑορτῆς ἐπέπαυτο. πρός γε μὴν βαθὺν τὸν ὄρθρον ἀναχθέντων, φησὶν ὁ ποιητής.

Τοῖσι δ' ἴκμενον οὖρον ἵει ἑκάεργος ἀπόλλων.

τὸ περὶ τὸν ἥλιον ἀπαραλλάκτως ἰδίωμα δηλοῦν. ἄχρι γὰρ οὐδέπω φλογώδης, οὐδ' ἔμπυρος ἐπὶ μεσημβρίαν ὁ δρόμος αὐτοῦ νένευκεν ἡ δροσώδης ἰκμὰς ὑγρὸν τὸ περιέχον ἀφεῖσα, ἀμυδρὰ καὶ νωθῆ παραπέμπεται τὰ πρὸς ἕω πνεύματα. διὰ τοῦτο τὸν ὄρθριον ὁ ἥλιος αὐτοῦ γὰρ ἀναστολῆς σφῶν, ἱκανὸν ἀποστείλας ἄνεμον τὸν ἐκ τῆς ἰκμάδος πνέοντα. τὴν μὲν οὖν πρώτην ἀλληγορίαν ἐπεδείξαμεν, οὐ θυμὸν ἀπόλλωνος ὀργισαμένου μάτην, ἀλλὰ φυσικῆς θεωρίας φιλοσοφοῦσαν ἔννοιαν. ἐφεξῆς δ' ἡμῖν σκεπτέον ὑπὲρ τῆς ἐφισταμένης ἀθηνᾶς ἀχιλλεῖ.

Ελκε γὰρ ἐκ κολεοῖο μέγα ξίφος, ἦλθε δ' ἀθήνη
Οὐρανόθεν. πρὸ γὰρ ἧκε θεὰ λευκώλενος ἥρη,
Αμφω ὁμῶς θυμῷ φιλέουσά τε κηδομένη τε.
Στῆ δ' ὄπιθεν, ξανθῆς δὲ κόμης ἕλε πηλείωνα
Οἴῳ φαινομένη. τῶν δ' ἄλλων οὔτις ὁρᾶτο.

σικῶς ἀλληγορήσας θεὰν ἥραν·

Τῷ γὰρ ἐπὶ φρεσὶ θῆκε θεὰ λευκώλενος ἥρη.

Δύο γὰρ ὄντων κατὰ τοὺς φυσικοὺς τῶν πνευματικῶν στοιχείων, αἰθέρος τε καὶ ἀέρος, τὸν μὲν Δία, τὴν πυρώδη φαμὲν οὐσίαν. ἡ δὲ ἥρα, μετ᾽ αὐτὸν δὲ ἀὴρ μαλακώτερον στοιχεῖον, διὰ τοῦτο καὶ θῆλυ. τὰ δ᾽ ἀκριβῆ περὶ τούτου διαλεξόμεθα μικρὸν ὕστερον. νῦν δ᾽ ἀπόχρη τοσοῦτον εἰπεῖν, ὅτι τοῦ πάλαι θολεροῦ διαχυθέντος ἀέρος, ἀφνιδίως διεκρίθη τὸ συμβάν. οὐδὲ γὰρ ἀλόγως λευκώλενον εἶπε τὴν ἥραν, ἀλλ᾽ ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος. ὅτι τῇ νυκτὶ προσεοικυῖαν ἀχλύν, ὁ λευκὸς ἀὴρ ἐπὶ τὸ καθαρώτερον ἐλαμπρυνεν. εἶτ᾽ αὖθεν τῆς νόσου τὸ ἑλληνικὸν πλῆθος, ἐπὶ τὴν συνήθη τοῖς ἀπηλλαγμένοις ὁδὸν ἐτράπη. λέγω δὲ τοὺς ὀνομαζομένους ἀποτροπιασμούς τε καὶ καθαρμούς.

Οἱ δ᾽ ἀπελυμαίνοντο, καὶ εἰς ἅλα λύματ᾽ ἔβαλλον.

Δοκεῖ δέ μοι καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς οὐδὲν ἄλλο, ἢ τὸν ἥλιον ἱλάσκεσθαι, δι᾽ ἧς προσήνεγκε θυσίας. ἀμέλει πανημέριοι μολπῇ θεὸν ἱλάσκοντο.

Ημος δ᾽ ἠέλιος κατέδυ, καὶ ἐπὶ κνέφας ἦλθε,

Δὴ τότε κοιμήσαντο παρὰ πρυμνήσια νηός.

ὥρας

δι᾽ ἀκριβοῦς παρατηρήσεως, ἔγνωσαν ἐν ταῖς
λοιμικαῖς νόσοις, τὸ δεινὸν ἀπὸ τῶν τετραπό-
δων ζώων ἀρχόμενον. κατ᾽ ἄμφω δ᾽ ἡ πρόφα-
σίς ἐστιν εὔλογος, ὥστ᾽ εὐάλωτα πρὸς τὸ δει-
νὸν εἶναι. τῆς τε γὰρ διαίτης τὸ ἀκριβὲς οὐ θηρᾶ-
ται, διὰ δὲ ἀταμιεύτως σιτίων τε καὶ ποτῶν
πιμπλάμενα διαφθείρεται, μηδενὸς λογισ-
μοῦ τὴν ἐπὶ τὸ πλεῖον ὁρμὴν χαλινοῦντος. ἔ-
πειθ᾽ ὃ καὶ μᾶλλον ἀληθές ἐστιν, οἱ μὲν ἄνθρω-
ποι μεταρσίοις ταῖς ἀναπνοαῖς τὸν καθαρώ-
τερον ἕλκοντες ἀέρα, βραδύτερον ἁλίσκον-
ται τῷ πάθει. τὰ δ᾽ ἐπὶ γῆς ἐρριμμένα ζῶα,
τοὺς νοσώδεις ἐκεῖθεν ἀτμοὺς εὐμαρέστερον
ἕλκει. πάνυ γε μὴν ἀληθῶς οὐκ ἐν ἀρτίαις ἡ-
μέραις τὴν ἀπαλλαγὴν τῆς νόσου δεδήλωκεν,
ἀλλ᾽ ἐν περιτταῖς

Ἐννῆμαρ μὲν ἀνὰ στρατὸν ᾤχετο κῆλα θεοῖο.

μάλιστα γὰρ ἐν τῇ παρ᾽ ἕκαστα πείρᾳ γνώρι-
μόν ἐστι τοῦτο, ὅτι κρίσιμοι τῶν σωματικῶν πα-
θημάτων, αἱ περιτταὶ γίγνονται τῶν ἡμερῶν.
λυτὴρ δ᾽ ἀχιλλεὺς τῆς νόσου. χείρων γὰρ αὐτὸν
ἐδίδαξε δικαιότατος κενταύρων, ὃς πάσῃ
μὲν ἐκέκαστο σοφίᾳ. περιττὸς δὲ ἦν τὴν ἰατρι-
κήν, ὅπου γνώριμον αὐτὸν φασὶν εἶναι καὶ ἀσκλη-
πιόν. προσέθηκε δ᾽ ἀχιλλεῖ θεραπεύοντι φυ-
σικῶς

οὐδ' ἀμιγὲς ἀχλύος μελαίνης ὑφίσαται τὸ
τοῦ ἡλίου, νυκτὶ δ' αὐτὸν ἐθόλωσεν, ὁποῖα χε
δὸν εἴωθεν ἐν τοῖς λοιμικοῖς πάθεσιν ἐπιπρο
σθεῖν, ὑπὸ δ' ἡμέρας φέγγει. πῶς γε μὴν τοξά
ζειν ἐσπουδακὼς ἀπόλλων,

Ἕζετ' ἔπειτ' ἀπάνευθεν ἑὼν μετὰ δ' ἰὸν
ἕηκεν.

Δεινὴ δὲ κλαγγὴ γένετ' ἀργυρέοιο βιοῖο.

εἰ γὰρ οὖν δι' ὀργὴν ἐτόξευεν, ἐγγὺς ἔδει τοῖς
τιτρωσκομένοις ἑστάναι τὸν βάλλοντα. νῦν δ'
ἀλληγορῶν τὸν ἥλιον, εἰκότως ἄπωθεν αὐτοῦ
τὴν φορὰν τῆς λοιμικῆς ἀκτῖνος ὑπεστήσατο. τὸ
μὴν ἐναργέστατον ἐπιφέρει μετὰ τοῦτο σημεῖ
ον εἰπών,

Οὐρῆας μὲν πρῶτον ἐπῴχετο, καὶ κύνας
ἀργούς. οὐ γὰρ οὕτως ἄκριτον ἦν παρανάλω-
μα τῆς ἀπόλλωνος ὀργῆς, τὰ ἄλογα τῶν ζώων.
οὐδ' ἂν ὁ θυμὸς ἀφρόνως ἡμιόνοις ἐνήκμαζε καὶ
κυσίν, ὡς τὸ θρακικὸν ἀνδράποδον ὁμήρου
κατεξανίσαται. λέγω δέ, τὸν ἀμφιπολίτην
ζωΐλον ἄνω καὶ κάτω τοιούτους τινὰς λήρους
φληναφοῦντα. ὅμηρος δέ, καὶ σφόδρα φυσι
κῶς τὴν περὶ τὰ λοιμικὰ τῶν παθημάτων
συντυχίαν διὰ τούτων παρίστησιν. αἱ γὰρ ἐμ
πειρίαι, ἰατρικῆς τε καὶ φιλοσοφίας ἔχουσαι
δι

γους ἀγνοοῦμεν, ἢ διὰ τὴν ἀπὸ πρώτης γονῆς συνήθειαν ἐνδελεχῶς ἐνοικοῦσαν ἡμῖν, ἢ διὰ τὴν ἄμετρον ὑπερβολὴν τοῦ διαστήματος, ἐκλυομένου τοῦ ψόφου πρὶν διείργοντι μέτρῳ, καὶ τοῦθ' ὅτι τοιοῦτόν ἐστιν ὁ φυγαδεύων ὅμηρον ἐκ τῆς ἰδίας πολιτείας συγκαταινεῖ πλάτων, οὕτω λέγων· ἔτι δὲ τῶν κύκλων αὐτοῦ ἄνωθεν ἐφ' ἑκάστου βεβηκυῖαν σειρῆνα συμπεριφερομένην φωνὴν ἱεῖσαν ἕνα τόνον. ἁπασῶν δ' ὀκτὼ οὐσῶν, μίαν ἁρμονίαν συμφωνεῖν. ὁμοίως δὲ καὶ ὁ ἐφέσιος ἀλέξανδρος, ἐπεξελθὼν ὅπως κατὰ τάξιν οἱ πλάνητες ἀστέρες ὁδεύουσιν, ἐπάγει περὶ τῶν ἑκάστου φθόγγων.

Πάντες δ' ἑπτατόνοιο λύρης φθόγγοισι συνῳδὸν
ἁρμονίην προσέχουσι διαστὰς ἄλλος ἀπ' ἄλλου.

δι' ὧν ἂν εἴη γνώριμον, ὡς οὐ κωφὸς οὐδ' ἄφθογγος ἐστὶν ὁ κόσμος. ἀρχὴ δὲ ταύτης τῆς δόξης ὅμηρος, εἰπὼν τὰς ἡλιακὰς ἀκτῖνας ἀλληγορικῶς βέλη. προσθεὶς δ' ὅτι φερόμεναι διὰ τοῦ ἀέρος, ἔκλαγξαν ἰδίαν ἔνθεόν τινα φωνήν. τὰ κοινὰ δὲ τῶν φθόγγων παραστήσας, ἤδη τὸ ἴδιον εὐθὺς τοῦ λόγου μετέβη, προσθείς, Ὁ δ' ἤϊε νυκτὶ ἐοικώς. οὐ γὰρ ἀκήρατον φῶς,

δλον ἐμπιπλᾶναι. τοῦ δεκάτου δ' ἐνστάντος ἔτους, ἐν ᾧ πεπρωμένον ἦν τὸ τῆς ἁλώσεως τέλος, ἀθρόους καταχθῆναι. κοῖλα δ' αὐτοὺς τ' ἀνάγκη καὶ τόπος ἑλώδης ὑπεδέχετο. καὶ διὰ τοῦτο θέρους ἐνστάντος ἡ λοιμικὴ νόσος ἐγκατέσκηψε. νῦν τοίνυν καὶ τὰ περὶ μέρος εἰρημένα περὶ τῆς νόσου διασκεψώμεθα. σχεδὸν γὰρ ἅπαντα συνᾴδει τοῖς ὑφ' ἡμῶν λεγομένοις. καὶ πρῶτόν γε φυσικὴν ὑπεστήσατο τὴν φερομένην ἀπὸ τῶν ὀϊστῶν φωνήν. οὐ μὰ Δί' οὐ μυθικῶς βέλη φθεγγόμενα τερατευόμενος, ἀλλ' ἔστιν ἐν τούτῳ στίχῳ θεωρία φιλόσοφος.

Ἔκλαγξαν δ' ἄρ' ὀϊστοὶ ἐπ' ὤμων χωομένοιο αὐ-
τοῦ κινηθέντος.

εἰσὶ γὰρ εἰσί τινες οὐράνιοι μεθ' ἁρμονίας ἐμμελεῖς ἦχοι, κατὰ τὴν ἀΐδιον φορὰν ἀποψαλλόμενοι, μάλιστα δὲ τῆς ἡλιακῆς περιόδου συντόνως φερομένης. οὐ γὰρ δήπου ῥάβδῳ μὲν ὑγρᾷ πλήξας τις εἰκῆ τὸν ἀέρα, καὶ λίθον ἀπὸ σφενδόνης ἀφεὶς, ῥοῖζον ἀποτελεῖ καὶ συριγμὸν οὕτω βαρύφθογγον. τηλικούτων δὲ σωμάτων ἡ κυκλοφόρος βία δρόμοις ἀπ' ἀνατολῶν εἰς δύσιν ἁρματηλατουμένη μεθ' ἡσυχίας, τὸν σφοδρὸν ὁδοιπορεῖ νόμον. τούτους δὲ τοὺς διηνεκῶς οὐρανῷ τελουμένους φθόγ-

γους

δρῶ ἀπεψύχοντο πιόντ᾽, ἀκέοντό τε δίψαν.

ὥσπερ γὰρ ἐν χειμῶνι μὲν ἀμήχανα συμβῆναί τινι, θέρους δὲ μαχομένοις ἦν ἀλεξήματα. τί δεῖ τὰ πολλὰ μηκύνειν; σχεδὸν γὰρ ἀπόχρη, κἂν εἰ τῶν εἰρημένων ἓν ἀπεδείξαμεν ἐκφῆναι τοὔτους τὸν καιρόν.

Καίοντο πτελέαι τε, καὶ ἰτέαι, ἠδὲ μυρῖκαι.
Καίετο δὲ λωτός τε, ἰδὲ θρύον, ἰδὲ κύπειρον.

εἰ δὲ θέρος μὲν ὁμολογεῖται κατ᾽ ἐκεῖνον εἶναι τὸν χρόνον, αἱ δὲ νόσοι περὶ τὴν ὥραν συνίστανται, τῶν δὲ λοιμικῶν παθημάτων προστάτης Ἀπόλλων, τί λοιπὸν, ἢ δοκεῖν τὸ συμβεβηκὸς οὐ θεοῦ μῆνιν, ἀλλὰ συντυχίαν ἀέρος γενέσθαι. σφόδρα γοῦν πιθανῶς ἡρόδικος ἀποφαίνεται, μὴ δι᾽ ὅλην τὴν δεκαετίαν ἐν ἰλίῳ μεμενηκέναι τοὺς ἕλληνας, ἀλλ᾽ ἐπὶ τέλει τοῦ καθειμαρμένου χρόνου τῆς ἁλώσεως ἐληλυθέναι. καὶ γὰρ ἦν ἄλογον εἰδότας ἐξ ὧν προεῖπεν ὁ κάλχας, ὅτι τῷ δεκάτῳ πόλιν αἱρήσουσιν, ἐπ᾽ οὐδενὶ χρησίμῳ τοσούτων ἐτῶν ἀργίαν ἀναλίσκειν. ἀλλ᾽ εἰκὸς ἐν τοῖς μεταξὺ καιροῖς περιπλέοντας ἄνω καὶ κάτω τὴν ἀσίαν, ἅμα τάς τε πολεμιστηρίους ἀσκήσεις ὑπογυμνάζειν, καὶ λαφύρων τὸ στρατόπε-

γὰρ ἂν τὴν κυβερνήτης ὑπὲρ πρόδηλον οὕτω κίνδυνον ἀξιοῦσιν, ἄλλως τε μὴ δ' ὀλίγην περαιοῦσθαι μέλλουσιν αὐτοῖς θάλασσαν; οὐ γὰρ εἰς Τένεδον ἀπ' ἠπείρου, οὐδ' ἐπὶ Λέσβον, καὶ Χίου, παρευτρεπίζοντο τὸν πλοῦν. ἡ δ' Ἑλλὰς ἀπῴκισο πόῤῥω. καὶ τὸ πέλαγος ἦν χαλεπόν. ὃ καὶ θέρους ποτὲ πλεόντων, ἐσφάλησαν. ἔτι τοίνυν φερομένων ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας αὐτῶν, ἐγείρεται δαψιλὴς κόνις.

Οἱ δ' ἀλαλητῷ
νῆας ἐπεσσεύοντο, ποδῶν δ' ὑπένερθε κονίη
ἵστατ' ἀειρομένη.

τίνι τρόπῳ τῆς γῆς ἔτι διάβροχον ἐχούσης τοὔδαφος, ἔν τε ταῖς ἐφεξῆς παρατάξεσιν εἴωθε συνεχῶς λέγειν,

Λευκοὶ ὕπερθε γένοντο κονισάλῳ, ὅν ῥα δι' αὐτῶν
Οὐρανὸν ἐς πολύχαλκον ἐπέπληγον πόδες ἵππων,

τί δ' ὑπὲρ τοῦ τετρωμένου Σαρπηδόνος, οὐ ῥιπὴ Βόρειος
ζώγρει ἐπιπνείουσα κακῶς κεκαφηότα θυμόν.

ἀναψύξεως δεομένου τοῦ σώματος ἐν ἀέρι διαπύρῳ; καὶ πάλιν ἑτέρωθί που,

Δίψῃ καρχαλέοι κεκονιμένοι ἐκ πεδίοιο. καὶ,
ἱδρῷ

ρον ἑλέσθαι, τί ποιεῖν αὐτῇ τίνος. οἱ πάντα φρο
νήσει διαφέροντες Ἕλληνες ἐπιλεξάμενοι τοὺς
ἀρίστους, ἐπὶ τὴν κατασκοπὴν νύκτωρ ἐκπέμ
πουσιν. ἵν' ἐκ τοῦ κατορθῶσαί τι τηλικοῦτον
ὠφεληθῶσιν, ὁπόση βλάβη διαμαρτόντων
ἀπήντα. νιφετὸς γὰρ εἷς καὶ χειμερίων ὑδά
των ἐπομβρία, ῥᾳδίως ἂν ἀμφοτέρους κατέ-
κλυσεν. ἐγὼ μὲν γὰρ αὐτὴν νομίζω τὴν ἀκμὴν
τῆς πόλεως ἔξοδον εἶναι τὴν μάχην, οὐκ ἄλλου
τινὸς ἐαρινοῦ καιροῦ σημεῖον, ἢ θέρους. ἅπας γὰρ ἀ-
ναπαύεται πόλεμος ἐν χειμῶνι, καὶ τὴν πρὸς
ἀλλήλους ἐκεχειρίαν ἄγουσιν, οὔθ' ὅπλα δυνά
μενοι βαστάζειν, οὔτε τὰς πολεμικὰς ὑπηρε-
σίας φέρειν. πῶς γὰρ ἢ διῶξαι ῥᾴδιον, ἢ φυ
γεῖν; πῶς δ' ἂν αἱ χεῖρες τῶν δυσοχίᾳ βάλλοιεν,
ὑπὸ τοῦ κρύους δεδεμέναι; θέρει δὲ τῷ με-
σαιτάτῳ τὰ πλήθη τέτραπται πρὸς τὴν μά
χην, καὶ τοῦθ' ὅτι τοιοῦτόν ἐστιν, ἀπ' οὐδεμι
ᾶς εἰκασίας. ἀλλ' ἐναργῶς σκεπτέον. μετὰ
γὰρ τὴν στρατηγικὴν ἀγαμέμνονος διάπει-
ραν, ἐξαναστάντων οἱ ἑλλήνων, ἐπὶ τὰς ναῦς
κατατρέχουσιν,

Υπὸ δ' ἥρεον ἕρματα νηῶν.

οὐδήπου, ἢ κατὰ πρῴραν ἐναντίων ἑστηκότων
ἀνέμων, οὐδ' ἀπειλούσης τῆς θαλάσσης. τίς

οὕτω πολλὴν ὄντα τῶν ἔργων, οὐκ ἄπιστος ἡ θέρειος ὥρα πεποίηκεν, αἵ τε νύκτες ἥκιστα χειμέριοι. πῶς γὰρ ἂν κρύους ἐτόλμησεν Ἕκτωρ ταῖς ἀχαϊκαῖς ἐπινυκτερεῦσαι ναυσίν. οὐδ' ἂν αὐλῶν συρίγγων τ' ἐνοπὴ, διὰ τοῦ βαρβαρικοῦ στρατεύματος ἐπανηγυρίζετο. στιβὰς γὰρ ἀλεεινὴ καὶ στρατόπεδα τοῖς πολεμοῦσι χειμῶνος εὐτρεπίζεται; τῶν δ' ὑπαίθρων ἀγώνων ἐκτός εἰσιν. ὥστ' οὐκ ἂν Ἕκτωρ τὴν πόλιν ἐκλιπὼν, ἐν ᾗ μετ' ἀσφαλείας διέτριβεν, ἐλθὼν ἂν ὧδε τῇ θαλάττῃ, γυμνὰ τὰ στρατεύματα καθίδρυσε. πῶς δὲ τῶν κατὰ συμμαχίαν ἐληλυθότων οὕτω ῥιψοκίνδυνος ἕκαστος ἦν, ὡς παρ' ὥραν ἐφεδρεύειν τοῖς πολεμίοις, καὶ μάλιστα τῆς Ἴδης ὑποκειμένης, ὄρους δυσχειμέρου, καὶ ῥεῖθρα ποταμῶν ἄπειρα πηγαζούσης. ἐκρήγνυνται γὰρ ἀπὸ τῶν κατὰ μέρη λαγόνων,

Ρῆσός θ' ἑπτάπορός τε, κάρησός τε, ῥόδιός τε,
Γρήνικός τε, καὶ αἴσηπος, δῖός τε σκάμανδρος,
καὶ σιμόεις,

οἳ δίχα τῶν ἀπ' οὐρανοῦ φερομένων ὑετῶν ἱκανοὶ τὸ πεδίον ἦσαν ἐκλιμνάσαι. φέρε δὴ οὖν ὑπ' ἀναισθησίας τοὺς βαρβάρους τὸ ἀσύμφορον

ρον

ἢ τῷ ἀπόλλωνι τὸν ἥλιον, ἐκ δὲ τοῦ ἡλίου τὰ τοι-
αῦτα τῶν παθημάτων συνίσταται, φυσικῶς ἐπίστη-
σε τῷ λοιμῷ τὸν ἀπόλλωνα. καὶ ὅτι καθ' ὃν και-
ρὸν συνέβαινε τοὺς ἕλληνας ἐν τῷ λοιμῷ νο-
σεῖν, θέρειος ἦν ὁ καιρός, ἤδη πειράσομαι δι-
δάσκειν. ὥστε οὐκ ὀργὴν ἀπόλλωνος, ἀλλ'
αὐτόματον φθορὰν ἀέρος εἶναι τὸ συμβεβηκός,
αὐτίκα τῶν ἡμερῶν τὸ μῆκος εἰς πλείστην ἀ-
μετρίαν ἐκτεινόμενον, ἐλέγχει τὴν ἀκμὴν
τοῦ θέρους.

Ὁτέ τ' ἤματα μακρὰ πέλονται.

μία γὰρ ἀπὸ τῆς ἀγαμέμνονος ἀριστείας ἐπὶ τῆς
ἀχιλλέως ἄνοπλον ἔξοδον ἡμέρα παρατείνε-
ται, καὶ τὸ μεῖζον οὐδ' ὁλόκληρα.

Ἠέλιον γὰρ ἀκάμαντα βοῶπις πότνια ἥρη,
Πέμψεν ἐπ' ὠκεανοῖο ῥοὰς ἀέκοντα νέεσθαι.

Χειροκοπήσασα τῶν ὑπολειπομένων ὡρῶν
οὐκ ὀλίγον οἶμαι μέρος. αἱ δὲ μεταξὺ πρά-
ξεις εἰς ὀκτὼ ῥαψῳδίας μερίζονται. καὶ πρώ-
τη μὲν ἡ ἐπὶ δυάδι μάχη, πολλὰς ἀνδραγα-
θίας ἑκατέρων ἐμπεριέχουσα. μετ' αὐτὴν δέ,
ἡ παρὰ τοῖς ἑλληνικοῖς τείχεσι. καὶ τρίτην
προστίθημι τὴν ἐπὶ ναυσὶ μάχην, ταῖς ἄχρι
τῆς ἀναιρέσεως τοῦ πατρόκλου, καὶ τῆς δι' ἐκεῖ-
νον ἀχιλλέως ἐξόδου. πλὴν ὅμως τὸν ἀριθμὸν

τίαν πρὸς ἄλληλα φύσιν ἀποκεκληρωμένων. διὰ τοῦθ' ὁ ποσειδῶν ὑγρᾶς ὢν ὕλη, καὶ παρὰ τὴν πόσιν οὕτως ὠνομασμένος, ἐξ ἀντιπάλου μάχεται ταῖς διαπύροις ἀκτῖσι τοῦ ἡλίου. πρὸς γὰρ ἀπόλλωνα ποίαν ἔχει πρόφασιν ἐξαίρετον ἀπεχθείας. ταῦτα κρίνω εἰρήσεται, ἀνθ' ὅτου ποτὲ τὸν αὐτὸν ἀπεφηνάμην ἥλιον ἀπόλλωνι, καὶ τί πειρώμενος κατασκευάζειν, αἱ λοιμικαὶ νόσοι τὴν μεγίστην ἔχουσι τῆς φθορᾶς πρόφασιν πρὸς τὸν ἥλιον. ὅταν μὲν γὰρ ἡ θέρειος αὐγὴ μαλακὴ καὶ πραεῖα δι' εὐκράτου τῆς ἀλέας ἡσυχῆ διαβάλπεται, σωτήριον ἀνθρώποις ἐπιμειδιᾷ φέγγος. αὐχμηρὰ δὲ καὶ διάπυρος ἐκκαεῖσα, νοσηροὺς ἀπὸ γῆς ἀτμοὺς ἐφέλκεται, κάμνοντα δὲ τὰ σώματα καὶ διὰ τὴν ἀήθη τοῦ περιέχοντος τροπὴν νοσοῦντα, λοιμικοῖς πάθεσιν ἀναλοῦται. τῶν δ' ὀξέων συμφορῶν αἴτιον ὅμηρος ὑπεστήσατο τὸν ἀπόλλωνα. διαῤῥήδην τοῖς αἰφνιδίοις θανάτοις ἐπιγράφων τὸν θεόν. φησὶ γὰρ,

Ελθὼν ἀργυρότοξος ἀπόλλων ἀρτέμιδι ξὺν,
Οἷς ἀγανοῖς βελέεσσιν ἐποιχόμενος κατέπεφνεν.

Επειδήπερ οὖν ἓν μὲν καὶ τὸν αὐτὸν ὑφίστα-

ται

ἐτύμως ἑκάεργος, ὁ τὰ ἕκαθεν ἐργαζόμενος·
τουτέστιν ὁ ἥλιος, ὁ πόρρωθεν ἀφεστὼς τῆς ἡμε-
τέρας γῆς, ὡρῶν περιγείων γεωργός, εὐκαίρως
ἐφίσταται τῇ γῇ χειμῶσιν ἀντιμετρῶν, καὶ
πλωτοῦ ἀρότου τε, καὶ σπορᾶς, ἀμήτου τε καὶ
τῶν κατὰ γεωργίαν ἔργων αἴτιος ἀνθρώποις
γενόμενος. λυκηγενέτην δὲ προσηγόρευσεν
αὐτόν, οὐχ ὡς ἐν Λυκίᾳ γεγενημένον. ἔξω γὰρ
ὂν τῆς ὁμηρικῆς ἀναγνώσεως οὗτος ὁ νεώτερος
μῦθος. ἀλλ' ὥσπερ οἶμαι, τὴν ἡμέραν ἠριγένει-
αν ὀνομάζει, τὴν τὸ ἦρ γεννῶσαν, ὅπερ ἐστὶν
ὄρθρον. οὕτω λυκηγενῆ προσηγόρευσε τὸν ἥλι-
ον, ἐπειδὴ τοῦ κατὰ τὴν ὀρθρινὴν ὥραν λυ-
καυγοῦς, αὐτός ἐστιν αἴτιος. ἢ ὅτι τὸν λυκάβαν-
τα γεννᾷ, τουτέστι τὸν ἐνιαυτόν. δρόμος γὰρ ἐτη-
σίου χρόνου διαδραμὼν ἥλιος ἐν μέρει τὰ δώ-
δεκα ζώδια. καὶ μὴν χρυσάορον αὐτὸν ὠνόμα-
σεν, οὐχ ὡς ὑπεζωσμένον χρυσοῦν ξίφος. ἀνοί-
κειον γὰρ ἀπόλλωνι τὸ ὅπλον, ὁ τοξότης γὰρ
ὁ θεός. ἀλλ' ἐπειδήπερ ἐξ ἀνατολῶν χρυσῶ-
μάλιστα τὸ φέγγος ὁρᾶσθαι ἔοικεν, εὑρέθη πρέ-
πον ἐπίθετον τῷ ἡλίῳ, διὰ τὰς ἀκτῖνας, ὁ χρυ-
σάορος. ὅθεν οἶμαι κἂν τῇ θεομαχίᾳ ποσειδάων
ἵσταται διαμιλλώμενος. ἀεὶ γὰρ ἄπιστος ἔ-
χθρα πυρὶ καὶ ὕδατι, τῶν δύο στοιχείων ἐναν-

πολλαχῆ, ὥστε καὶ μέχρι τοῦ δεῦρο χρόνου ἐκνε-
μεσθῆ τὸν ἀνθρώπινον βίον. ὅτι μὲν τοίνυν ὁ αὐ-
τὸς Ἀπόλλων ἡλίῳ, καὶ θεὸς εἷς δυσὶν ὀνόμασι
κοσμεῖται, σαφὲς ἡμῖν ἔκ τε τῶν μυστικῶν λόγων,
οὓς αἱ ἀπόῤῥητοι τελεταὶ θεολογοῦσι. καὶ τὸ
δημῶδες ἄνω καὶ κάτω θρυλούμενον, ἥλιος
Ἀπόλλων, ὁ δέ γε Ἀπόλλων ἥλιος. ἀκριβωτέρα
δ' ἡ περὶ τούτων ἀπόδειξις καὶ ἀρχαιολόγῳ,
περὶ πᾶσαν ἱστορίαν ἀνδρὶ δεινῷ. τοῦτ' ἔγω-
γε τὴν ὑπὲρ πλέον ἐπεργασίαν, καὶ ἀκαίρου λό-
γου περιττὸν ὑπερθήσομαι μῆκος. ἐκεῖνο δ' οὖν
ἐκ τῆς ἡμετέρας εἰκασίας ἀναγκαῖον εἰπεῖν οὐ
παρήσω, δεικνὺς ὅτι καὶ καθ' Ὅμηρον αὐτός
ἐστιν Ἀπόλλων καὶ ἥλιος. τοῦτο δ' εἰ λεπτῶς ἐ-
θέλει σκοπεῖν τις, ἐξ ἁπάντων εὑρήσει τῶν
ἐπιθέτων γνώριμον. ἀμέλει Φοῖβον αὐτὸν εἴω-
θε συνεχῶς ὀνομάζειν, οὐ μὰ Δία οὐκ ἀπὸ Φοί-
βης, ἥν Λητοῦς φασιν εἶναι μητέρα. συνήθης γὰρ
Ὁμήρῳ, τοῖς πατρόθεν ἐπιθέτοις χρῆσθαι. τὰ
δ' ἐκ μητέρων, οὐκ ἂν εὕροι τις ὅλως παρ' αὐ-
τῷ. Φοῖβον οὖν ἀπὸ τῶν ἀκτίνων λαμπρὸν αὐτὸν
ὀνομάζει, τὸ μόνον ἡλίῳ πρόσον ἐξ ἴσου κοινώ-
σας Ἀπόλλωνι. καὶ μὴν οὐδ' ἑκάεργον εἰκός
ἐστιν ἑκαέργης ὁμώνυμον εἶναι τῆς ἐξ Ὑπερβορέ-
ων ἀπαρχὰς ἐπὶ Δῆλον ἐνεγκούσης, ἀλλ' ἔστιν
ἐτύμως

νοούμενον μάχη. πλὴν ὅμως διὰ ἐναντίων ἀλλήλοις πραγμάτων τὸ δηλούμενον ἐπείπομεν. ὁπότ' οὖν συνήθης μὲν ἅπασι τοῖς ἄλλοις ὁ τῆς ἀλληγορίας τρόπος. ἠγνόηται δὲ οὐδὲ παρ' ὁμήρῳ, τί παθόντες, ὅσα φαύλως ἔχειν δοκεῖ περὶ θεῶν, οὐ διὰ τοιαύτης ἀναλογίας θεραπεύσομεν. τάξις δέ μοι γενήσεται τῶν λόγων ἡ τῶν ὁμηρικῶν ἐπῶν τάξις, ἐν ἑκάστῃ ῥαψῳδίᾳ διὰ λεπτῆς ἐπιστήμης ὑποδεικνύντι τὰ περὶ θεῶν ἠλληγορημένα. ὁ τοίνυν μιαρὸς αἰεὶ καὶ βάσκανος φθόνος, οὐδὲ τῆς πρώτης ἐν ἀρχῇ πέφεισαι. πολὺς δ' αὐτῷ θρυλλεῖται περὶ τοῦ ἀπόλλωνος ὀργῆς λόγος, ὅτι τοὺς οὐδὲν αἰτίους ἕλληνας, οἱ μάτην ἀφεθέντες οἰστοὶ παρανάλωσαν. καὶ οὕτως ἄδικος ἦν ἡ τούτου μῆνις, ὥς θ' ὁ μὲν ὑβρίσας χρύσην ἀγαμέμνων, οὐδὲν ἐξαίρετον ἔπαθεν, ὀφείλων εἴπερ ἠδίκει κολασθῆναι. οἱ δ' ἐπιβοήσαντες,

Αἰδεῖσθαί θ' ἱερῆα καὶ ἀγλαὰ δέχθαι ἄποινα,

τῆς ἀγνωμοσύνης τοῦ μὴ πεπεισμένου γεγόνασι παρανάλωμα. πλὴν ἔγωγε τὴν ὑπολελειμμένην ἐν τοῖς ἔπεσιν ἀλήθειαν ἀκριβῶς διαθρήσας, οὐκ ἀπόλλωνος ὀργὴν οἶμαι ταύτην, λοιμικῆς δὲ νόσου κακὸν, οὐ θεόπεμπτον, ἀλλ' αὐτόματον φθορὰν συστάντος τότε, καὶ πολ-

ράννους ἐπεχόντων κακῶν, πελαγείοις χειμῶσιν εἴκαζει. καὶ μὴν ὁ Τήϊος Ἀνακρέων ἑταιρικὸν φρόνημα, καὶ σοβαρᾶς γυναικὸς ὑπερηφανίαν ὀνειδίζων, τὸν ἐν αὐτῇ σκιρτῶντα νοῦν ὡς ἵππου ἠλληγόρησεν, οὕτω λέγων. Πῶλε Θρηΐκιη, τί δή με λοξὸν ὄμμασι βλέπουσα νηλεῶς φεύγεις. δοκέεις δέ μ' οὐδὲν εἰδέναι σοφόν. ἴσθι τοι καλῶς μὲν ἄν τοι τὸν χαλινὸν ἐμβάλοιμι. ἡνίας δ' ἔχων, στρέφοιμ' ἀμφὶ τέρματα δρόμου. νῦν δὲ λειμῶνάς τε βόσκεαι, κοῦφά τε σκιρτῶσα παίζεις. δεξιὸν γὰρ ἱπποπείρην οὐκ ἔχεις ἐπεμβάτην. καὶ καθόλου μακρὸς ἂν εἴην ἐπεξιὼν ἕκαστα τῶν παρὰ ποιηταῖς τε καὶ συγγραφεῦσιν ἠλληγορημένων. ἀπόχρη δ' ὀλίγαις εἰκόσι τὴν ὅλην τοῦ πράγματος τεκμηριώσασθαι φύσιν. ἀλλ' οὐδ' αὐτὸς Ὅμηρος ἀμφιβόλοις, ἔσθ' ὅτε καὶ ζητουμέναις ἔτι ταῖς ἀλληγορίαις εὑρίσκεται χρώμενος, ἐν ἀρχῇ τὸν τρόπον ἡμῖν τῆς ἑρμηνείας παραδέδωκε τοῦτον, ἐν οἷς ὁ Ὀδυσσεὺς τὰ πολέμου καὶ μάχης κακὰ διεξιὼν φησίν,

Ὥς τε πλείστην μὲν καλάμην χθονὶ χαλκὸς ἔχευεν,

Ἄμητος δ' ὀλίγιστος ἐπὴν κλίνῃσι τάλαντα Ζεύς. τὸ μὲν γὰρ λεγόμενόν ἐστι γεωργία, τὸ δὲ

νοούμε-

ἀρχίλοχος μὲν ἐν τοῖς θρακικοῖς ἀπειλημμένος δεινοῖς, τὸν πόλεμον εἰκάζει θαλαττίῳ κλύδωνι, λέγων ὧδέ πως. Γλαῦκε ὅρα, βαθὺς γὰρ ἤδη κύμασι ταράσσεται πόντος. ἀμφὶ δὲ ἄκρα γυρεῶν ὀρθὸν ἵσταται νέφος, σῆμα χειμῶνος, κιχάνει δὲ ἐξ ἀελπτίης φόβος. ἐν ἱκανοῖς δὲ καὶ τὸν μιτυληναῖον μελοποιὸν εὑρήσομεν ἀλληγοροῦντα. τὰς γὰρ τυραννικὰς ἐξ ἴσου χειμερίῳ προσεικάζει καταστήματι, θαλάσσης ἀσυνέτημι καὶ τὴν ἀνέμων στάσιν. τὸ μὲν γὰρ ἔνθεν κῦμα κυλίνδεται, τὸ δὲ ἔνθεν, ἄμμες δ' ἂν τὸ μέσον νᾶϊ φορήμεθα σὺν μελαίνᾳ, χειμῶνι μοχθεῦντες μεγάλῳ, καλαῦ περὶ μὲν γὰρ ἄντλος ἱστοπέδαν ἔχει. λαῖφος δὲ πᾶν ζάδηλον ἤδη, καὶ λακίδες μεγάλαι κατ' αὐτό. χολαῖσι δ' ἄγκυραι. τίς οὐκ ἂν εὐθὺς ἐκ τῆς προτρεχούσης περὶ τὸν πόντον εἰκασίας, ἀνδρῶν πλωϊζομένων θαλάττιον εἶναι νομίσειε φόβον; ἀλλ' οὐχ οὕτως ἔχει. μύρσιλος γὰρ ὁ δηλούμενός ἐστι, καὶ τυραννικὴ κατὰ μιτυληναίων ἐγειρομένη σύστασις. ὁμοίως δὲ τὰ ὑπὸ τούτου αἰνιττόμενος ἑτέρωθί που λέγει. Τοδὶ εὖ γε κῦμα τῷ προτέρῳ νεομωσίχει, παρέξει δ' ἄμμι πόνον πολλὴν ἄντλην. ἐπεί κε ναὸς ἐμβαίνῃ κατακόρως ἐν ταῖς ἀλληγορίαις ὁ νησιώτης θαλασσεύει, καὶ τὰ πλεῖστα τῶν διὰ τοὺς τυ-

ραννους

πλάσαι προσαρμόζουσιν, οὗτοι μὲν ἐρρίφθωσαν. ἡμεῖς δ' οἱ τῶν ἀβεβήλων, γ' ἐντὸς περιρραντηρίων ἡγνίσμεθα, σεμνὴν ὑπὸ νόμῳ τῶν ποιημάτων τὴν ἀλήθειαν ἰχνεύωμεν. ἐρρίφθω δὲ καὶ πλάτων ὁ κόλαξ, ὁμήρου συκοφάντης, ἔνδοξον ἀπὸ τῆς ἰδίας πολιτείας τὸν φυγάδα προπέμπων, λευκοῖς ἐρίοις ἀνεστεμμένον, καὶ πολυτελεῖ μύρῳ τὴν κεφαλὴν διάβροχον. οὐδ' ἐπικούρου φροντὶς ἡμῖν, ὅς τις ἀσέμνου περὶ τοὺς ἰδίους κήπους ἡδονῆς γεωργός ἐστιν, ἅπασαν ὁμοῦ ποιητικὴν ὥσπερ ὀλέθριον μύθων δέλεαρ ἀφοσιούμενος. πρὸς οὓς μέγα δή τι στενάξας, εἴποιμ' ἂν εὐλόγως,

Ω πόποι, οἷον δή νυ θεοὺς βροτοὶ αἰτιόωνται.

καὶ τὸ πικρότατον, ἀρχὴν ἑκάτεροι τῶν περὶ ἑαυτοῖς δογμάτων ἔχοντες ὅμηρον, ἀφ' οὗ τὰ πλεῖστα τῆς ἐπιστήμης ὠφέληνται, περὶ τοῦτον ἀχαρίστως εἰσὶν ἀσεβεῖς. ἀλλ' ὑπὲρ μὲν ἐπικούρου καὶ πλάτωνος, αὖθις ἐξέσται λέγειν. νυνὶ δ' ἀναγκαῖον ἴσως μικρὰ καὶ σύντομα περὶ τῆς ἀλληγορίας τεχνολογῆσαι. σχεδὸν γὰρ αὐτὸ τοὔνομα, καὶ λίαν ἐτύμως εἰρημένον, ἐλέγχει τὴν δύναμιν αὐτῆς. ὁ γὰρ ἄλλα μὲν ἀγορεύων τρόπος, ἕτερα δὲ ὧν λέγει σημαίνων, ἐπωνύμως ἀλληγορία καλεῖται. καθάπερ

ἀρχίλοχος

Παλλάδ' ἀθηναίῃ. δεινὼ δέ οἱ ὄσσε φάανθεν.
Οἵη δ' Ἄρτεμις εἶσι, κατ' οὔρεα ἰοχέαιρα,
Ἢ κατὰ τηΰγετον περιμήκετον, ἢ ἐρύμανθον,
Τερπομένη κάπροισι, καὶ ὠκείαις ἐλάφοισιν.

ἃ μὲν γὰρ ἐξ ἴσου καὶ κατὰ κοινὸν ὑπὲρ ἁπάντων ἱεροπρεπῶς τεθεολόγηται, τί δεῖ καὶ λέγειν;

Μάκαρες θεοὶ αἰὲν ἐόντες,

καὶ ἄφθιτα μήδε' ἔχοντες, ἢ νὴ δία δωτῆρες ἐάων, καὶ ῥεῖα ζώοντες.

Οὐ γὰρ σῖτον ἔδουσ', οὐ πίνουσ' αἴθοπα οἶνον.
Τοὔνεκ' ἀναίμονές εἰσι, καὶ ἀθάνατοι καλέονται.

τίς οὖν ἐπὶ τούτοις ὅμηρον ἀσεβῆ λέγειν τολμᾷ;

Ζεῦ κύδιστε, μέγιστε, κελαινεφὲς, αἰθέρι ναίων.
Ἠέλιός θ', ὃς πάντ' ἐφορᾷς, καὶ πάντ' ἐπακούεις.
Καὶ ποταμοὶ, καὶ γαῖα, καὶ οἳ ὑπένερθε καμόντες,
Ἀνθρώπους τίνυσθον, ὅ τις κ' ἐπίορκον ὀμόσσῃ.

ὑμεῖς μάρτυρές ἐστε τῆς ὁμήρου θεοσεβοῦς προαιρέσεως, ὅτι πάθεσιν ἐξαιρέτοις ἐπαννεωκορεῖ τὸ δαιμόνιον, ἐπεί κ' αὐτός ἐστι θεός. εἰ δ' ἀμαθῶς τινὲς ἄνθρωποι τὴν ὁμηρικὴν ἀλληγορίαν ἀγνοοῦσιν, οὐδ' εἰς τὰ μυχία τῆς ἐκείνου σοφίας καταβεβήκασιν, ἀλλ' ἀβασάνιστος αὐτοῖς ἡ τῆς ἀληθείας κρίσις ἔρριπται, καὶ τὸ φιλοσόφως ῥηθὲν οὐκ εἰδότες, ὃ μυθικῶς δοκεῖ

πλάσαι

γαννυμένοις τοῖς ἔπεσιν αὐτοῦ, καθάπερ εἰ ποτίμῳ γάλακτι τὰς ψυχὰς ἐπάρδομεν. ἀρχομένῳ δ' ἑκάστῳ συμπαρέστηκε, καὶ κατ' ὀλίγον ἀπ' ἀνδρουμένῳ. τελείοις δ' ἐνακμάζει, καὶ κόρος οὐδὲ εἷς ἄχρι γήρως, ἀλλὰ παυσάμενοι διψῶμεν αὐτοῦ πάλιν. καὶ σχεδὸν ἓν πέρας ὁμήρου παρ' ἀνθρώποις, ὃ καὶ τοῦ βίου. δι' ὧν σαφὲς οἶμαι, καὶ πᾶσιν εὔδηλον, ὅτι οὐδεμία κηλὶς ἐν ἀγεννῶν μύθων τοῖς ἔπεσιν ἐγκατεσπείρηται. καθαρὰν δὲ καὶ παντὸς ἄγους οὖσαν λύσιν, ἰλιὰς πρώτη, καὶ μετὰ ταύτην ὀδύσσεια, σύμφωνον ἑκατέρα, περὶ τῆς ἰδίας εὐσεβείας κέκραγε φωνήν.

Οὐκ ἂν ἔγωγε θεοῖσιν ἐπουρανίοισι μαχοίμην.

Νήπιοι, οἳ ζηνὶ μενεαίνομεν ἰσοφαρίζειν.

οἶος μὲν ἐν οὐρανῷ διὰ τῶν ἐπῶν καθιέρωται ζεύς, ἀφανεῖ νεύματι σείων.

ὡς δὲ ποσειδῶνος ὁρμίσαντος αἰφνιδίως,

τρέμεν οὔρεα μακρὰ, καὶ ὕλη. τὰ αὐτὰ δ' ὑπὲρ ἥρας ἄν τις εἴποι.

Σείσατο δ' εἰνὶ θρόνῳ, ἐλέληξε δὲ μακρὸν ὄλυμπον.

ὁμοίως δὲ ἀθηνᾶν παρεστάναι,

Θάμβησε δ' ἀχιλεὺς, μετὰ δ' ἐτράπετ'. αὐτίκα δ' ἔγνω,

Γαλ

ΗΡΑΚΛΕΙΔΟΥ ΤΟΥ ΠΟΝΤΙΚΟΥ, ἀλληγορίαι σοφώταται, καὶ εἰδικώταται, εἰς τὰ τοῦ ὁμήρου περὶ θεῶν εἰρημένα, καὶ ἀντιρρήσεις τῶν κατ' αὐτοῦ βλασφημησάντων.

Μέγας ἀπ' οὐρανοῦ καὶ χαλεπὸς ἀγὼν ὁμήρῳ καταγγέλλεται, περὶ τῆς εἰς τὸ θεῖον ὀλιγωρίας. πάντη γὰρ ἠσέβησεν, εἰ μηδὲν ἠλληγόρησεν. ἱερόσυλοι δὲ μῦθοι καὶ θεομάχου γέμοντες ἀπονοίας, δι' ἀμφοτέρων τῶν σωματίων μεμήνασιν. ὥστε εἴ τις ἄνευ φιλοσόφου θεωρίας μηδενὸς αὐτοῖς ἐφεδρεύοντος ἀλληγορικοῦ τρόπου νομίζοι, κατὰ ποιητικὴν παράδοσιν εἰρῆσθαι, σαλμωνεὺς ἂν ὅμηρος εἴη, καὶ τάνταλος, ἀκόλαστον γλῶσσαν ἔχων, αἰσχίστην νόσον. ὥστε ἔμοι γε καὶ σφόδρα συμβέβηκε θαυμάζειν, πῶς ὁ δεισιδαίμων βίος ὁ ναοῖς καὶ τεμένεσι καὶ ταῖς δι' ἔτους ἐν ταῖς περὶ θεῶν προτρεπόμενος ἑορταῖς, οὕτω τὴν ὁμηρικὴν ἀσέβειαν ἐνηγκάλισται φιλοστόργως, τοὺς ἐναγεῖς λόγους διὰ στόματος ᾄδων. εὐθὺς γὰρ ἐκ πρώτης ἡλικίας τὰ νήπια τῶν ἀρτιμαθῶν παίδων, διδασκαλίᾳ παρ' ἐκείνῳ τιτθεύεται, καὶ μονονοὺ ἐνσπαρ-